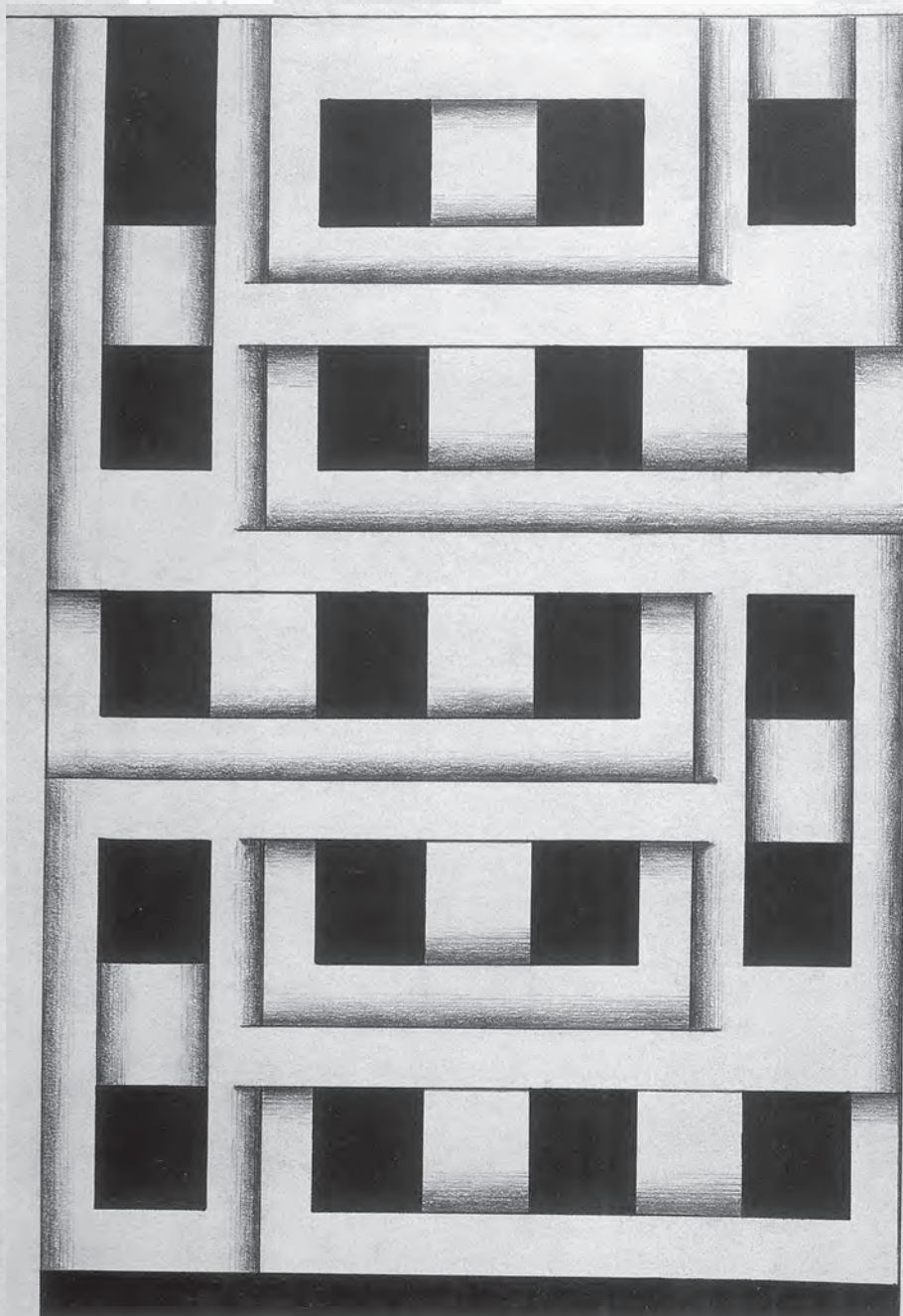

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

6
červen – červenec
2008
28. ročník

- Fejeton: **Vynálezci** / Jindřich Lion
- Rozhovory: **S prof. Stefanem M. Newerklou** / Alfons Krieglsteiner
Se spisovatelem Stanislavem Struharem / Vilém Faltýnek
- Příloha: **Čtení na léto**

Pondělní promítání filmů české kinematografie
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

9. 6. v 19:30

Maharal – Tajemství talismanu, ČR, 2006, režie: Pavel Jandourek, 105 min. (anglické titulky, změna vyhrazena, velvyslanectví bude otevřeno jen do naplnění kapacity sálu)

Maharal je rodinný dobrodružný film. V srdci staré Prahy se ukrývá obrovský poklad, jehož minulost sahá až do doby císaře Rudolfa II. Za legendami opředeným pokladem se kromě policie vydává i skupina dobrodruhů a parta dětí s vysokoškolačkou Kristýnou. Ve chvíli, kdy se na Prahu valí obří povodeň a především Staré Město se ocitá v ohrožení, všichni hlavní hrdinové v opuštěném centru metropole nasazují vlastní životy, aby odhalili a uhájili její největší tajemství.

Scénář: Martin Bezouška, hudba: Zbyněk Matějů. Hrají: Bára Seidlová, Maroš Kramár, Bořivoj Navrátil, Josef Somr, Matěj Hádek, Miroslav Táborský, Tomáš Materna, Adriana Neubauerová, Matyáš Valenta.

Tento film obdržel na 47. festivalu dětí a mládeže ve Zlíně Cenu diváků.

Předběžné termíny promítání na velvyslanectví v roce 2008:

vždy druhé pondělí v měsíci, tj. **8. 9., 13. 10., 10. 11.** a ev. **15. 12.**

Začátek představení **vždy v 19:30, pouze v prosinci ještě v 17:00 pro děti.** Změna vyhrazena.

**Tschechische
Gemeinde in der
Erzdiözese Wien**

**Česká
duchovní služba
oblast Vídeň**

Poštovní adresa: 1030 Wien, Hagenmüllergasse 31

Tel.: +43 (0664) 406 55 41
www.sweb.cz/farnost.viden

Fax: +43 (01) 711 84 112
www.rozhledy.at

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB:

CHRÁM Panny Marie na Nábřeží, Salvatorgasse 12, Wien 1:

mše svatá každou neděli a svátek v **08:30**

KOSTEL Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, Wien 3:

mše svatá každou neděli a svátek v **10:00**

KOSTEL Don Bosco, Hagenmüllergasse 31, Wien 3, SALESIANUM:

mládežnická mše svatá druhou nedělí v měsíci v **11:00**

KAPLE Panny Marie Pomocnice, St.-Veit-Gasse 25, Wien 13:

mše svatá třetí sobotu v měsíci v **18:00**

KALENDÁŘ AKCÍ

- So 14. 06.** LINZ: Mše svatá pro rodiče s dětmi, pravidelné setkání
So 21. 06. DON BOSCO-HAUS: Mládežnická mše svatá v **18:00**, St. Veit-Gasse 25, Wien 13
So 21. 06. DON BOSCO-HAUS: Fotbalový turnaj rakouských mládežnických salesiánských center, začátek v **10:30**, předpokládaný konec v **18:00**, St. Veit-Gasse 25, Wien 13

Na přední straně obálky: **Vít Obrtel, Návrh nájemního domu**, 1921, Archiv Národního technického muzea v Praze

Na zadní straně obálky: **Vratislav Hugo Brunner, Romain Rolland: Hra o lásce a smrti**, návrh obálky, 1926, Umělecko-průmyslové muzeum v Praze

Vít Obrtel (22. 3. 1901, Olomouc – 12. 6. 1988, Praha)

Architekt, básník, scénograf a typograf Vít Obrtel se od svých vrstevníků, členů avantgardního spolku Devětsil a zejména od jeho teoretika Karla Teigeiho, výrazně odlišoval radikálními odmítáním představy o služebním vztahu architektury k utilitárním potřebám člověka, architektury jako vědeckého díla.

Vratislav Hugo Brunner (15. 10. 1886, Praha – 13. 7. 1928, Praha)

V dějinách umění je zapsán jako klasik, který se významně zasloužil o vysoký standard české knižní grafiky, ale svými současníky byl hodnocen především jako bohém, nejlepší kamarád a největší talent své generace. Jeden z hlavních představitelů stylu art deco, v němž svérázně propojil podněty secese, kubismu, expresionismu i neoklasicismu. Brunnerova knižní tvorba je mimořádná svou výtvarnou hodnotou i rozsahem. Podílel se na grafické úpravě asi šesti set knih, navrhoval knižní značky, dekorativní viněty, ilustrace i vazby.

Vážení čtenáři,

jíž několikrát jsme psali, že vídeňská, resp. rakouská pošta i přes smlouvu, kterou s ní máme uzavřenou (doručení do pěti dnů), ve sjednaném termínu pravidelně doručování našich zásilek nezvládá (okresy se střídají) a někdy dokonce není schopna předplacený časopis vůbec doručit. V případě nedoručení někteří čtenáři časopis v redakci Klubu telefonicky urgují, někdy je nám časopis vrácen poštou z různých nesmyslných důvodů jako nedoručitelný a ve většině případů se ani nedozvíme, že časopis nedorazil ke svému adresátovi. Pokud jsme o tom informováni, pak na naše náklady měsíčník postiženým odběratelům dodatečně zasíláme. Vyzýváme proto všechny postižené čtenáře: stěžujte si a požadujte nápravu u svého poštovního úřadu, anebo přímo na ředitelství rakouské pošty. Kdy byl časopis odevzdán k rozesílce, Vám může sdělit paní Nela Štěrbová (mobil: 0650 967 8080).

U příležitosti 40. výročí událostí v Československu (rok 1968) připravuje i Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku v druhé polovině roku bohatý program (výstava, konference, pódiová diskuse, literární čtení atd. – vše pod záštitou starosty města Vídně, českého a slovenského velvyslance v Rakousku a Senátní komise). Detailní informace k plánovaným akcím se dozvíte na stránkách příštích čísel Klubu a na naší webové adrese: www.kulturklub.at.

Příjemné posezení u časopisu Kulturní klub přeje

ing. Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Církevní kalendář: červen 2008	2
Editorial	3
Obsah	3
Impressum	3
Kalendář: červen – srpen 2008	4
Kultura	5
Události	13
Zajímavosti	20
Fejeton	31
Ekonomika	33
Správy zo Slovenska	37
Sokol & sport	41
Úvahy, dopisy	46
Z české a slovenské Vídně a okolí	49
Oznámení	57
Informace & inzerce	63
Příloha: Čtení na léto	I-III
Z duchovního života ve Vídni	IV

IMPRESSUM

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler), Schloßelgasse 18, 1080 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich (Ing. Helena Basler), Schloßelgasse 18, 1080 Wien

Verlagsort: 1080 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press, Praha & Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

REDAKCE: Schloßelgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: Ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. Dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová (překladatelka), Anna Křivanová (asistentka)

Technická redakce: František Písařík

Redakční kruh: Dipl. Ing. Alexej Bálek, Jan Brabenec, Dr. Martin Franc, Dr. Karel Hellich, P. Dr. Jan Horák, Ludvík Kavín, Dr. Jan Kahuda, manželé Kalinovi, Jindřich Lion, Dr. Michael Lion, Dr. Marta Marková, Petr Pastrňák, Mag. P. J. N. Popov, Andrea Ozábalová, Dr. Květa Ozábalová, Mgr. Helena Stejskalová, Nela Štěrbová, Dagmar Vaněčková, Mgr. Tomáš Vaněk, Marie Woodhams, ing. Jiří Zajíček, Peter Žaloudek

Fotografové: Richard Basler, Vladimír Čevela, Kurt Mattola

Distribuce – Rakousko: Nela Štěrbová, Libuše Foltinová

Upozornění:

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo krátiť a upravovat zasláné články po stránce gramatické i stylistické. Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária na str. 4.

VÝSTAVY:

15. 06 – 31. 08. Mezinárodní výstava obrazů, grafiky a miniatur

(Bedřiška Znojemská, Lise Forell, Jiří Němec, Barbara Issa Wagner, Gerrit Murauer, Ladislav Maria Wagner)
 Institut pro křesťanskou kulturu Proboštství Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou Znojmo-Hradiště, denně od 10:00 do 17:00 hod.

od 25. 06. Dušan Jurkovič a jeho odkaz současnosti

25. 06. 18:00 vernisáž
 Výstava usporiadaná pri príležitosti 140. výročia narodenia architekta Dušana Jurkoviča (1868-1947) a 80. výročia odhalenia pamätníka M. R. Štefánika na Bradle. Na vernisáži vystúpi jazz-folková kapela Pacora Trio – cimbal, kontrabas a husle.
 Miesto: Slovenský inštitút

do 27. 06. Ondřej PÝCHA: Player (výstava fotografií)
 České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

do 04. 07. Mag. Art. František Bálek: Skulpturen
 Otevřeno: po-pá 13:00-18:00 hod., so: 10:00-14:00 hod.
 Atelier Jan, Spittelberggasse 7, 1070 Wien

do 27. 07. Česká bible v průběhu staletí
 Museum Retz und Südmährische Galerie, Znaimer Str. 7, 2070 Retz

01. 07. – 29. 08. Josef und Miroslava SYMON: 40 Jahre in Österreich (1968-2008)

01. 07. v 18:00 vernisáž
 České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

JEDNOTLIVÉ AKCE:

13.-27. 06. Kunst im öffentlichen Raum: Literatur am Karlsplatz

13. 06. 21:00 Radek KNAPP a Jaroslav RUDIŠ
23. 06. 21:00 Markus KÖHLE a Jaromír KONEČNÝ (slam poetry)
27. 06. 21:00 Michal HVORECKÝ a Kurt PALM
 Předpokládaný začátek vždy v 21:00 hod. před Karlskirche.
 Pořádají Literaturhaus Wien a České centrum.

16. 06. 19:30 film Štěstí (ČR, 2005, režie: Bohdan Sláma)
 V českém znění s anglickými titulky, pořádá České centrum. Velvyslanectví bude otevřeno pouze do naplnění kapacity sálu.
 Velvyslanectví ČR, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

16.-18. 06. „Europa Lives in Salzburg“ (sportovní slavnost)
 S prezentací české kultury – koncert atd.
 Pořádá České centrum.

18. 06. 14:00 Maturitní oslava
 Velká klubovna české školy „Komenský“, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

18. 06. 19:00 Pressburger Quartett
 Koncert známého sláčikového kvarteta z Bratislavy, ktoré

je zložené z mladých a nadaných hudobníkov (G. Szathmáry, E. Pingitzer, J. Šoška a M. Ťažký). Hrajú z diel W. A. Mozarta, J. Haydna, J. S. Bacha a I. Zeljenku.
 Miesto: Slovenský inštitút

19. 06. koncert Gulo čar
 Porgy & Bess, Riemergasse 11, 1010 Wien

20. 06. 17:00 PhDr. Jiří Mihola: Národní památky a kláštery v Čechách a na Moravě
 Přednáška odborníka z Masarykovy univerzity v Brně.
 Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien

21. 06. 10:50-14:10 Ludwigfest 2008
 Obchodný dom Ludwig organizuje folklórnu slávnosť, na ktorej vystúpia skupiny zo Slovenska, Chorvátska a Rakúska.
 Miesto: K. Ludwig Ges. m. b. H., Altmannsdorferstrasse 79-81, 1120 Wien

22. 06. 14:00-18:00 MULTIKIDS (Medzinárodný divadelný festival pre deti)
 Ensemble Theater, Petersplatz 1, 1010 Wien, tel.: 533 20 39, www.multikids.at

27. 06. 19:00 Literatúra na Karlovom námestí
 Počas Európskych majstrovstiev vo futbale bude na Karlovom námestí postavené javisko, na ktorom je plánovaných okolo 100 kultúrnych podujatí. Okrem iného aj literárne večery – Michael Stavarič moderuje diskusiu a čítanie spisovateľov Kurta Palma (A) a Michala Hvoreckého (SK).

04.-06. 07. Schrammel.Klang.Festival (hudba & divadlo)
 Litschau, www.schrammelklang.at

České centrum:
www.tschechischeszentrum.at, e-mail: ccwien@czech.cz
 Herrengasse 17, 1010 Wien
 tel.: 535 23 60

Rakúsko-slovenský kultúrny spolok:
www.slovaci.at, e-mail: rsks@slovaci.at
 Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
 tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99

Slovenský inštitút:
www.sivieden.mfa.sk, e-mail: siwien@gmx.at
 Slovenský inštitút, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien
 tel.: 535 40 57

Slovenský školský spolok SOVA:
www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at
 Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
 tel: 596 13 15, fax: 595 57 99

Podrobnosti a ďalšie programy a akce naleznete v oddílech: *Sokol & sport, Z české a slovenské Vídně a okolí a Oznamení.*

Redakce upozorňuje, že neodpovídá za změny termínů pořadů jiných organizací a institucí ani za úplnost kalendária.

Jubilejní výstava Jaroslava Šerých

Před časem proběhla v Českém muzeu výtvarných umění v Praze jubilejní výstava Jaroslava Šerých. Expozice připomněla veřejnosti půlstoletou uměleckou cestu malíře,

Jaroslav Šerý, *Patření*, 1986, kombinovaná technika, plátno, 115 x 115 cm

grafika a ilustrátora Jaroslava Šerých, který oslavil v umělecké činnosti a svěžesti osmdesáté narozeniny. Za půl století, které uplynulo od první výstavy, již se tento umělec zúčastnil (byla to pravidelná přehlídka Spolku výtvarných umělců grafiků Hollar v roce 1957), se počet jeho výstav, ať již samostatných, nebo kolektivních, doma i v mno-

ha zahraničních galeriích, přiblížil ke třem stovkám.

Současná výstava představila to hlavní a podstatné z tvorby Jaroslava Šerých: malbu doplněnou o práce s kovem. Souhrn jeho díla je samozřejmě bohatší, vytvářel například krásné ilustrace k domácí i světové literatuře, beletrii, pohádkám i poezii a významné jsou také jeho práce v oblasti kresby a grafiky. Výstava pod názvem *Záznamy úžasu* představila návštěvníkům více než čtyřicet velkých pláten, řadu typických měděných desek a její součástí byl také zatím poslední obraz *Kresebný záznam*, který Jaroslav Šerých vytvořil v prvních měsících tohoto roku.

(mk)

Finále v Plzni vydalo knihu jako poctu Evaldu Schormovi

V Plzni vyšla kniha *Mičenlivý host Evald Schorm*. U příležitosti 20. výročí předčasné smrti scénáristy a režiséra, který byl představitelem nové československé filmové vlny, ji vydali organizátoři filmového festivalu Finále. Na Schorma v ní vzpomínají Milan Kundera, Josef Škvorecký, Jiří Menzel a další. Obsahuje i příspěvek Radky Denemarkové, jež o Schormovi napsala monografii. „Byl to člověk hodně otevřený naprosto každému názoru, přestože si vždy myslel své. Proto jsem knihu psala formou dialogu,“ vysvětlila spisovatelka. Příspěvek ve stejné formě otiskla i v novince pokřtěné na plzeňském festivalu. Zamyslela se v něm po deseti letech nad tím, co v ní po Evaldu Schormovi přežilo. „Zůstalo to, že se člověk nesmí bát stát mimo, což je těžké v každé době. Totalita mívá různou podobu, ať jsou to tržní mechanismy, nebo totalita moci,“ dodala. Schorm ji prý naučil přemýšlet o tvorbě jinak.

Podle herce Jana Kačera, který při finálové besedě vzpomínal na Schorma jako svého učitele, byl nesmírně širokým člověkem, filozoficko-režijním géniem. „Dával pocit absolutní důvěry lidem, s nimiž pracoval. Režiroval nás obrazy, vcítěním,“ připomněl Kačer. V době, kdy nemohl točit filmy, působil Schorm v Laterně magice. „Dodnes tam hrají jeho program *Kouzelný cirkus*. Měl už přes 6 000 repríz. Tehdy jsme to dělali narychlo, tak na rok dva,“ uvedl producent Jan Kallista, Schormův spolužák z FAMU.

Evald Schorm se narodil v roce 1931, zemřel v prosinci 1988. V roce 1962 vystudoval režii na FAMU u Otakara Váv-

ry. Od roku 1963 točil rovněž pro Československou televizi. O osm let později mu byla práce u filmu z politických důvodů znemožněna, podobně jako v televizi a na FAMU, kde působil jako Vávrův asistent. V dobách normalizace našel útočiště v několika divadlech, spolupracoval s Laternou magickou. S festivalem Finále ho pojí vítězství v roce 1968. Vůbec prvního Zlatého ledňáčka v historii získal za film *Každý den odvahu*.

Tajemný, legendární Pérák

Jediný český superhrdina, legendární Pérák, který měl za protektorátu v letech 1939-1945 nahánět hrůzu německým okupantům, má ochrannou známku. Více než rok před nynějším vydáním své knihy o této postavě si ji zaregistroval spisovatel Petr Stančík. Autor několika próz ve svém prvním románu přidává k obecně tradovaným legendám o Pérákově své další nápady a po jejich románovém zpracování plánuje i filmovou podobu.

Fiktivní hrdina Franta Pérák řádl v Čechách za druhé světové války. Nikdo neví, kdo to byl. Lidé ho znali jen jako tajemnou postavu s pružinami na nohou. Dokázal přeskočit i vysoké činžáky, později i celé vltavské údolí.

Podle vyprávění škodil okupantům a kolaborantům, sabotoval německé válečné hospodářství. Vyskytoval se převážně v Praze, ale svědectví, která shromáždil etnolog a folklorista Petr Janeček, „dokládají“ jeho působení i na dalších místech. Ve své knize sebraných současných městských legend označuje Péráka za nejzáhadnější mytickou postavu českého moderního folklóru i nejzajímavější folklórní bytost období druhé světové války.

Pérák na rozdíl od jiných superhrdinů nevznikl z komiksu, teprve po válce vznikl film a ještě později komiks. Záhy po válce, v roce 1946, postava Péráka ožila ve filmu prostřednictvím třináctiminutového animovaného snímku Jiřího Trnky a Jiřího Brdečky *Pérák a SS*. Dvakrát téma Péráka zpracoval do podoby komiksu Ondřej Neff – v letech 1988 a 2001.

Od roku 2002 připravují výpravny komiksový projekt scénáristé Morten a Monge, výtvarníkem byl nejprve Adolf Lachman, po něm práci převzal Jan Bažant. Ukázky lze najít na internetové stránce www.monge.cz/perak.

Petr Stančík, který své předchozí knihy psal jako Odillo Stradický ze Strdic, o zápis ochranné známky Péráka žádal v polovině roku 2006. Podle údajů na internetové stránce Úřadu průmyslového vlastnictví byla zapsána loni v lednu. Ochranná známka se vztahuje na nosiče zvuku, obrazu a dat, vědecké přístroje, animované a hrané filmy, knihy, časopisy, komiksy, noviny, kalendáře, hry, hračky, sportovní potřeby a hrací karty. Každý, kdo by chtěl postavu Péráka pro některý z takových předmětů použít, musí jednat s majitelem ochranné známky. Zaregistrování známky vyvolalo četné debaty na internetových stránkách věnovaných komiksu – podle některých názorů na to Stančík neměl právo, když postavu nevymyslel. Obávají se, aby se dlouho připravovaný komiks nemusel jmenovat třeba Pan Pružinka.

(Právo, Michaela Říhová)

Výstava v Královském letohrádku

Pražský hrad představí návštěvníkům Královského letohrádku dějiny, výzdobu a především průběh několikaleté-

ho restaurování této renesanční stavby. Stavba, jež je ojedinělým příkladem italské renesance na sever od Alp, se restauruje již od roku 2004. Opravy sochařské výzdoby budou dokončeny letos, restaurování celé budovy se podle odborníků přehoupne nejméně ještě do příštího roku. *Výstava Královský letohrádek – skvost renesanční architektury v Čechách* trvá do 29. června. Zahrnuje fotografie, plány stavby a jejich četných dostaveb a přestaveb i sádrové odlitky reliéfů, kterých je na budově přes 150. Právě nápad na pořízení dokumentace reliéfů v podobě odlitků byl prvním krokem k uspořádání výstavy.

Romská výstava v Museu Kampa

Do července potrvá velká výstava romského umění, která byla instalována v pražském Museu Kampa. Pod názvem *Ztracený ráj* se tato expozice stala součástí romského festivalu Khamoro. Výstava představuje návštěvníkům tvorbu umělců z několika evropských zemí, ať již se jedná o samouky, naivní umělce až po absolventy akademií výtvarného umění. Museum Kampa při výběru děl spolupracovalo s Muzeem romské kultury v Brně, které zapůjčilo celou řadu exponátů. (mk)

Na aukci byl nejdražší Váchal

Při nedávné charitativní aukci v Praze byla za 3,1 miliónu Kč vydražena unikátní kniha Josefa Váchala *Šumava umírající a romantická*. Josef Váchal v letech 1928-1931 vytiskl a svázal do celokožené vazby 11 exemplářů publikace, která obsahuje 52 celostránkových a 15 menších barevných dřevorytů. Celkový rozsah knihy je 288 stran o rozměrech 48 x 64 centimetrů a její váha je 20 kilogramů. Tuto publikaci věnoval Josef Váchal (1884-1969) kdysi Elektrickým podnikům hlavního města Prahy. Významné literární památky se na českých aukcích objevují jen zřídka, a proto je Váchalovo dílo podle organizátorů aukce rovněž vůbec nejdražší prodanou bibliofilii na českých dražbách. (mk)

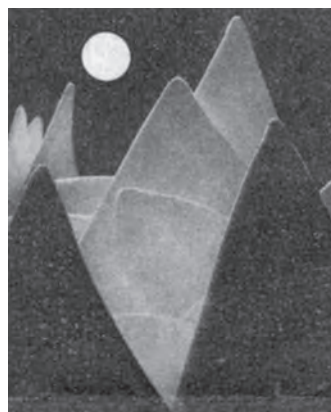

Josef Váchal, *Šumava umírající a romantická*

Prague Foto

V pražské výstavní síni Mánes byly ještě před nedávnem soustředěny fotografie 130 fotografů ve třiceti expozicích. Návštěvníci prvního ročníku veletrhu Prague Foto tak měli možnost prohlédnout si práce mistrů české fotografie i snímky mladých autorů. První ročník přehlídky zahajoval tradici veletrhů, jejichž cílem je seznámit veřejnost s tvorbou českých fotografů a také nabídnout jejich díla k prodeji. Pořadatelé dbali při skladbě expozic veletrhu hlavně na to, aby zde byla zastoupena tvorba fotografů všech generací, od „klasiků“ až po mladší autory.

Z té první kategorie osvědčených autorů se mohli návštěvníci na výstavě setkat se snímky např. Jana Lausch-

Měsíční krajina

mana, Jaromíra Funkeho, Františka Drtikola, Eugena Wiškovského nebo Jaroslava Rosslera z druhé poloviny dvacátých let 20. století. Vystaveny byly fotografie Václava Chocholy, Tarase Kuščynského, Ladislava Postupy nebo Jana Svobody z padesátých a šedesátých let.

Vedle populárních autorů, např. Zdeňka Tmeje, Tona Stana, Roberta Vana, Karola Kállaye nebo Ja-

na Saudka, byly na veletrhu zastoupeni i fotografové mladí. Rozsáhlou kolekcí se představili například studenti Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě, která je největším ze šesti českých vysokoškolských pracovišť se samostatnou výukou fotografie – z celkového počtu studentů institutu tvoří třetinu cizinci.

Výstavy se zúčastnilo několik galerií, například Galerie Vltavín a Galerie Leica, Galerie Milenium, ale také například Asociace profesních fotografů ČR, České centrum fotografie a také několik nakladatelství a knihkupectví, které se prezentací a prodejem fotografické literatury a obrazových publikací věnovaných fotografiím zabývají. (mk)

Jubileum Josky Skalníka

Není to tak dlouho, kdy společnost Gallery vydala monografii výtvarníka Josky Skalníka. Minulý měsíc tomuto autorovi uspořádala v pražské Galerii Smečky výstavu k jeho šedesátým narozeninám. Joska Skalník, aktivní výtvarník,

Joska Skalník, *Labyrint mysli IV*, koláž, 2003

spoluzakladatel Jazzové sekce (za tuto činnost byl v roce 1986 uvězněn), zakládající signatář volného tvůrčího sdružení Otevřený dialog a spoluzakladatel Artfora a Občanského fóra se stal posléze i kulturním poradcem a členem kolegia prezidenta Václava Havla v jeho prvním volebním období. Joska Skalník byl také v minulosti spolupracovníkem Divadla na provázku, Junior klubu Na Chmelnici, výtvarným redaktorem Originálního Videojournalu a mnoho let spolupracuje s pražským Činoherním klubem.

Tvorba Josky Skalníka je zaměřená především na koláž, ale zasahuje i do oblasti instalace nebo užité grafiky. Koláž je ovšem pro něj nejnepřesvědčivější formou a jejím prostřednictvím se dokáže nejpřesvědčivěji vyjádřit. Výstava pod názvem *Joska Skalník sny/situace/hry* nebyla vysloveně retrospektivou – představovala určité tematické soubory od počátku devadesátých let až do současnosti.

Nejvýrazněji působí zřejmě Skalníkovy koláže či asambláže, v nichž jeho výtvarný projev ovlivňovala osobní zkušenost, nejprve ze života v disentu, a nyní také třeba z cestování a dlouhodobého pobytu na ostrově Bali.

Joska Skalník má na svém kontě množství výstav doma i v zahraničí, sám také některé z nich úspěšně organizoval – například minisalon, pro který vytvořili do krabiček stejného formátu svá díla přední čeští umělci, sklídl obdiv i v zahraničí a na dlouhou dobu se stal ozdobou interiérů Pražského hradu. (mk)

Retrospektiva Jiřího Všečky

V tereziánském křídle Starého královského paláce na Pražském hradě a v přilehlé zahradě Na Valech je umístěna zajímavá výstava nazvaná *Pražský chodec*.

Jiří Všečka, jeden z nejznámějších pražských fotografů, zde představuje Prahu v mnoha podobách. Námětem jeho fotografií jsou romantická městská zátiší, zapomenuté pražské kouty, ale i úsměvné momenty ze života metropole. Jiří Všečka na vystavovaných snímcích bilancuje při příležitosti svých loňských sedmdesátin své procházky s objektivem, jejichž počátky sahají až do roku 1958.

Jiří Všečka, *Pražské mosty*

Retrospektiva Jiřího Všečky je v expozici rozdělena do tří částí – vedle snímků, které zdůrazňují krásu velkoměsta, jsou zde fotografie, které se dají označit jako dobový sociální dokument. Tyto fotografie se zaměřují na dobové obyvatele velkoměsta a jejich život v něm. Poslední část expozice představuje Všečku jako fotografa-cestovatele. Se svým pražským cyklem se Jiří Všečka proslavil i ve světě, vystavoval v mnoha zemích a svoje prezentace v zahraničí také navštívil – jak jinak než se svým fotoaparátem.

Jiří Všečka je absolventem Fakulty strojní České vysoké školy technické, docentem katedry fotografie Filmové a televizní fakulty Akademie múzických umění, členem Asociace fotografů České republiky a dlouhodobě spolupracuje s řadou médií. Vydal množství obrazových publikací a je držitelem několika ocenění – například medaile Jana Amose Komenského. Z jeho publikační činnosti stojí za připomenutí alespoň kniha, která nese stejný název jako současná výstava – *Pražský chodec*.

Výstava bude přístupná veřejnosti **do 31. srpna 2008**. (mk)

Byli uděleni Zlatí ledňáčci

Zlatí ledňáčci, hlavní ceny festivalu českých filmů Finále v Plzni, byly rozdány. Mezi celovečerními filmy z posledního roku zvítězila režisérka Alice Nellis a její snímek *Tajnosti*. Z dokumentů byl v letošním roce vybrán snímek *Občan Havel* a zvláštní ocenění bylo uděleno i kolekci filmů FAMU. Cenu za nejlepší herecký výkon získal Ivan Trojan

Alice Nellis s cenou

za roli ve snímku *Václav*, divácká cena byla přidělena filmu *Bobule*. Cenu za podporu české kinematografie v zahraničí obdržel generální ředitel Slovenského filmového ústavu Peter Dubecký. Letošní ročník nabídl divákům více než 180 projekcí a probíhal v duchu historických osmiček – nejčastěji připomínaným letopočtem byl rok 1968. Festival byl obohacen unikátní událostí, kterou se stalo setkání režiséra Jiřího Menzela se spisovatelem Pavlem Kohoutem. Po 42 letech se oba sešli u promítání archivního dokumentu *Spor* – ten měl podobu fiktivního procesu, v němž se v roce 1966 názorově střetli zástupci dvou generací – režisér Menzel jako představitel „žalující“ generace šedesátých let a spisovatel Kohout jako obhájce budovatelské generace padesátých let. (mk)

Muzea z Mikulova, Brna a Strakonice zvítězila v národní soutěži

Muzea z Mikulova, Brna a Strakonice zvítězila v jednotlivých kategoriích národní soutěže Gloria musaealis 2007. Jejich zástupci převzali ceny v Pantheonu Národního muzea v Praze. Prvenství v kategorii Muzejní výstava roku a cenu Gloria musaealis 2007 si odnesli zástupci Regionálního muzea v Mikulově za stálou expozici nazvanou *Říma*

né a Germáni v kraji pod Pálavou. Byla předána i Cena Českého výboru Mezinárodní rady muzeí (ICOM) určená projektům, které významně přispěly k mezinárodní spolupráci, rozvoji edukační činnosti muzeí či zpřístupnění kulturního dědictví handicapovaným občanům. Letos ji získaly Vojenský historický ústav, Národní muzeum Praha a Senát za společně připravenou výstavu *Albrecht z Valdštejna a jeho doba*. Velkolepě pojatá expozice se konala od 15. listopadu do 2. března v Senátu, kde ji zhlédlo téměř 150 000 lidí. Šestý ročník soutěže obeslalo půl stovky muzeí a galerií s 71 projekty. Soutěž vyhláší Asociace muzeí a galerií s ministerstvem kultury; ocenění předával ministr Václav Jehlička.

Bratislavští herci zakončili festival slovenského divadla

Komedie francouzské dramatičky Yasminy Rezy *Život na třikrát* v podání bratislavského Studia L+S zakončila v Divadle Bez zábradlí festival *Slovenské divadlo v Praze*. Diváci během uplynulých čtyř měsíců mohli vidět představení Slovenského národního divadla, Divadla Astorka Korzo '90, divadel z Nitry, Martina a Radošinského naivního divadla z Bratislavy. 13. ročník nabídl i tři inscenace, jejichž autory jsou čeští dramatici. Slovenští herci v Praze uvedli *Manon Lescaut* od Vítězslava Nezvala, Smočkovo *Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho* a dramatizaci novely Michala Viewegha *Andělé všedního dne*.

Festival spisovatelů přivítal ruskou disidentku Gorbaněvskou

Jedním z hlavních hostů letošního Festivalu spisovatelů Praha je ruská básnířka, překladatelka a bojovnice za lidská práva Natalija Gorbaněvská. Patří k několika lidem, kteří se 25. srpna 1968 zúčastnili legendární demonstrace na Rudém náměstí proti sovětské okupaci Československa. Událostem ze srpna 1968 ve světě bude věnován celý 18. ročník festivalu, který bude mít motto *Smích a zapomnění*. Gorbaněvská je poslední žijící z takzvaných osmi statečných, kteří před 40 lety v Moskvě proti okupaci vystoupili. „Protestovali jsme proti tvrzení, že okupace má celonárodní podporu. I my jsme byli součástí toho národa,“ řekla před několika dny ČTK v Moskvě nyní dvaasedesátiletá někdejší disidentka.

Nové národní kulturní památky

V České republice byly vyhlášeny nové národní kulturní památky, tedy objekty, na které se vztahuje nejvyšší místní stupeň památkové ochrany. Do prestižního seznamu se dostaly celkem tři významné stavby. Jedná se především o dva vzácné kostely: sv. Jakub ve vsi Jakub u Církvice mezi Kutnou Horou a Čáslaví a kostel sv. Mikuláše ve Vinci na Mladoboleslavsku. V obou případech jde o vzácné ukázky románského umění. Tribunový kostel ve Vinci vystavěný kolem roku 1240 vyniká čtvercovou lodí doplněnou šestibokou apsidou. Zaujme zde i hlubokým portálem a zajímavými sloupy. Ještě větší vzácnost představuje tribunový kostel v Jakubu, považovaný za jednu z nejvzácnějších českých románských památek vůbec. V šedesátých letech 12. století ho nechala vybudovat místní šlechtična Marie ze

Švábenic se syny Slaviborem a Pavlem. Jeho největší pýchou je sochařská výzdoba průčelí, která je nejrozsáhlejším zachovaným souborem románské plastiky v Čechách a zároveň zde najdeme jedny z nejstarších vyobrazení českých patronů. Není přitom zcela jisté, kde plastiky vznikly, hovoří se o možnosti, že byly přivezeny králem Vladislavem z jeho severoitalského tažení a přizpůsobeny místním podmínkám. Zajímavým dokumentem dokládající okolnosti vzniku kostela představuje autentika, tedy listina o svěcení biskupa Daniela z roku 1168, která byla nalezena přímo v kostele. Díky tomu je jeho stavba dokumentována mnohem lépe, než jak tomu je u většiny staveb z tohoto období. Na konci devadesátých let 20. století byl do té doby značně zdevastovaný kostel rekonstruován a v současnosti byl i zpřístupněn veřejnosti. Třetí pamětihodnost, která nyní požívá titulu národní kulturní památky, je hrad Český Šternberk ležící jen asi čtyřicet kilometrů od vsi Jakub na Benešovsku. Počátky hradu lze datovat do roku 1241 a k jeho úpravám docházelo i v následujících staletích. Jde o rodové sídlo proslulého českého rodu Šternberků, kteří se v minulosti podíleli i na stavebních úpravách jakubského kostela. Vyjmenovat všechny členy této rodiny, kteří se nějakým způsobem zapsali do českých dějin, by si vyžádalo hodně papíru, za zmínku snad alespoň stojí, že jednoho ze Šternberků, Kašpara, považují současní historici vědy za jednoho z nejvýznamnějších českých přírodovědců přelomu 18. a 19. století. V roce 1992 byl v restituci navrácen potomkovi rodu Zdeňkovi Sternbergovi, který od roku 1968 žil v Rakousku. Za určitou kuriozitu lze přitom považovat fakt, že jeho otec jako původní vlastník sloužil v padesátých a šedesátých letech na zámku jako kastelán. Jeho vystěhování údajně tehdy zabránily velké sympatie místních občanů k jeho osobě i celé rodině, která byla známa svou filantropií. Nyní pětáosmdesátiletý Zdeňk Sternberg, který v současnosti na Českém Šternberku žije, povýšení hradu do kategorie národních kulturních památek přivítal, vyslovil však zároveň obavu, jestli se ještě více nezkomplikuje stavební zvelebování hradu. Český Šternberk i kostel ve vsi Jakub zvládnete za pomoci automobilu během jediného dne a z vlastní zkušenosti vám tento výlet mohou jedině doporučit. Rozhodně přitom nebudete litovat, zejména když navštívíte nádavkem i město Kutná Hora, kde byl nyní nově zpřístupněn i kostel cisterciáckého kláštera v Sedlci, původně vybudovaný na přelomu 13. a 14. století a počátkem 18. století velmi zajímavě v gotickém duchu rekonstruovaný jedním z nejvýznamnějších barokních stavitelů v Čechách – Janem Blažejem Santinim-Aichlem. (MaFr)

Český rozhlas 18. května oslavil 85. výročí zahájení pravidelného vysílání v Československu

V rámci oslav také vydal publikaci, která dokumentuje a zachraňuje základní informace o osobnostech, které tu v uplynulých desetiletích působily. Přípravu knihy vedla Eva Jeřutová, kolektiv byl složen z 29 autorů, a to především z bývalých i současných zaměstnanců rozhlasu a i z tvůrců z let minulých, kteří mají k rozhlasu vřelý vztah. Každý z nich stvořil různý počet medailónků nebo slovníkových hesel.

Knihy se jmenuje *99 významných uměleckých osobností rozhlasu* s podtitulem *tvůrci slovesných pořadů*. Za-

chycuje osobnosti, které určovaly hlavní charakter rozhlasové slovesné tvorby od počátků vysílání až dodnes. Můžeme jen litovat, že rozsah knihy neumožnil zařadit také ty tvůrce, kteří obohacovali střední, většinový proud o další zajímavé barvy. A nejsou tu ani některé kontroverzní osob-

nosti, jako například herec a redaktor Miroslav Mráz či někteří normalizační pracovníci, kteří se dlouhá léta poctivě „zasluhovali“ o hluboký úpadek české rozhlasové tvorby. Také jejich jména by po zásluze neměla upadnout v zapomnění. (zkráceno, ČR, Vilém Faltýnek)

IN MEMORIAM

Po krátké nemoci zemřel v Praze ve věku 84 let hudební skladatel, jazzový aranžér, televizní dramaturg a režisér **Miloslav Ducháč**. Miloslav Ducháč se narodil 24. ledna 1924 v Praze. Hru na klavír a skladbu vystudoval soukromě u Jana Rychlíka a svoji profesní dráhu nastoupil jako aranžér v orchestru Bobka Bryena. Od roku 1943 spolupracoval s Karlem Vlachem a od konce šedesátých let působil v Československé televizi jako vedoucí hudební dramaturg. V roce 1974 byl Miloslav Ducháč z politických důvodů propuštěn a od té doby byl ve svobodném povolání.

V listopadu 1989 pracoval Ducháč v Asociaci hudebních umělců a vědců a v Ochranném svazu autorském. V roce 2003 napsal spolu s hudebním publicistou Lubomírem Dorůžkou knihu *Karel Vlach – 50 let života s hudbou*. Miloslav Ducháč složil řadu tanečních písní, které jsou známé dodnes, například *Romantická a Čas borůvkových koláčů* pro Yvettu Simonovou, *Hodné štěně* zpíval Jan Werich a jeho píseň *Normálně* zpívala Pavlína Filipovská s úspěchem v televizní soutěži *Písničky na zítřka*. Miloslav Ducháč složil také hudbu k hudební komedii režiséra Oldřicha Lipského *Hvězda jede na jih* z roku 1958. (mk)

Ve věku 74 let zemřela v Praze televizní scenáristka, dramaturgyně a producentka **Helena Sýkorová**. Helena Sýkorová pracovala od poloviny padesátých let v Československé a později v České televizi. V roce 1995 jí udělil Český filmový a televizní svaz Fites cenu Trilobit za dramaturgický přínos původní televizní tvorbě. Helena Sýkorová spolupracovala s mnoha známými režiséry, například

s Karlem Kachyňou (*Městem chodí Mikuláš, Kráva, Hanele*), Jaromilem Jirešem (*Helimadoe*), Františkem Filipem (*Noc pastýřů*), Zdeňkem Zelenkou (*Karlínská balada, Lakomec, Falešné obvinění, Rumplicimprcamp, Stín viny*). U posledních dvou inscenací byla i autorkou scénáře.

V pozici dramaturgyně stála Helena Sýkorová u zrodu seriálu *Jana Eyrová* a rovněž tak seriálového projektu *Hotel Herbich*. Společně s Karlem Škorpíkem se jako producentka podílela na příklad na vzniku šestidílného televizního románu *Konec velkých prázdnin*, který podle scénáře Pavla Kohouta a Jeleny Mašinové natočil režisér Miloslav Luther. (mk)

V krematoriu v pražských Strašnicích byl v květnu pohřben zpěvák a hudebník **František Sahula**. Pár slov o zesnulém přišel jako smuteční řečník pozůstalým říci Lou Fanánek Hagen, zpěvák kapely Tři sestry, v níž Sahula kdysi působil a napsal některé z jejich velkých hitů. Muzikanti ze Tří sester a jejich příznivci si Sahulovu památku připomenou také pražském Džbáně na tradičním open air festivalu kapely. Brzy také vydají vzpomínkové album se Sahulovými skladbami, jehož výtěžek věnují dětem tragicky zahynulého.

Ve věku 62 let zemřel 11. května ve Vídni **Eugen Jesser**. Od roku 2001 vedl světoznámý pěvecký sbor Wiener Knaben (Vídeňský chlapecký sbor), kde jako hoch také účinkoval. Pracoval na ministerstvu pro výchovu a vedl odbor pro vzdělání mládeže.

ZE SVĚTA HUDBY

Nedávno nalezená Vivaldiho opera měla premiéru na Pražském hradě

Ve Španělském sále Pražského hradu se uskutečnila světová novodobá premiéra nedávno nalezené opery Antonia Vivaldiho *Argippo*. Nastudovali ji členové českokrumlovského souboru barokní hudby Hofmusic pod vedením Ondřeje Macka. Premiéra připomněla letošní 330. výročí Vivaldiho narození. V titulní roli se představila rakouská mezzosopranistka Astrid Monika Hoferová, která je stálou členkou salcburské opery. Dalšími sólisty byli sopranistka Jana Bínová Koucká, mezzosopranistka Pavla Štěpničková, sopranistka Barbora Sojková a barytonista Zdeněk Kapl. O režii, barokní gesta i pohyb pěvců se postarala Zuzana Vrbová. Využila atraktivitu barokních kostýmů i překrásného prostředí Španělského sálu, které nepotřebovalo kulisy. Cembalista a dirigent Ondřej Macek partituru koncem roku 2006 objevil v knížecím soukromém archivu Thurn-Taxisů v bavorském Řezně a operu se svým souborem pro poloscénické provedení upravil. Příběh

o lásce, žárlivosti, cti a mstě, postavený na záměně dvou princů, kteří se ucházejí o princeznu, zazněl v podání 5 sólistů, 8 členů sboru, 2 dětí-pážat a 23 hudebníků.

V bývalé slévárně hliníku La Fabrika zazněla premiéra od Štědroňe

Hravé představení s hudbou Igora Stravinského, Bohuslava Martinů a světovou premiérou od Miloše Orsona Štědroňe zaznělo v netradičním prostoru bývalé slévárny hliníku La Fabrika v pražských Holešovicích. V hudebně-divadelním projektu vystoupil pod taktovkou Petera Vrábela komorní orchestr Berg. Umělci provedli Štědroňovu skladbu *S Polu s Ami*, skladbu *Podivuhodný let & Kuchyňská revue* od Martinů a Stravinského burlesku, hudebně-dramatický komický příběh *Lišák*. V ní se představil mužský pěvecký kvartet ve složení Roman Vocel, Josef Škarka, Josef Moravec a Jan Ondráček. Projekt vznikl ve spolupráci s Katedrou alternativního divadla DAMU a s režiséry Braňo Holíčkem a Ondřejem Šulcem.

Filharmonie Brno plánuje další turné po Japonsku

Brněnští filharmonici příští rok vyrazí na další turné do Japonska, kde loni slavili velké úspěchy. Nové turné se uskuteční v říjnu a listopadu 2009. Podle ředitele brněnské Filharmonie Davida Marečka hudebníci nabídnou v Asii opět především nejznámější skladby z klasického repertoáru, nebude chybět *Novosvětská*, ale i *Pták Ohnivák* Igora Stravinského. Loňské turné po Japonsku bylo druhé nejdelší ve více než padesátileté historii Filharmonie Brno. Trvalo čtyři týdny a zahrnovalo 24 koncertů v 16 městech, většinou před vyprodanými sály. Brněnskou filharmonii čekají i další zájezdy. Několikrát zavítá do Rakouska a Německa, v plánu jsou koncerty v Itálii, Slovinsku a Chorvatsku.

Klavírní fugy Leoše Janáčka byly nalezeny

Na slavnostním koncertu v klášteře Rein u Štýrského Hradce byly veřejnosti poprvé představeny tři klavírní fugy Leoše Janáčka, které byly původně považovány za ztracené. Fugy byly v Reinu v provedení vídeňského klavíristy Christiana Lamboura nahrány pro rakouskou veřejnoprávní stanici ORF. Odborníci z oblasti historie byli přesvědčeni, že Leoš Janáček napsal i fugy, žádné se ale nedochovaly. Janáček se však ve svých dopisech manželce Zdeňce z Lipska zmiňoval celkem o 14 fugách, které tam vytvořil. Skladby byly na přelomu roku zcela náhodou nalezeny v knihovně cisterciáckého kláštera – jejich pravost potvrdil Jakob Knaus, předseda Společnosti Leoše Janáčka, která sídlí v Bernu. (mk)

Laureáti Pražského jara převzali ceny

Celkem sedm laureátů oborů klarinet a hoboj, kteří vyhráli v interpretační soutěži Pražského jara, převzalo v ceny v Brožíkové síni na Staroměstské radnici v Praze. Laureátům byly předány jak finanční ceny v hodnotě od 50 000 do 200 000 Kč, tak nabídky koncertních vystoupení a nahrávání, notové materiály, obrazy a další ocenění od partnerů soutěže. Letos se utkalo 47 hobojistů a 56 klarinetistů z přibližně 30 zemí světa. Z České republiky se umístili dva klarinetisté – Irvin Venyš a Jana Lahodná – a hobojista Jan Souček. Pořadatelé zároveň představili nové dvojalbum soutěže vydané k letošnímu jubilejnímu 60. ročníku. Album obsahuje téměř dvě desítky skladeb z uplynulých 54 let. Nejstarší z nich – tři části z Bachovy *Suity pro sólové violoncello* – jsou unikátním zvukovým záznamem startu úspěšné kariéry nejslavnějšího z laureátů soutěže Mstislava Rostropoviče z roku 1950.

OTK

Pražská kapela OTK, která se drží na špici alternativní hudební scény už patnáct let, připravila po pěti letech čekání novou studiovou desku nazvanou *Okolo*. Novinka navazuje na zatím poslední *Sona a Kuva*. Co tedy můžeme čekat? V propagačním textu vydavatelství se píše: „OTK se tentokrát spustili až k zemskému jádru, ochlazenému miliardama hvězd noční oblohy. A jedna věc je jistá: pro tuhle desku neexistuje žádný trefný přirovnání.“

Úspěch českých jazzmanů v USA

Jazzový orchestr VOŠ a Konzervatoře Jaroslava Ježka pod vedením Milana Svobody byl jako jediný evropský zástupce pozván na festival studentských big bandů v kalifornském Monterey. *Next Generation Festival* je největší svého druhu na světě. Je to finální soutěžní přehlídka studentských jazzových orchestrů v několika kategoriích. Do finále byly vybírány orchestry na základě nahrávek a přímo na místě posuzovala výkony jednotlivých účastníků porota složená z významných osobností světového jazzu, například George Duke, Terri Lyne Carrington, Billy Harper, Christian McBride a mnoho dalších.

Jazzový orchestr VOŠ a Konzervatoře Jaroslava Ježka byl vybrán k účasti již v minulém roce, ale bohužel pro nedostatek finančních prostředků na cestovní náklady se nemohl zúčastnit. Proto byl v letošním roce pozván pořadatelem jako „special guest“. Čeští účastníci festivalu vystoupili na jeho samotném závěru se čtyřicetiminutovým koncertem. Ten byl velmi úspěšný, potlesk sklídily sólové výkony Luboše Soukupa, Petra Kalfuse, Jakuba Doležala, Zbyňka Polívky, Honzy Andra a Štěpána Janouška.

Součástí festivalu jsou pohovory, kde je možné získat stipendium a hrát ve výběrovém all-stars ansámblu Next Generation Jazz Orchestra, který během léta podnikne turné po Americe a Evropě spolu s hosty McBridem a Maceem Parkerem. Členové českého týmu tuto možnost využili a podle Milana Svobody má velkou šanci dostat se do all-stars high school big bandu trombonista Štěpán Janoušek. (mk)

Vzpomínka na Karla Ančerla

Pietní akt u hrobu Karla Ančerla na Slavíně a v jeho jihočeském rodišti Tučapech připomněl sté výročí narození tohoto významného dirigenta. Slibně se rozvíjející kariéru Karla Ančerla násilně přerušila válka. Byl transportován do Terezína, kde se podílel na hudebních aktivitách. Po dvou letech byl zařazen do transportu do Osvětimi. Přišel o celou rodinu a sám se zachránil jen zázrakem. Vrcholné umělecké období Karla Ančerla začalo v říjnu v roce 1950, kdy byl jmenován uměleckým ředitelem České filharmonie. Pod jeho vedením získala úroveň orchestru světové parametry. Po srpnových událostech v roce 1968 odešel Ančerl do emigrace – stal se šéfdirigentem symfonického orchestru v Torontu. Zemřel 3. 7. 1973. Ke stému výročí narození tohoto významného umělce se také konala výstava ve foyeru Rudolfiny a vydavatelství Supraphon pokřtilo kompaktní disky a DVD řady Ančerl Gold, které k jubileu vydalo. (mk)

Jožin z bažin bude mít svůj pomník ve Vizovicích

Jožin z bažin, fiktivní vizovický rodák, kterého proslavil hudebník Ivan Mládek, bude mít ve Vizovicích na Zlínsku svůj pomník. S myšlenkou přišli organizátoři hudebně-kulturního festivalu Trnkobraní. Odhalení pomníku je naplánováno na 16. srpna. K nápadu postavit pomník výraznou měrou přispěl současný úspěch Mládky, jeho kapely a písni v sousedním Polsku. Na počátku úspěchu u Poláků stála právě píseň *Jožin z bažin*, která se v zemi stala hitem.

Mládkovi, který již s Banjo bandem v Polsku několikrát vystoupil, také podle této písně začali přezdívat „Jožin“.

„Chceme tímto činem zabránit tomu, aby současná ohromná popularita, kterou Jožin zažívá v Polsku, nezastí-

nila nepopiratelný fakt, že domov tohoto legendárního strašidla je bez vší pochybnosti u nás na Valašsku, a nikoliv na polských rovinách,“ řekl ČTK jeden z organizátorů festivalu.

VÝROČÍ A JUBILEA

Pražská konzervatoř slaví 200 let

25. dubna 1808 podepsali hudbymilovní šlechtici zakládací listinu Pražské konzervatoře. Dvousté výročí založení této instituce bude Pražská konzervatoř slavit tři roky, přičemž její první akcí byl slavnostní koncert v pražském Rudolfinu. Oslavy vyvrcholí v roce 2011 vystoupením Symfonického orchestru Pražské konzervatoře na zahajovacím koncertu festivalu *Pražské jaro*. Cyklus oslav bude trvat tři roky, protože tolik času uplynulo, než se po prvním svolání sešel dostatek finančních prostředků a pedagogů a vyučování mohlo být zahájeno. Začalo na jaře v roce 1811.

Zakládací listina
Pražské konzervatoře

Na tříleté období oslav připravuje škola cyklus orchestrálních a komorních koncertů, jevištní představení operního oddělení, putovní výstavu, publikaci o historii a současnosti školy a připravuje se rovněž vydání poštovní známky a pamětní medaile. Ve spolupráci s Českou televizí by měl také vzniknout filmový dokument.

V době svého vzniku byla Pražská konzervatoř jedinou takovou školou na území Rakouska-Uherska. Za nejlepší období školy je považováno rozmezí na přelomu 19. a 20. století, kdy byl jejím ředitelem Antonín Dvořák. V té době měla škola sídlo v Rudolfinu. V současné době sídlí o několik set metrů dál v ulici Na Rejdišti. (mk)

Jan Bedřich Kittl

(8. 5. 1806, Orlík nad Vltavou – 20. 7. 1868, Lešno v Polsku)
Dirigent a první ředitel pražské konzervatoře společně s Bedřichem Divišem Webrem. Oba významně přispěli k vytváření tradice symfonické reprodukce v Čechách. Kittl zavedl v Praze hraní orchestru vsedě. Prosazoval nekompromisně tehdy nejmodernější hudební směry.

Dílo: *Bianca und Giuseppe oder Die Franzosen vor Nizza* (1847), *Die Waldblume* (1852), *Die Bilderstuermer* (1854).

Vincenc Maixner

(17. 3. 1888, Praha-Vinohrady – 25. 5. 1946, Praha)

Dirigent a skladatel. Absolvent pražské konzervatoře, asistent a korepetitor Národního divadla, od roku 1918 také dirigent. Osvědčil se zejména v interpretaci oper moderních a byl oporou Otakaru Ostrčilovi.

Dílo: *Penthesilea* (1913).

Karel Hába

(21. 5. 1898, Vizovice – 21. 11. 1972, Praha)

Skladatel, bratr Aloise Háby. Studoval kompozici u J. Kříčky a J. B. Foerstra, mistrovskou třídu u V. Nováka. Pracoval jako redaktor Čs. rozhlasu, učil na pražské Vysoké škole pedagogické.

Dílo: *Jánošík* (op. 17, 1928-32), *Stará historie* (op. 20., 1935-37), *Smolíček* (op. 33, 1950), *Kalibův zločin* (1960).

Jiří Rudolf Míša

(19. 9. 1920, Orlová – 8. 5. 1998, Orlová)

Sbormistr. Studoval na brněnské konzervatoři, později také v Ostravě dirigování a zpěv. Byl sbormistrem mnoha profesionálních i amatérských sborů, nejvýznamnější byla jeho činnost v ostravské opeře. Pod jeho vedením se ostravský operní sbor vypracoval ve špičkové těleso.

Marie Minářová

(6. 6. 1896, České Budějovice – 11. 5. 1968, Praha)

Sopranistka. Zpěvu se učila na hudební škole. S pomocí Otakara Jeremiáše nastudovala několik rolí. Zpěv studovala i v Praze a Vídni. Debutovala v Českých Budějovicích, působila v Bratislavě, kde zaujala především svojí Carmen a Toskou, zpívala však i Libuši, pro níž měla nejen hlasové předpoklady, nýbrž i vpravdě imponující zjev. V Olomouci přesvědčila Miladou a Sentou a byla skvělou Maršálkou a Turandot. V Brně zpívala mj. Kostelničku, Šárku a Brunnhildu ve *Valkýře*. V roce 1931 se své kariéry na samém jejím vrcholu musela pro nemoc vzdát.

Jan Štván

(18. 5. 1958, Kraslice)

Dirigent. Absolvoval na pražské konzervatoři hru na varhany, pak na AMU dirigování u B. Lišky a V. Neumanna. Začínal jako korepetitor a druhý sbormistr ve Smetanově divadle, byl šéfdirigentem Severočeské filharmonie Teplice, spolupracuje se Státní operou Praha, kde dirigoval *Maškarní ples*, *Othella* a *Borise Godunova*. V Tel Avivu dirigoval *Její pastorkyni*. Jako šéfdirigentem opery v Plzni nastudoval *Harlekýna*, *Rusalku*.

Ladislav Matějka

(21. 5. 1938, Zlín)

Skladatel. Vystudoval na kroměřížské konzervatoři hru na kontrabas, pak na VŠMU v Bratislavě dirigování. Působil jako korepetitor v Banské Bystrici a Ostravě, dirigentem opery v Ostravě.

Dílo: *Dary tří králů* (1966), *Broučci* (1994-95).

František Palacký

(14. 6. 1798 Hodslavice u Nového Jičína – 26. 5. 1876 Praha)

František Palacký

byl český historik, politik, spisovatel a organizátor veřejného kulturního a vědeckého života v soudobé Praze. Je považován za zakladatele moderního českého dějepiscetví, má přezdívku otec národa.

Narodil v českobratrské rodině, studia absolvoval v Trenčíně a v Bratislavě na evangelických školách. Byl mimořádně talentovaný, ovládal deset cizích jazyků, pokoušel se o poezii a překlady, zabýval se estetikou a poetikou.

František Palacký se přátelil s P. J. Šafaříkem a J. Kollárem, stal se nadšeným vlastencem. V letech 1818-1823 působil jako vychovatel ve šlechtických rodinách i ve Vídni, v roce 1823 přesídlil do Prahy. Ve službách hraběte Šternberka se zabýval historiemi šlechtických rodů. Studoval rovněž u J. Dobrovského pomocné historické vědy.

František Palacký se v roce 1827 oženil s dcerou bohatého advokáta Terezií Měchurovou. Zapojil se do pražského vědeckého a kulturního života. Pracoval ve Společnosti Vlasteneckého musea. Zasadil se o vydávání jeho periodik, německého (*Monatsschrift des böhmischen Museums*) i českého. Český časopis Společnosti Vlasteneckého musea, ve kterém Palacký uveřejňoval i své příspěvky, se stal hlavním osvětovým časopisem obrozenecké doby.

František Palacký inicioval založení Musejního sboru pro pěstění české řeči a literatury, založení Matice české, rozšíření muzejních sbírek a organizační změny ve prospěch českého jazyka v Královské české společnosti nauk.

V roce 1829 byl František Palacký jmenován historio- grafem Království českého a pověřen zpracováním českých dějin. Roku 1848 vyšel první díl Palackého vrcholného díla *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě*.

František Palacký byl i uznávaným představitelem austroslavismu (sjednocení Slovanů v rámci federalizované rakouské říše). Odmítl začlenění českých zemí do říše německé. Předsedal Slovanskému sjezdu v Praze, byl rovněž poslancem Ústavodárného sněmu.

Po dobu Bachova absolutismu byl František Palacký pod policejním dohledem. Po jeho pádu se Palacký vrátil do veřejného života. Byl poslancem zemského sněmu, působil v panské sněmovně říšské rady, spolu s F. L. Riegrem stál v čele staročeského křídla národní strany.

Své názory na státoprávní uspořádání v rámci Rakouska vyjádřil František Palacký v roce 1865 ve spisu *Idea státu rakouského*.

Po ztroskotání snah o uznání státního celku zemí Koruny české se v roce 1872 vzdal František Palacký aktivní politiky. Za svého života dosáhl František Palacký četných mezinárodních uznání, byl členem mnoha vědeckých společností. Jeho pohřeb se stal celonárodní manifestací.

Před 125 lety se narodil Jaroslav Hašek

Jaroslav Hašek, od jehož narození uplynulo 30. dubna 125 let, je jedním z největších českých prozaiků moderní doby. Zároveň byl i známým mystifikátorem a populární figurou pražské bohémy. Stovky jeho povídek a dalších drobných prozaických útvarů však budou navždy zastíněny jeho základním dílem – čtyřdílnou ságou *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Tento satirický a protiválečný román Haškovi posmrtně přinesl celosvětovou slávu. Kniha byla přeložena do téměř šedesáti jazyků a patří k nejčtenějším dílům české literatury.

Ferdinand Kotvald-Gottwald

(25. 4. 1898, Vyškov na Hané – 23. 8. 1980, Praha)

Malíř-autodidakt zachytil ve svém obsáhlém malířském díle řadu českých měst a krajin, zátiší i figurálních námětů. Po ukončení obchodní školy ve Vyškově se soukromě výtvarně vzdělával, pobýval ve Francii, Itálii, Jugoslávii. Od roku 1927 se věnoval malířství, zpěvu a herectví a od roku 1934 se zaměřil výhradně na malířskou tvorbu. Byl členem skupiny Nesdružení.

Ferdinand Kotvald-Gottwald, *Ulice v Karlových Varech*, 1947-48, olej na dřevě

Choreograf a tanečník Ivo Psota proslavil český balet ve světě

Pro lehkost, s jakou tvořil svá choreografická díla, mu přezdívali Mozart baletu. Ivo Váňa Psota působil ve čtyřicátých letech 20. století v baletu Metropolitní opery v New Yorku, léta vedl Original Ballet Russe. Po návratu do ČR dovedl brněnský balet k vrcholné úrovni a jeho taneční

škola vchovala řadu osobností poválečného období. Tanečník, choreograf, režisér a pedagog se narodil před 100 lety, 1. května 1908. Život v cizině mu usnadňovala i znalost osmi jazyků. Ivo Psota zemřel 16. února 1952 po záchvatu mozkové mrtvice.

Zdeněk Štěpánek

20. června uplyne čtyřicet let od úmrtí vynikajícího herce Národního divadla Zdeňka Štěpánka (*22. 9. 1896).

Zdeněk Štěpánek absolvoval hospodářskou školu v Rakovníku. Od studentských let hrál divadlo s ochotníky a u kočovných společností. Za první světové války prošel

ruskou frontou, kde byl raněn a zajat, a spoluzaložil tam frontové divadlo. Po návratu hrál v Kladně, pak třináct let ve Vinohradském divadle a od roku 1934 až do smrti v pražském Národním divadle. Filmovou dráhu odstartoval ještě v němé éře a poslední film dotočil v roce 1968. V divadle i ve filmu vždy představoval chlapácké, charakterní a pravdivé postavy. Byl znám i jako literární dramatik a autor řady knih pamětí.

Česká vláda uznala nezávislost Kosova

Česká republika se zařadila mezi státy, které uznaly nezávislost Kosova. Česko naváže s novým státem diplomatické styky, řekl po zasedání kabinetu v Teplicích premiér Mirek Topolánek. Nezávislost vyhlásilo Kosovo 17. února. V České republice tento krok vyvolal rozporuplné reakce a rozdělil politickou scénu v názoru, zda má tento nový stát, vyhlášený proti vůli Srbska, uznat. Premiér Mirek Topolánek (ODS), ministr zahraničí Karel Schwarzenberg (za Stranu zelených) i vicepremiér pro evropské záležitosti Alexandr Vondra (ODS) již dříve uvedli, že oddělení Kosova od Srbska je sice problematický, ale nevyhnutelný krok.

Václav Klaus vetoval antidiskriminační zákon

Prezident Václav Klaus vetoval antidiskriminační zákon. Považuje ho za zbytečný, kontraproduktivní a nekvalitní a jeho dopady za velmi problematické, sdělil Hrad. Návrh zákona, který po Česku vyžaduje Evropská unie, tak znovu projednají poslanci. Ministryně pro menšiny a lidská práva Džamila Stehlíková (SZ) doufá, že sněmovna Klausovo veto přehlasuje a dlouho odkládaný zákon znovu schválí. Pokud by se to nepodařilo, hrozí podle ní České republice žaloby a následné finanční sankce ze strany EU.

Armáda spustila kritizovaný radar NATO u Slavkova

Armáda spustila ve zkušebním provozu nově vybudovaný páteřní radar protivzdušné obrany NATO na slavkovském bojišti nedaleko Brna. Jeho vybudování přišlo alianci na více než půl miliardy Kč. Nový páteřní třidimenzionální radar protivzdušné obrany nahradí tři sovětské vysílače nainstalované v této lokalitě v padesátých letech. Výstavba radaru vyvolala vlnu nevole. Odpůrci radaru tvrdí, že slavkovské bojiště je pietní místo, na němž podobná technika nemá co dělat. Nedaleko radaru totiž stojí Mohyla míru – památník připomínající 23 700 obětí slavkovské bitvy, která je nejslavnějším bojovým střetem, který se kdy na území Moravy odehrál. Přesto ale všechny soudní spory v kauze prohráli. Dosáhli jen odsunutí výstavby zařízení o několik let. Vadí jim nejen to, kde je radarová věž umístěna, ale i její vzhled. Radar je 25 metrů vysoký. Na jeho

vrcholu je kopule, která má 18 metrů v průměru. Podle některých názorů radar narušuje krajinný ráz bojiště. Radar by měl především zvýšit obranyschopnost republiky.

Hospodářské noviny: Schwarzenberg na audit Čunkova majetku najal detektivy z USA

Ministr zahraničí Karel Schwarzenberg si na prověrku původu majetku vicepremiéra a lidoveckého předsedy Jiřího Čunka najal americkou detektivní kancelář Kroll.

Jiří Čunek

Napsaly to *Hospodářské noviny (HN)*. Pokud audit této největší světové detektivní kanceláře Čunkovy rodinné finance neobjasní, Schwarzenberg na protest odejde z vlády. Schwarzenberg se s Čunkem na auditu dohodl už začátkem dubna. Jak bude audit vypadat a kdo ho provede, zatím tajil. Zaplatí ho ze svých peněz. Sazby Krollu jdou v podobných případech podle *HN* do milionů Kč. Schwarzenbergovu zakázku potvrdil i šéf evropské pobočky Krollu Tommy Helsby, který bude mít případ na starosti. Připustil, že je velmi neobvyklé, aby ministr nechal vyšetřovat vicepremiéra, a ten aby souhlasil, že bude spolupracovat. Jiří Čunek v dubnu slíbil, že auditorům vyjde plně vstříc.

Ministr vnitra Ivan Langer (ODS) vyzval občany cestující do Rakouska a Německa, aby v případě šikany ze strany cizí policie posílali podněty českým úřadům. Kdyby se prokázalo, že při plošných kontrolách Rakušané a Němci selektivně sledují Čechy, přistoupil by Langer k protiopatření, která nechtěl předjímat. O stoupajícím počtu stížností na časté kontroly za hranicemi mluvil Langer v Praze na pracovní snídani se svým rakouským protějškem Güntherem Platterem. Novinářům později řekl, že ministerstvo nezaznamenalo výrazný počet podnětů od Čechů cestujících po Rakousku. Naopak se sešly desítky podnětů od lidí, kteří překročili hranici do Německa. Nepřichází v úvahu, aby hraniční kontroly byly nyní skryté pod kontrolami ve vnitrozemí, shrnul výhrady Česka Langer.

Langer vyzval Čechy, aby si stěžovali na šikany v zahraničí

Ministr vnitra Ivan Langer (ODS) vyzval občany cestující do Rakouska a Německa, aby v případě šikany ze strany cizí policie posílali podněty českým úřadům. Kdyby se prokázalo, že při plošných kontrolách Rakušané a Němci selektivně sledují Čechy, přistoupil by Langer k protiopatření, která nechtěl předjímat. O stoupajícím počtu stížností na časté kontroly za hranicemi mluvil Langer v Praze na pracovní snídani se svým rakouským protějškem Güntherem Platterem. Novinářům později řekl, že ministerstvo nezaznamenalo výrazný počet podnětů od Čechů cestujících po Rakousku. Naopak se sešly desítky podnětů od lidí, kteří překročili hranici do Německa. Nepřichází v úvahu, aby hraniční kontroly byly nyní skryté pod kontrolami ve vnitrozemí, shrnul výhrady Česka Langer.

Šéfem KSČM je na další čtyři roky Filip

Předsedou KSČM bude další čtyři roky Vojtěch Filip. Funkci obhájil na zasedání stranického sjezdu v Hradci Králové podle očekávání už v prvním kole. Šéf stranické volební komise Pavel Kováčik oznámil, že pro Filipa v tajných volbách hlasovalo 176 z 275 přítomných. Podpořila ho tedy přibližně dvoutřetinová většina zúčastněných. Z jeho protikandidátů získal největší podporu podle očekávání Stanislav Grospič se 70 hlasy, europoslanec Miloslav Ransdorf jich dostal 22 a poslankyni Soňu Markovou podpořilo pět delegátů. Ransdorf v reakci na svůj slabý výsledek vzápětí stáhl i svou kandidaturu na funkci místopředsedy strany.

Zelení chtějí zvolnit v transformaci zdravotnictví

Širší vedení Strany zelených chce, aby vláda zvolnila tempo při přípravě série návrhů zákonů, které se týkají transformace zdravotnictví. Legislativní normy o přeměně univerzitních nemocnic a zdravotních pojišťoven na akciové společnosti a o zdravotním pojištění by se měly přepracovat a poté projít odbornou i veřejnou diskusí. ČTK to řekla ministryně pro lidská práva a národnostní menšiny Džamila Stehlíková (SZ). Republiková rada zelených v Pardubicích doporučila vedení strany, aby o takový postup usilovalo. Členové rady také schválili usnesení, že nesouhlasí s transformací a privatizací nemocnic a ústavů, které zřizuje ministerstvo zdravotnictví.

ČSSD přijde i s „kompromisním“ návrhem zrušení poplatků

Sociální demokraté poslali vládě dva návrhy na změnu regulačních poplatků ve zdravotnictví. Jeden z nich počítá s úplným zrušením poplatků, druhý je blízký názorům některých koaličních poslanců, osvobodit by měl od poplatků děti do 18 let, starobní důchodce, kteří si nevydělávají, všechny invalidní důchodce a všechny osoby s příjmy pod dvojnásobek životního minima. Novináře o tom informoval stínový ministr zdravotnictví ČSSD David Rath.

Proti reformě zdravotnictví přišlo demonstrovat přes tisíc lidí

Ani déšť neodradil přes tisíc odborářů od demonstrace před budovou úřadu vlády v Praze, kam přišli protestovat proti vládní reformě zdravotnictví. Křičící a pískající demonstranti zcela zaplnili prostranství před Strakovou akademií. V rukou měli prapory a transparenty s nápisy jako „Stop privatizaci pojišťoven a nemocnic“ a „Nekšeftujte s naším zdravím“. Proti návrhu ministra zdravotnictví Tomáše Julínka (ODS) přeměnit zdravotní pojišťovny a univerzitní nemocnice na akciové společnosti přišly podle odborů protestovat asi dvě tisícovky lidí. Odboráři jsou přesvědčeni, že pokud se zdravotnická zařízení změní na akciové společnosti, nebude možné omezovat práva akcionářů a zajistit investování zisku zpět do péče o pacienty. V demonstracích před úřadem vlády budou odboráři pokračovat i v příštích týdnech.

Ministr Julínek vyzval vysoké školy ke spolupráci na zákonu

Ministr zdravotnictví Tomáš Julínek (ODS) vyzval akademickou obec ke spolupráci na zákonu o univerzitních nemocnicích jako akciových společnostech. Na shromáždění ministr řekl pedagogům, studentům i zaměstnancům první lékařské fakulty Univerzity Karlovy, aby mu dali návrhy, jak chtějí v zákoně upřesnit roli fakulty a garantovat jistoty. Školy se obávají, že v akciových společnostech ztratí vliv na výuku a výzkum a zhorší se kvalita zdravotní péče. „Univerzity dostaly nabídku, že zapracujeme jejich připomínky, a je jen na nich, aby dokázaly, že jim jde o dotvoření věci a nejde jim snad o to, aby zákon shodily a zůstal dosavadní nepořádek a neprůhlednost,“ řekl ČTK Julínek. Univerzity v jeho pojetí by měly být garantem výuky a vědy. Rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl Julínkovu výzvu zpochybnil. V návrhu zákona jsou podle něj tak zásadní problémy, že je neopravitelný. „My dáváme připomínky, říkáme, že některé věci jsou zcela fatální, nicméně se obávám, že věcný návrh dává řešení, které nebude dobré, jak také zaznělo v diskusi, a že je potřeba začít od základu,“ řekl ČTK Hampl.

Zelení schválili kandidáty do senátních voleb

Republiková rada Strany zelených v Pardubicích definitivně schválila 19 kandidátů do senátních voleb. Je mezi nimi i několik známých jmen, například písničkář Pavel Dobeš nebo bývalý disident a poslanec za US-DEU, evangelický duchovní Svatopluk Karásek. Zhruba polovina kandidátů není členem Strany zelených. Novinářům to v průběhu zasedání rady řekl předseda zelených Martin Bursík. Mezi kandidáty se objevily i další veřejně známé osobnosti, například bývalá předsedkyně Akademie věd Helena Illnerová, dřívější zástupkyně ombudsmána a bývalá disidentka Anna Šabatová nebo propagátor práv homosexuálů Jiří Hromada. Všichni jsou nestraničky. V senátních volbách se bude na podzim nově obsazovat 27 křesel z 81. Zelení nyní mají v senátu nezávislého Jaromíra Štětinu, senátorem je i ministr zahraničí za Stranu zelených Karel Schwarzenberg, který byl rovněž zvolen jako nezávislý.

Senát požádal ÚS, aby Lisabonskou smlouvu projednal přednostně

Senát požádal Ústavní soud (ÚS), aby Lisabonskou reformní smlouvu Evropské unie projednal přednostně. Pokud soudci návrhu vyhoví, budou se souladem dokumentu s českým ústavním pořádkem zabývat okamžitě, bez ohledu na to, že plénum soudu eviduje desítky dalších, dříve doručených návrhů na rušení zákonů a jiných podnětů. Rozhodnutí o případném projednání mimo pořadí padne v nejbližších dnech. Senát se minulý měsíc rozhodl, že soudce požádá o přezkum Lisabonské smlouvy. Lisabonská smlouva má místo neschválené euroústavy reformovat instituce EU. Zavádí funkce představitele pro zahraničí a bezpečnost a předsedy Evropské rady, který by byl volen na 2,5 roku. Vymezuje rozdělení pravomocí mezi EU a členské státy s možností jejich obousměrného přenosu. Senát konkrétně navrhl ústavní přezkum šesti oblastí smlouvy, například předání některých pravomocí na

evropskou úroveň, možnost měnit způsob rozhodování v Radě EU z jednomyslného na většinový, čímž by členské státy ztratily právo veta, a způsob uznání Listiny základních práv EU a její právní závaznost pro Česko.

Česká vláda schválila hlavní smlouvu o radaru, čeká na uzavření druhé

Vláda v Teplicích projednala a oficiálně schválila hlavní česko-americkou smlouvu o vybudování radarové základny v Brdech. K ratifikaci parlamentu ji předloží až společně s druhou, zatím neuzavřenou dohodou o podmínkách pobytu amerických vojáků (SOFA), řekl premiér Mirek Topolánek. V druhém dokumentu zbývá vyřešit ještě poslední problém, který se týká daní. Politici a diplomaté počítají s tím, že Česko a USA by mohly během pár týdnů jednání uzavřít a hlavní dohodu i smlouvu SOFA podepsat v červnu nebo červenci. Poté Topolánkovu vládu čeká těžký boj v parlamentu. Ve sněmovně, kde má jen křehkou většinu 102 hlasů, totiž zatím smlouvy s Američany nemají dostatečnou podporu. Proti jsou totiž kromě levicové opozice i někteří zelení a i jeden lidovec. Pokud obě komory parlamentu dohody schválí, dostane je k podpisu prezident Václav Klaus.

STEM: Češi podporují obranu Evropy proti raketám, méně účast USA

Téměř tři čtvrtiny Čechů si myslí, že Evropa by měla mít účinnou obranu proti raketovým střelám, ke spolupráci s USA v této věci jsou však lidé skeptičtější. Proti společnému projektu protiraketové obrany Evropy a USA se vyslovilo 52 % Čechů. Přesto by se s plánovanou americkou radarovou základnou v Brdech nakonec smířilo 67 % lidí. Vyplývá to z nejnovějšího průzkumu společnosti STEM, který představil ředitel agentury Jan Hartl. Jedním z důležitých momentů, který vysvětluje zdrženlivé stanovisko k radaru, je podle Hartla nejistý postoj veřejnosti ke spolupráci s USA. Na potřebu zajistit pro Evropu účinnou obranu proti raketovým střelám dlouhého doletu poukazuje 71 % Čechů. Jde o postoj stabilní. Příliš silným dělicím činitelem v této otázce není souhlas ani odmítnutí českého členství v NATO, uvedl Hartl. Výzkum byl proveden pro úřad vlády. Podle posledního průzkumu agentury Median pro Českou televizi nesouhlasí s umístěním plánovaného amerického radaru v Česku téměř dvě třetiny Čechů. Stejný počet odpůrců radaru ukázal i březnový průzkum společnosti CVVM. Agentura SC&C zveřejnila na začátku května na zakázku ODS výsledky průzkumu, podle něj si radarovou základnu nepřeje 57 % Čechů. Mírná nadpoloviční většina dotázaných podle něj ale věří, že umístění protiraketové obrany USA v Evropě je přínosné pro ochranu členských zemí NATO před raketami dlouhého doletu. Podle premiéra Mirka Topolánka je to důkaz, že odpůrců radaru po vysvětlovací kampani ubývá.

Odpůrci amerického radaru budou v hladovce pokračovat

Odpůrci amerického radaru v Česku z iniciativy Ne základnám Jan Tamáš a Jan Bednář budou nadále pokračovat v protestní hladovce, kterou již zahájili. Nic na tom ne-

změnila ani jejich schůzka s ministrem zahraničí Karlem Schwarzenbergem. Aktivisté o tom informovali na tiskové konferenci v Praze. Aktivisté ministru, který je přijal jako první vládní politik, předložili čtyři návrhy. Jde o přerušování jednání o radaru na jeden rok, vyžádání oficiálního stanoviska EU, svolání parlamentní schůze nebo uspořádání televizní besedy o radarové stanici, které by se zúčastnili čtyři odpůrci a čtyři příznivci amerického záměru. Ministrova reakce aktivisty zklamala. „Pan ministr velmi konkrétně odmítl první tři naše návrhy,“ řekl novinářům Tamáš. U čtvrtého bodu podle Tamáše Schwarzenberg vyjádřil ochotu se podobné diskuse zúčastnit, odmítl ji však iniciovat. Jan Tamáš a Jan Bednář působili zesláble a vyčerpaně, sami nevědí, jak dlouho ještě vydrží protestovat. Podle ministra však aktivisté již nemají důvod hladovku držet.

Vláda schválila projekt Národní digitální knihovny

Projekt Národní digitální knihovny, který by měl zajistit trvalou ochranu a zpřístupnění národního kulturního dědictví v digitální i analogové formě, schválila vláda. Digitální knihovnu vymyslela Národní knihovna (NK) ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou a je jedním z projektů, které vláda doporučila, aby mohly čerpat peníze z evropských fondů. Projekt Národní digitální knihovny by měl stát přibližně 600 miliónů Kč, které by se čerpaly pět až šest let. Z evropských fondů může jít 85 % nákladů. V projektu Národní digitální knihovny pokračuje dlouholetá práce NK na digitalizaci vzácných tisků, rukopisů, novin, časopisů a dalších dokumentů. V této oblasti je česká Národní knihovna mezi evropskou špičkou, v roce 2005 jako první na světě získala tehdy novou cenu UNESCO za příkladný postup digitalizace vzácných tisků a rukopisů. NK stála při zrodu programu UNESCO Paměť světa v roce 1992 a vytvořila pro něj i pilotní projekt. NK je také jedinou institucí v ČR, která archivuje český web.

Čeští učitelé rozhodli, že budou 9. června stávkovat

Učitelé budou 9. června stávkovat, rozhodli o tom na mimořádném předsednictvu školských odborů. ČTK to řekl jejich předseda František Dobšík. Vláda sice přislíbila, že na platy učitelů letos přidá půl miliardy, příští rok pak další čtyři miliardy. Odbory však už letos chtěly tři miliardy Kč navíc. Ministerstvo školství trvá na tom, že stávka další peníze učitelům nepřinese. Ministři Ondřej Liškovi (SZ) se podařilo na jednání s ekonomickými ministry navýšit finanční prostředky pro pedagogické pracovníky na následující období 18 měsíců o celkem 4,5 miliardy Kč a Liška již dříve také prohlásil, že se

Ministr Ondřej Liška

ještě v tomto roce pokusí získat finanční prostředky na učební pomůcky. Stávka se mu proto jeví jako neracionální. Dobšík řekl, že původně odboráři plánovali třídní stávku. Potom, co jim vláda na letošní rok slíbila alespoň půl miliardy, ustoupili a uspořádají pouze jednodenní protest. „Vyzveme školy a školská zařízení, aby zrušily výuku,“ řekl. Datum odboráři vybrali s ohledem na plánovaný termín zasedání vlády. Dobšík také zopakoval, že pro odboráře je nepřijatelné zvyšování mezd pouze pro pedagogy. Zvýšení platů nepedagogického personálu na školách se ministři školství na vládě nepodařilo vyjednat.

Odbory spouštějí vlnu protestů

Červen by měl být v České republice měsícem stávek. Kvůli platům chtějí protestovat učitelé, později přeruší práci zdravotníci na protest proti reformám resortního ministra a výstražnou stávku proti vládním reformám organizují odbory sdružující 32 svazů s více než půlmiliónovou členkou základnou.

Spory o kontroly na hranicích trvají

Stížnosti českých řidičů, že jsou při cestách do Německa a Rakouska šikanováni tamější policií, neustávají. Češi si stěžují, že policisté si vybírají výhradně auta s českou poznávací značkou a provádějí v nich velmi důkladné kontroly, které v některých případech silně překračují i kontroly, k nimž dříve docházelo na hraničních přechodech. Navíc v Německu jsou často řidičům zabavovány větší zavírací nože, které jsou v této zemi považovány za „útočnou zbraň“. Ke zmírnění rozhořčení mnoha Čechů, kteří si na základě chování některých německých a rakouských policistů často připadají jako evropský občané druhé či třetí kategorie, příliš nezmiřila ani vysvětlení příslušných policejních orgánů z Rakouska a Německa. Nedůvěru přitom budí už skutečnost, že použité argumenty se občas mění – zatímco někdy prohlašují představitelé obou zemí, že kontroly nejsou častější, jindy potvrzují, že sice častější jsou, ale nezaměřují se selektivně na české občany. Velmi často jsou zmiňovány obavy ze zvýšení kriminality, to však vcelku pochopitelně musí znít českým občanům jako obzvláště rafinovaná urážka – z čeho policisté usuzují, že by se právě Češi měli dopouštět trestných činů? Situace již dospěla tak daleko, že do celého sporu se vložil i český ministr vnitra Ivan Langer, který se právě ze vstupu země do schengenského prostoru snažil vyzískat politický kapitál. Ten chce otázku „podivně častých“ kontrol projednat i se svým rakouským partnerem. Pokud ani pak nedojde k nápravě, je připraven otázku otevřít i na radě ministrů evropských zemí. Langra v tomto postoji již dříve podpořil jeho stranický kolega, premiér Mirek Topolánek. Lze očekávat, že představitelé nynější české vládní koalice, především zástupci Občanské demokratické strany, po této otázce skutečně tvrdě půjdou. Kromě faktických důvodů to může mít samozřejmě i určité politické souvislosti – popularita hlavní koaliční strany v posledním období silně zaostává za sociální demokracií a tak hledá nějaké téma, na kterém by se mohla profilovat jako ochránkyně práv každého českého občana vůči okolnímu světu. Navíc tato strana, nebo alespoň její značná část, dlouhodobě necítí žádnou zvláštní sympatii k Evropské unii. Bohužel

i na německé a rakouské straně se najde nemálo těch, kteří dobrým vztahům s Českou republikou eufemisticky řečeno příliš nepřejí. Jsou to často lidé, kteří z každého problému raději obviní kohokoliv jiného, než by se zamýšleli nad mírou vlastních chyb. Přitom ruku na srdce – všechny ty velké trestné činy, kterými se nyní Rakousko tak smutně proslavilo po celé Evropě, spáchali rození Rakušané. Hysterie tu opravdu není na místě. Nelze se zároveň zapáleně bránit hloupému tvrzení, že co Rakušan, to sexuální úchyl, a zároveň se v praxi tupě přidržovat podobně idiotského předsudku, že co Čech, to zloděj. (MaFr)

Bývalá novinářka Ludmila Sýkorová zmapovala události roku 1968 v Brně

V Brně vyšla kniha o událostech roku 1968. Formou kalendária den po dni popisuje, co se ve zlomových dnech v Brně odehrálo. Knihu napsala Ludmila Sýkorová, která tehdejší události prožila jako redaktorka Československé televize. Částečně čerpala z vlastního archivu. Srpen 1968 proběhl v Brně dramaticky. Při střetech s vojáký Varšavské smlouvy zahynulo několik lidí a mnoho jich bylo zraněno.

V Terezíně opět zazněla jména židovských obětí holokaustu

V Terezíně na Litoměřicku v prostoru Magdeburských kasáren zaznělo ve středu 100 jmen židovských obětí z bývalého terezínského ghetta. Jména mužů, žen a dětí četli bývalí terezínští vězni Pavel Werner a Dagmar Lieblová. Židé tak činí vždy ve vzpomínkový den Jom ha-šoa, který je připomínkou zahájení povstání ve varšavském ghettu v roce 1943. Od roku 1941 do konce války zavlekli nacisté do Terezína 155 000 Židů, v důsledku špatných životních podmínek, hladu a stresu jich tam 35 000 zahynulo. Většina ostatních vězňů pak zahynula po transportech do vyhlazovacích táborů. Jména obětí holokaustu se v Terezíně předčítají od roku 1991, každý rok přesně stovka. Poslední jména by tak v Terezíně měla zaznít v roce 2340. Vzpomínkový pietní den by měl ukázat, že lidé nebyli jen čísla.

Na pražském náměstí Míru lidé vzpomínali na oběti holokaustu

Také na pražském náměstí Míru lidé vzpomínali na oběti holokaustu tím, že předčítali jejich jména. Do čtení se mohl zapojit kdokoliv z kolemjdoucích. Mezi zúčastněnými nechyběli lidé, kteří holokaust přežili. Každý z účastníků přečetl deset jmen obětí s rokem jejich narození a seznamem koncentračních táborů, kterými prošli. Zájemci si mohli prohlédnout kopie dobových novin z počátku čtyřicátých let minulého století a knihy o historii holokaustu. Pořadatelé na náměstí vyvěsili i zákazy a nařízení, která za druhé světové války omezovala život Židů. Bylo jim například zakázáno chodit do kin, divadel, restaurací, kaváren, dále do pražských parků a zahrad.

Pétépáci si připomněli 40. výročí vzniku svého svazu

25. května uplynulo právě 40 let, kdy byl na pražském Žofíně založen Svaz PTP. 40. výročí vzniku svého svazu a pa-

mátku obětí si připomněli i účastníci letošního setkání na pražském Žofíně. Pomocnými technickými prapory prošlo v letech 1950 a 1954 na padesát tisíc lidí. Ze zhruba padesáti tisíc pětépáků jich dnes žije asi 12 tisíc. Kolem osmi tisíc z nich sdružuje současný Svaz PTP. Tento svaz sdružuje tzv. pětépáky, které komunistický režim kvůli „politické nespolehlivosti“ zařadil počátkem padesátých let do pomocných technických praporů. Srpnová okupace Československa dalším fungování svazu zabránila, znovu svou činnost mohl obnovit až v roce 1990. Svým členům pomáhal při mimosoudních rehabilitacích i odškodnění, pořádá jejich pravidelná setkání a spolupracuje i s podobnými organizacemi v dalších zemích bývalého sovětského bloku.

Zadržení kuplíři s chlapci

Slovenské policii se podařilo dopadnout čtveřici mužů, která podle nich po dobu několika let nabízela k prostituci desítky chlapců ve věku od 14 do 20 let. Svě podivné podnikání neprovozovali přitom jenom na Slovensku, ale i v sousední České republice a v Rakousku. Šlo přitom o docela výnosný byznys – zatímco od zákazníků dostávali mezi 3 000-10 000 Sk (asi 90-280 €), chlapcům dávali pouze desetinu. Nejvyšší ceny byly přitom účtovány právě za nejmladší chlapce. Podle policie obviněným nyní hrozí sazba vězení mezi třemi a dvanácti lety. Do zorného hledáčku úřadů by se však určitě měli dostat i rodiče těchto mladších chlapců. Jistě je zde na místě otázka, proč si podobných aktivit svých potomků včas nevšimli. (MaFr)

Liberecký kraj nesouhlasí se změnou hranice s Polskem

Liberecký kraj zásadně nesouhlasí se změnou hranice s Polskem, která by obec Kunratice ve Frýdlantském výběžku připravila o 43 hektarů pozemků. Území je jednou z kompenzačních ploch, které mají vyrovnat územní dluh Česka vůči sousednímu Polsku z roku 1958. Krajský radní stejně jako zastupitelé Kunratic se obávají toho, že posun hranice právě v těchto místech by výrazně zhoršil kvalitu života obyvatel na české straně.

Nespokojení umělci přerušili jednání pražských zastupitelů

Nespokojení umělci, kteří demonstrovali před pražským magistrátem, po skončení akce přišli i s transparenty přímo na jednání zastupitelů. Skandovali „demisi“, „hanba“ a „fuj“. Kritici současných kroků vedení města v kultuře zvonili jako při takzvané sametové revoluci klíči a křičeli „Už je to tady“. Směrem k radním se ptali: „Co nám řeknete, mafiáni?“

Část umělců z neziskových organizací není spokojená s novým způsobem přidělování kulturních grantů, letos totiž dostali většinou méně peněz, než očekávali. Primátor potom demonstrovající prosil o klid a sdělil, že se právě projednává předčasné splacení skoro čtyř miliard Kč. Klid ale nezjednal a jednání bylo přerušeno. „Děkujeme za vaši návštěvu, byli jste skvělí,“ uvedl Bém. Mezi členy městské rady vyvolalo počínání demonstrantů i další ostré reakce. „To je ta kulturní elita. Na to dostávají prachy,“ řekl novi-

Jiří Suchý před magistrátem

nářům radní pro kulturu Milan Richter (ODS), jehož odvolání žádají nespokojení umělci v petici.

Ne všichni zastupitelé jsou proti požadavkům nespokojených umělců, mezi které patří zrušení dotace na prodanou vstupenku a oddělení neziskové a komerční kultury. Podporují je členové sboru za opoziční SNK-ED, Stranu zelených a částečně také komunisté.

Divadla Semafor, Archa i Švandovo patří ke kritikům grantové politiky pražského magistrátu, smíchovská scéna navíc patří mezi osm divadel, které by se měly ještě letos podrobit transformaci z příspěvkových organizací na samostatné právní subjekty. Zástupci divadel říkají, že přeměna by se měla déle připravovat, obávají se finanční situace po transformaci a také se jim nelíbí, že město by nebylo spoluzakladatelem obecně prospěšných společností. Radní Milan Richter prosazuje to, že si magistrát nechá ochrannou známku k divadlům, podle něho je to dostatečně silný nástroj. „Je to jasný signál, že se město k divadlům hlásí,“ zdůraznil. V případě Divadla Spejbla a Hurvínka by to ale nebylo možné. Znamku vlastní ředitelka Helena Štáchová.

Richter chce provést v deseti divadlech audit, přičemž náklady na jednu scénu mají činit neuvěřitelné dva milióny korun.

Jiří Suchý, jehož Semafor je grantovou politikou vážně ohrožen, je znepokojen tím, že radní Richter šíří polopravdy. „V jeho tvrzeních je vždy zrnko pravdy a to je nebezpečnější, než kdyby lhal.“ Suchý uvedl, že pokud se situace nezmění, své divadlo přemění na kabaretní zájezdové sdružení. Poslední premiéru *Děti kapitána Granta* označil za takový kabaret. „Výborně jsme se bavili na konto magistrátu a na závěr jsme měli půlhodinový potlesk vestoje, kdy tleskali ministr kultury i starosta Prahy 6.“

Členka grantové komise Yvonna Kreuzmannová připomněla, že komise rozhodla 11. února, přesto subjekty stále nemají peníze na svém účtu. „Je to taktika, jak znechutit a otrávit,“ dodala. Oblíbenost radního Richtera mezi umělci dokládá i skladba DJ Milana, který pohotově našel styčné body mezi projevem Milouše Jakeše na Červeném Hrádku a radního Richtera a namixoval je s hudebním doprovodem. Tím vznikla originální skladba.

Činoherní klub obdržel vloni grant na čtyři roky, letos tedy může být relativně v pohodě. Ne tak Archa, které čtyřletý grant došel ke konci roku 2007, od té doby je v platební neschopnosti a neví, kdy dostane žádané peníze. Ocitla se tak poprvé v situaci, kterou zkušený žadatelé o granty důvěrně znají: řízení se opožďuje rok co rok, čeká se totiž na schválení rozpočtu, které na magistrátu probí-

há až v druhé polovině listopadu. Leden a únor jsou proto v mnohých kulturních zařízeních mrtvou sezónou, kdy zaměstnanci často ani nedostávají platy.

Radní pro kulturu hl. města Prahy Milan Richter (ODS) namítá: „Granty jsou přece nenárokové, instituce s nimi nemají počítat. Peníze od města jsou vlastně takový bonus.“ Právě loňská žaloba majitele divadla Ta Fantastika Petra Kratochvíla u Evropského soudu, že mu Praha tento „bonus“ nepřidělila, přiměla loni Richtera stávající grantový systém zrušit a pustit se do zásadních změn. Některé jsou jednoznačně k lepšímu, o grantech například poprvé rozhoduje komise složená výhradně z odborníků. Sporné je ale rozdělení grantů do čtyř podskupin, z nichž kritizována je zejména dotace na prodanou vstupenku: o částce, kterou divadlo dostane, rozhodne to, kolik lístků prodá.

Divadelník a člen grantové komise Josef Herman sice není z tohoto způsobu nadšený, na druhou stranu říká: „Je velmi těžké posuzovat žadatele jen podle umělecké kvality projektu. Mezi komercí a nekomercí leží, alespoň pro mne, dosti mizivá hranice a dotace na vstupenku vlastně míří k divákovi. Jsou to peníze na chod jím preferovaného divadla.“ Jiný člen komise Vladimír Just mu prudce oponuje: „Je to pokus, jak umlčet podnikatele, kteří si stěžují, že jsou diskriminováni. Ale čím? Mezinárodní přesah, recenze, účast na festivalech, vítězství v anketách, ceny, to vše jsou přece jasné a měřitelné ukazatele kvality.“ Just si stojí za tím, že hrubá tržba a počet prodaných míst vypovídají jen o prodejnosti, nikoli o kvalitě. „Z veřejných peněz tak dotujeme trh.“

Do vzrušených diskusí kolem této dotace spadají i nešťastné výroky radního Richtera o tom, že provozovat divadlo je stejné jako prodávat rohlíky, s tím rozdílem, že „pekař, bohužel, od města žádné peníze nedostane“.

Dotace na kulturu v Praze rok od roku klesají, předloni to bylo 272 milionů, loni 241 a letos 233. O vyšší částky, kterou divadla od města dostanou, rozhoduje prodejnost lístků za uplynulou sezónu, což samozřejmě zvýhodňuje prosperující komerční podniky na úkor divácky náročnějších scén: na Lucii Bílou chodí zaručeně více diváků než na hru od Thomase Bernharda. V Arše na tiskovce litaly vzduchem smutné věty: „Dotace na kulturu teď budou podporovat hlavně zábavu;“ „Praha se stala prvním evropským městem, které z kapes daňových poplatníků subvencuje projekty určené zejména turistům.“ „Už jsem si zvykl, že magistrátní úředníci rozhodují občas nerozumně a pozdě,“ napsal ve svém otevřeném dopise na toto téma principál divadla Kašpar Jakub Špalek. „Teď mám skousnout to, že rozhodují proti samostatnému smyslu své práce – komerční muzikály mají ve výsledku dvojnásobnou dotaci než Kašpar nebo Celetná.“ Výstižně to řekl Tomáš Kramár z protikorupčního sdružení Oživení: „Takhle nastavený systém podpory je zcela iracionální. Princip grantové podpory přece spočívá v tom, že se naopak podporují ti, kteří se sami neužívají.“ (výběr z tisku)

Ministr Jehlička: Ve sporu o granty ministerstvo kultury nikomu nestraní

Ve sporu o přidělování pražských kulturních grantů ministerstvo kultury nikomu nestraní. Po pracovní schůzce se zástupci soukromých divadel v čele se spolumajitelem divadla Ta Fantastika Petrem Kratochvílem to řekl ministr

Václav Jehlička (KDU-ČSL). Soukromá divadla ve sporu o granty podporují radního Milana Richtera (ODS), kterého nespokojení zástupci neziskových scén kritizují.

Dráha na letiště bude do konce roku 2013, slibují úřady i samospráva

Po sedmnácti letech sporů se zástupci státu a místních samospráv dohodli na konečné variantě železničního spojení na pražské letiště. Podle podepsaného memoranda by první cestující měli jet vlakem na letiště o Vánocích v roce 2013. Dráha povede z centra Prahy do Kladna s odbočkou k letištním terminálům. Kolem tratě na letiště, takzvaného AirConu, je však mnoho nevyřešených otázek. Memorandum například neřeší způsob financování výstavby a provozu. O nové rychlodráze se mluví již dlouhá léta, protože Praha stále nemá vyhovující spojení centra města s letištěm. Situaci má vyřešit právě AirCon a také připravované prodloužení trasy metra.

Poslankyně Hybášková vystoupila ze strany SNK Evropských demokratů

Jana Hybášková

Poslankyně Evropského parlamentu Jana Hybášková vystoupila ze strany SNK Evropských demokratů. Bývalá šéfka strany to vysvětlila s nesouhlasem s vývojem uskupení, za které získala křeslo ve Štrasburku. „Strana není transparentní a neplatí v ní slovo,“ uvedla v prohlášení politička, jež dříve působila v diplomacii jako velvyslankyně.

Vyrovnání státu s církvemi

Zákon, na kterém se politici nedokázali shodnout několik let, získal konkrétní podobu před prezidentskými volbami. Církvím zajišťuje navrácení třetiny nemovitého majetku zabaveného v době komunismu. Vedle toho má stát po dobu 60 let splácet 83 miliard, což s úroky dělá 270 miliard Kč. Po dobu dvaceti let má zároveň dobíhat současný model financování církví státem. Každý rok se však bude příspěvek státu snižovat o 5 %.

Lidovecký ministr kultury Václav Jehlička odmítá o odsunutí schvalování důležitého zákona mluvit jako o prohrě. „Vždy se velké věci rodí těžce, takže to nemůže mít

Poslanec Vlastimil Tlustý

hladký průběh," řekl. Odhaduje, že pořízení přesného soupisu vydávaného majetku bude trvat několik měsíců.

Poslanec ODS Vlastimil Tlustý dosáhl toho, že sněmovna schválila jeho návrh, aby se jednání o restitucích dočasně přerušilo. Vláda musí předložit soupis majetku, který mají církve dostat, a vyčíselit finanční náhrady. „Aby nebylo pochybností o definici vydávaného majetku," vysvětlil poslanec Tlustý své pohnutky. Lidovecký ministr kultury Václav Jehlička odhaduje, že pořízení přesného soupisu vydávaného majetku bude trvat několik měsíců.

Požadavky stran

ODS:

Katedrálu státu

Místopředsedkyně ODS Miroslava Němcová těsně před začátkem projednávání předlohy vyrukovala s požadavkem, aby se uzákonilo, že katedrála sv. Víta bude patřit státu a bude spravována spolu s katolickou církví. Vedle toho chce zkrátit dobu, po kterou má stát vyplácet církvím finanční náhradu.

KDU-ČSL:

Hlavně schválit

Největší političtí bojovníci za odškodnění církví jsou lidovci. „Je to kompromis výhodný pro všechny," brání návrh

ministr kultury za KDU-ČSL Václav Jehlička. O zkrácení lhůty, po kterou bude stát církvím vyplácet odškodnění za zabavený majetek, jsou lidovci ochotni jednat.

ČSSD:

Komise a nadace

Vládní návrh se nelíbí ČSSD. Její místopředseda Bohuslav Sobotka doporučuje vznik komise, která spočítá nutné odškodnění a zároveň chce více času na projednání předlohy. Zároveň navrhuje, aby církve získaly peníze za nevydaný nemovitý majetek prostřednictvím „náboženské nadace" a s přihlédnutím k finančním možnostem státu.

KSČM:

Vrátit vládě

Komunisté by nejradši vrátili zákon o církevních restitucích vládě k přepracování – pokud rovnou neprosadí jeho zamítnutí. Komunistům vadí, že s nimi vláda návrh zákona o vyrovnání s církvemi předem neprojednala.

Strana zelených:

Historická dohoda

Pro zelené je koaliční návrh zásadní, hlavně proto, že po dlouholetých dohadách se politici na nějakém řešení shodli. O budoucím právním postavení katedrály svatého Víta jsou Zelení ochotni jednat.

Vybrali jsme několik dotazů a odpovědi týkající se tohoto zákona z rozhovoru, který vedli J. Synáčková a M. Korecký (*Týden*) s pražským arcibiskupem Miroslavem Vlkem před jednáním sněmovny k vládnímu zákonu o vyrovnání s církvemi.

T: Jak si vysvětlujete, že po letech sporů najednou vypadá majetkové narovnání s církvemi nadějně?

Nechci ten náhlý zlom hodnotit z politických hledisek. Naše diecéze se vzdaly veškerého majetku a přistoupily na finanční vyrovnání. To byl ten rozhodující moment, který umožnil dohodu.

T: Nepřinutily církve vládu k řešení i pragmatickým tahem, když začaly rychle zvyšovat počet svých duchovních placených státem? Ministr Jehlička řekl, že pokud by to tak šlo dál, přišel by stát v příštích šedesáti letech o 3 000 miliard Kč.

Za bývalé ředitelky odboru církví na ministerstvu kultury byla snaha platy katolických duchovních krátiť. My jsme se museli bránit a hledat cesty, jak vůbec existovat. A uvědomili jsme si, že zákon jasně nedefinuje duchovního. Nikde není psáno, že dotyčný musí mít za sebou pětileté studium a kněžské sliby. Ostatní církve chápou ten pojem jinak a duchovním je ten, kdo je schopen a připraven kázat. Jen my jsme drželi přísnou linii a přicházeli o peníze. Proto jsme mezi duchovní zařadili také různé pastorační pracovníky. A připouštím, že jejich počet asi začal vládu tlačit ke změně.

T: Máte se setkat s Vlastimilem Tlustým, který vede koaliční odboj proti zvolenému modelu vyrovnání. Čím ho chcete přesvědčit?

Já znám názory pana Tlustého jen z novin. On chce, aby se tu uplatnily normy restitučních zákonů z devadesá-

tých let, což je úplně nelogické... Tady se přece vůbec nejedná o restituce – stát nám nevrací náš majetek, naopak mi ho necháváme státu...

T: A proč by zákon nemohl určit majetek, který církvím vrátit?

Jde o desetitisíce položek. Komunisté se zabaveným církevním majetkem nakládali necitlivě, různě dělili a zastavovali parcely. Udělat dnes výčet zabaveného majetku je skoro nemožné.

T: Na veřejnosti by to ale jinak působilo, pokud by se církvím vracel prokazatelně jejich majetek, než když jim má stát vyplatit 83, s úroky dokonce až 270 miliard Kč. Navíc by se naturální restituce přece nutně nemusely dělat výčtovým zákonem.

Ano, mohl by to být zákon, na základě kterého by se původní vlastník mohl třeba do tří měsíců přihlásit o pozemek. A my jsme o tomto řešení pře-

mýšleli dlouho. Jenže opatřit si doklady o tom, co mi patří nebo patřilo, to stojí peníze. Navíc bychom zavalili administrativní práci úřady, které by v termínu nezvládaly naše žádosti vyřídit. Proto je mnohem jednodušší určit za ty pozemky a nemovitosti finanční náhradu.

T: A co návrh, aby stát ušetřil na úrocích a vyplatil církvím peníze ne během šedesáti let, ale výrazně dříve?

My jsme nerozhodovali o tom, jak dlouho nám má stát tu sumu vyplácet. To byl návrh ministra financí a my jsme mu vyšli vstříc. Pokud ale Parlament řekne, že se bude splácet dvacet let, poradíme si s tím.

35. arcibiskup, pražský metropolita a primas český, kardinál Miloslav Vlk

Miroslav Vlk (*17. 5. 1932)

pochází z jihočeské Líšnice (okres Písek). Po maturitě v roce 1952 pracoval jako dělník v továrně Motor Union v Českých Budějovicích. Vojenskou základní službu absolvoval v letech 1953-55 ve Dvorech u Karlových Varů. Po absolvování vojenské služby byl v době částečného politického uvolnění přijat na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor archivnictví. Studia zakončil promócí v roce 1960. Poté pracoval jako archivář v archivu v Třeboni, v Jindřichově

Hradci, Okresním a Městském archivu v Českých Budějovicích, kde se později stal ředitelem. V této době publikoval řadu odborných článků v různých časopisech. V roce 1964 odešel studovat na Cyrilotodějskou bohosloveckou fakultu do Litoměřic. Na kněze byl vysvěcen 23. června 1968 v Českých Budějovicích. Jeho vliv a pastorační působení však vadilo tehdejšímu politickým autoritám, proto byl přeložen nejdříve do malých farností na Šumavě – Lažiště a Záblatí, půso-

bil sedm let v Rožmitále pod Třemšínem. Zde mu byl v roce 1978 odňat tzv. „státní souhlas“ k veřejnému výkonu kněžské služby. V následujících deseti letech žil v Praze, jako kněz tajně pracoval v malých skupinách věřících a přitom vykonával „civilní“ zaměstnání umývače oken a později archiváře ve Státní bance československé. 1. ledna 1989 mu byl vrácen „státní souhlas“ a stal se farářem na Klatovsku – v Žihobcích a Bukovniku, později v Čachrově, Javorné, Železně Rudě, Běšínách a Stráži na Šumavě. 27. března 1991 pražským arcibiskupem a českým primasem, nástupcem kardinála Františka Tomáška. Od roku 1991 do roku 2000 byl předsedou biskupské konference, nejprve ČSFR, později České biskupské konference. 26. listopadu 1994 jej papež Jan Pavel II. jmenoval kardinálem. V letech 1993-2001 byl předsedou Rady evropských biskupských konferencí (CCEE). Od roku 1994 je členem Papežské rady pro sdělovací prostředky a Kongregace pro východní církve. Kardinál Vlk je nositelem řady čestných doktorátů a ocenění: např. Velký kříž za zásluhy (Grosses Verdienstkreuz), vysoké státní vyznamenání Spolkové republiky Německo, řád Tomáše Garrigua Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva ad.

Je Praha opravdu ráj pro turisty?

Hlasování největšího cestovatelského serveru na světě Tripadvisor.com přinesl Čechům trochu zklamání. Jejich turistická pýcha, hlavní město Praha, přeplněné pozoruhodnými pamětihodnostmi, se v žebříčku nejoblíbenějších destinací umístila až na 61. místě na světě. Žádná sláva to nebyla ani v evropském srovnání – zde skončila až 21. Celosvětově bodovaly především novozélandské lokality, které obsadily první dvě místa. Určitým překvapením je čtvrté místo kubánské Cayo Largo. Do první desítky pak pronikla pouze jediné místo na starém kontinentu, a to řecký ostrov Rhodos, který zaujal celkově 5. místo. Rakouské občany snad může potěšit, že v evropském žebříčku vybojoval pomyslnou stříbrnou příčku hned za řeckým ostrovem, proslulým dříve svou obrovitou sochou-kolosem, Mozartův Salcburk. Praha se umístila těsně za Paříží, hned po ní následuje ruský Sankt Petěrburg. Samozřejmě si musíme uvědomit všechna specifika podobných hlasování, která zohledňují řadu různých parametrů. Také je nutno vzít v úvahu, že přes svou mezinárodnost představuje Tripadvisor především hlas turistů z anglosaských zemí, hlavně z USA. To by vysvětlovalo třeba umístění dvou míst z Panenských ostrovů v první desítkě. Ale přesto je umístění Prahy až v třetí desítkě svým způsobem varující. Podle představitele Asociace českých cestovních kanceláří To-

mio Okamury výsledky představují jen další důkaz, že z pohledu zahraničních turistů má česká metropole stále co dohánět. Stále pokulhává především z hlediska kvality nabízených služeb. Přitom poměrně silná koruna zároveň poskytované služby výrazně prodražuje, takže z Prahy se stala spíše luxusní destinace. A od té očekávají turisté rozhodně více než od nějakého zapadlého a zázračně levného exotického sídla na východě. Bohužel někteří lidé pracující v Praze v oblasti cestovního ruchu své špatné zvyklosti z počátku devadesátých let ani v nejmenším nehodlají měnit a i nadále každého návštěvníka ze západní Evropy či z USA považují za objekt vhodný akorát k naprostému oškubání. A zahraniční turisté si to samozřejmě moc dobře pamatují. I proto často v případě, že se do Prahy kvůli její kráse vracejí podruhé, radši se vyhýbají pobytu ve zdejších hotelech. A pochopitelně už radši nesedají do zdejších taxíků, které se staly smutně proslulé přinejmenším po celé Evropě. (MaFr)

Prohlídka Budvaru táhne

Exkurze do nitra pivovaru Budějovický Budvar lákají stále více návštěvníků. Za pět let od roku 2002 se jejich počet zvýšil na více než dvojnásobek na necelých padesát tisíc lidí ročně. Ti se v slavném budějovickém podniku seznámí především s procesem výroby a součástí návštěvy je i mož-

nost ochutnat ještě nepasterovaný chmelový mok přímo z tanku na ležák. Nechybí ani multimediální expozice, která ukazuje historii produkce piva v jihočeské metropoli. Výklad je podáván v češtině a pěti světových jazycích. Trochu překvapivě přitom nad češtinou zde dominuje němčina, především díky davům turistů z Německa a Rakouska. Kupodivu slušně si vede také francouzština, které naslouchal každý desátý návštěvník. Samozřejmě do Budějovického Budvaru jezdí i různé celebrity. V samotné firmě si však cení především exkurze jedné zajímavé osobnosti spjaté úzce s dějinami města i se založením Českého akciového pivovaru – expozici věnovanou dějinám piva a jeho přípravy si zde totiž prohlédl i vnuk jedné z nejvýznamnějších budějovických osobností 19. století, proslulého průmyslníka Augusta Zátky, který v současnosti žije v Kanadě. Vcelku pochopitelně ho nejvíc zaujal hologram jeho dědečka, ze kterého byl údajně doslova nadšený. Většina z vás asi nebude mít to štěstí, že by se v rámci expozice setkala s nějakou momentkou z vašeho rodinného fotoalba, ale to nemusí při požitku z návštěvy vadit. Koneckonců i samotný Budvar, díky třeba i péči rodiny Kolaříků, můžete vnímat ne sice jako zrovna příbuzného, ale alespoň jako dobrého známého. (MaFr)

Výstava v Novém Městě představuje unikátní kusy hodinek Prim

První československé náramkové hodinky a desítky dalších zajímavých exponátů mohou vidět návštěvníci Městského muzea v Novém Městě nad Metují. Trvalá výstava mapuje historii jejich výroby ve městě, unikátní kusy jsou i obří hodinky značky Prim. Náramkové hodinky z místního podniku se začaly prodávat právě před půl stoletím. Odhadem je na výstavě přes 100 kusů hodinek, hodin a budíků kolem dvaceti. Největší atrakcí je asi první prototyp hodinek československé výroby z roku 1954. Tehdy se ještě vyrobily pod značkou Spartak, ale do výroby v roce 1958 se už dostaly hodiny se značkou Prim. Raritou jsou i hodinky vyrobené pro delegáty 15. sjezdu KSČ, které zdobí hvězda a číslo sjezdu.

Češi klíšťata stále podceňují

Mírné zimy a celkové oteplení v našich krajích prospívá nejrůznější havěti, například klíšťatům, které jsou známé především jako přenašeči nebezpečných chorob jako jsou lymeská borelióza nebo encefalitida. Bohužel řada Čechů si to ještě nechce připustit a tak zde pravidelně každý rok dochází k několika úmrtím na encefalidu. Jiní nemocní zůstávají natrvalo ochrnutí. Přitom problémy by do značné míry dokázalo řešit příslušné očkování. Jenže v České republice tento zákrok podstoupilo jen 16 % populace, přestože země patří mezi největší ohniska nákazy v Evropě. Odborníci dávají v tomto ohledu Čechům za příklad Rakousko, kde naopak je proti klíšťové encefalitidě očkováno pravidelně více než 90 % lidí. Zároveň poukazují na fakt, že právě na tomto příkladě se dobře ukazují některé rozdíly mezi českým a rakouským přístupem ke zdravotnictví. V Rakousku se prevenci věnuje v současné době větší pozornost a lidé jsou zde zvyklí se o své zdraví více starat. Na straně druhé však nelze přehlédnout ani ekonomickou stránku problému – očkování celé rodiny pro

mnoho Čechů představuje zřetelnou finanční zátěž, i když některé zdravotní pojišťovny nebo zaměstnavatelé na tuto formu prevence poměrně výrazně přispívají. Velký problém představují především důchodci, u kterých přitom encefalitida probíhá nekomplikovaněji. V neposlední řadě hraje v České republice roli skutečnost, že nepovinné očkování nemá dostatečné tradice a někteří praktičtí lékaři jeho techniku úplně nezvládají, což pak často pověst očkování obecně spíše zpochybňuje. Bohužel než se podaří všechny předsudky překonat a zároveň dojde i většímu množství zdravotních pojišťoven, že prevence je levnější než následná péče, bude to asi zbytečně stát řadu Čechů život. (MaFr)

Prudký déšť zkrátil vzpomínku na položení základního kamene ND

Liják přinutil organizátory z Národního divadla v Praze, aby podstatně zkrátili rekonstrukci slavnosti, při níž byly v květnu roku 1868 položeny základní kameny „zlaté kapličky“. Začátek komponovaného programu začal téměř idylicky a zhruba stovku diváků u pódia na piazzetě vedle divadla přenesl do doby před 140 lety. David Prachař byl moderátorem scénky herců v historických kostýmech. Ke slovu se měly dostat i postavy předsedy Sboru pro zřízení Národního divadla Karla Sladkovského a „otce národa“ Františka Palackého, ale stále se zhoršující počasí jim to znemožnilo. I členové sboru Hlahol zapěli zhruba polovinu připraveného repertoáru. Už za prudkého deště odnesli podle plánu repliku základního kamene do bezpečí ve foyeru historické budovy. Mnozí z diváků i účastníků slavnosti využili možnost prohlédnout si v podzemí divadla jeho památné základy.

Nové vozy pražské záchranky nesou jména známých českých lékařů

Jméno objevitele krevních skupin Jana Janského nebo známého lékaře Josefa Thomayera nesou nové vozy, které převzala pražská záchranná služba. Sedm nových mercedesů bude v Praze zajišťovat rychlou lékařskou službu. Kromě Janského a Thomayera bude za pacienty jezdit automobil „Josef Švejcar“, nazvaný podle legendárního českého pediatra, nebo „baron Páumann“, pojmenovaný podle zakladatele záchranné služby. Sedmičku jmen doplňují objevitel významu buněk Jan Evangelista Purkyně, zakladatel ústavu pro tělesně postižené Rudolf Jedlička a první česká lékařka Anna Honzáková.

Opravená Fürstenberská zahrada pod Hradem byla slavnostně otevřena

Nákladně opravená Fürstenberská zahrada pod Pražským hradem byla slavnostně otevřena veřejnosti. Zahrada, která patřila v metropoli k nejkrásnějším, byla nepřístupná desítky let. Na její rekonstrukci za zhruba 200 milionů Kč přispěla Praze Evropská unie i stát. Zahradníci vysadili v areálu několik tisíc květin, dřevin a přes dva tisíce růží. Přibyla řada laviček. Nejsložitější při stavebních pracích bylo ochránit stavební prvky zahrady, nebylo možné ani použít těžkou techniku. Zahrada se rozkládá mezi Valdštejnskou ulicí a Starými zámeckými schody, odkud do ní

budou lidé vstupovat. Terasovitou zahradu založil v 18. století Václav Kazimír Netolický potom, co byly zrušeny vinice. Ve dvacátých letech 19. století koupili palác a zahradu Fürstenberkové. Po druhé světové válce je zkonfiskoval stát.

V sobotu 17. května se konal Den otevřených dveří v Českém rozhlase

V sobotu 17. května 2008 se konal Den otevřených dveří v Českém rozhlase. Od 8:00 do 18:00 hodin si mohli návštěvníci prohlédnout rozhlasová studia, setkat se se známými osobnostmi rozhlasového vysílání, podívat se, jak se zařazují příspěvky do vysílání, jak se natáčeji a mnoho dalšího. Poprvé mohou návštěvníci projít novou budovou Českého rozhlasu v Římské 15, kterou rozhlas zakoupil vloni na jaře.

V Praze proběhly Slavnosti chřestu

Speciality z chřestu se nabízely na pražském Žofíně. Pořadatelé Slavností chřestu 2008 mu věnovali soutěže, semináře, módní přehlídku i banket. Chtějí tak zvýšit zájem veřejnosti o zeleninu, která patří ke kultovním gastronomickým produktům. V Česku se v minulosti chřest pěstoval v okolí Kralup nad Vltavou, na Moravě v Ivančicích a na jihu Slovenska. Ivančický chřest byl v kulinářské Evropě pojmem. Tamního pěstitele Worela jmenoval císař Franz Josef II. dvorním dodavatelem chřestu. Po druhé světové válce však tento produkt upadl v nemilost jako „buržoazní pochoutka“.

Bývalý důl Medard se začne plnit vodou, chystají se i cyklostezky

Bývalý hnědouhelný důl Medard u Sokolova se začne letos plnit vodou. Kolem budoucího jezera se zároveň připravuje síť cyklostezek. Budoucí jezero Medard by po dokončení mělo mít plochu 493 hektarů, délku čtyři a šířku 1,5 kilometru. V jezeře má být téměř 120 miliónů metrů krychlových vody. Konec napouštění se zatím odhaduje na roky 2011 nebo 2012.

V České republice se začaly prodávat letenky do vesmíru

Také v České republice je možné si koupit letenku do vesmíru. Oficiální zahájení prodeje takzvaných vesmírenek nedávno oznámila cestovní kancelář Typ, která v ČR zastupuje americkou společnost Virgin Galactic. První lety do kosmu plánuje na konec roku 2009. Na celém světě je na seznamu vážných zájemců zatím 250 lidí (z toho dva čeští zájemci), zhruba polovina jich pochází z USA. Cena za pět minut ve stavu beztláče činí 200 000 amerických dolarů.

Letos v Česku vypluje na vodu malá flotila nových lodí

Obyvatelé Česka jsou sice suchozemci, v projížďkách na lodích si ale libují stále více. Letos kvůli zvyšujícímu se zájmu o tento druh turistiky vypluje v republice tolik nových

plavidel, že by bez problémů mohly vytvořit malou flotilu. Nové lodě vyplují na Baťově kanále, Nových Mlýnech, Dalešické přehradě a na řece Dyji na Moravě. V Čechách budou posazena na vodu nová plavidla na řece Vltavě i Labi, na rybníku Svět v Třeboni a patrně i na Lipnu. Záměrem Sdružení provozovatelů osobní lodní dopravy je vydat lodní mapu České republiky, na níž budou zaneseny všechny trasy s osobní lodní přepravou v zemi. Více informací o lodích v ČR je na www.lodnidoprava.unas.cz.

Korunovační klenoty se vrátily do svého úkrytu v chrámu sv. Víta

České korunovační klenoty se po jedenáctidenní výstavě znovu vrátily do místa, kde jsou dlouhodobě uloženy, do Korunní komory ve Svatováclavské kapli chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Za doprovodu Hradní policie a Hradní stráže a ve speciálních schránkách tam byly přeneseny ze Starého královského paláce, kam se na ně přišlo podívat 32 050 lidí. Průměrně přicházelo přes 2 900 návštěvníků denně. Unikátní památky na dávnou českou historii, které byly zčásti součástí i této výstavy, budou moci lidé obdivovat i v blízké budoucnosti. Metropolitní kapitula chce vystavit velkou část svatovítského pokladu dosud skrytého v chrámu sv. Víta. Výstava se plánuje na rok 2010 k příležitosti 660. výročí vydání nejstarších dochovaných stanov kapituly. Mezi nejvýznamnější části pokladu patří část zbroje sv. Václava z 9. století či svatoštěpánský meč s vyřezávanou rukojetí.

Archeologický objev u stolové hory Vladař

Archeologové Západočeské univerzity v Plzni oznámili objev století, který podle nich svým významem přesahuje hranice Česka. Při průzkumech vypuštěného rybníka na úpatí stolové hory Vladař u Žlutic na Karlovarsku narazili na unikátní dřevěné konstrukce ze starší doby železné. Konstrukce jsou v místě mokřiny, kde dříve bývala bažina. Právě díky vysoké vlhkosti a jílům se dřevěný systém zachoval. Podle analýzy jsou konstrukce datovány mezi roky 777-390 před naším letopočtem. Dřevěné konstrukce vytvářejí jakési komory, jež jsou vždy po několika sroubeny dohromady. Většina je vyplněna jílem. Zatím provedená sonda o rozměrech dva krát 4,5 metru ukázala minimálně čtyři komory, zhruba o dalších šesti až sedmi odborníci vědí.

Svitavské muzeum otevřelo stálou expozici Oskara Schindlera

V Městském muzeu a galerii Svitavy byla otevřena stálá expozice s názvem *Hledání hvězdy Davidovy, Oskar Schindler – spravedlivý mezi národy*. Výstava vznikla ke 100. výročí narození tohoto kontroverzního svitavského rodáka. Ve Svitavách je to třetí připomenutí osobnosti, kterou v devadesátých letech 20. století proslavil film Stevena Spielberga *Schindlerův seznam*. Oskar Schindler za druhé světové války ve svých podnicích v Polsku a na Svitavsku zaměstnával více než 1 000 Poláků, později Židů. Ti díky tomu unikli koncentračním táborem, jejich zaměstnavatel na levné pracovní síle zbohatl.

Nová výstava v Plzni mapuje historii československého letectva

Fotografie osobností, které stály u zrodu československého vojenského letectva v roce 1918, historické letecké mapy z roku 1933 používané plukem lehkých bombardérů, uniformy, palubní přístroje, vystřelovací sedadlo stíhacího letounu Mig 21 a další předměty a dokumenty jsou vystaveny v Plzni. Nová expozice v Národopisném muzeu Plzeňska mapuje historii a vývoj československého letectva. Kromě fotografií zakladatelů letectva představuje i historii letců za války. Největší postavou je generál Jan Irving, rodák z Lisova na Plzeňsku a pilot československé 311. bombardovací perutě. Irving proslul jako lovec nepřátelských ponorek, v jedné z vitrín je například jeho generálská uniforma.

Zajímavá výstava v Českých Budějovicích

Na českobudějovickém nákladovém nádraží skončila před nedávnem zajímavá expozice. Její návštěvníci měli možnost prohlédnout si historické vagóny, které popisovaly transporty Židů a Romů do koncentračních táborů. Výstava připomněla 66. výročí začátku deportací slovenských Židů – jeden z prvních transportů odjel z Popradu 25. března 1942 a vezl z východního Slovenska do Osvětimi 1 000 židovských děvčat. První vagón sloužil jako výstavní sál, v němž byly umístěny fotografie a dopisy, a návštěvníci se zde seznámili i s historií protižidovských opatření po roce 1938 i s výpověďmi dvaceti konkrétních lidí pronásledovaných nacisty. Druhý vagón vypadal přesně tak, jako ho poznaly oběti holocaustu. Autentický zážitek byl umocněn figurínami a dokumentárním filmem s výpověďmi přímých účastníků transportu, který natočili mladí filmaři. Celá expozice vznikla na základě vzpomínek lidí, kteří měli to štěstí, že transporty i pobyt v koncentračních táborech přežili. (mk)

Na Hlavní nádraží se vrátí socha W. Wilsona

Ve Spojených státech probíhá finanční sbírka na obnovu nacisty zničené sochy amerického prezidenta Woodrowa Wilsona před pražským Hlavním nádražím. Také původní socha od moravského sochaře Albína Poláška, který prožil celý svůj umělecký život ve Spojených státech, byla pořízena ze sbírky mezi krajané v USA. V roce 1928 ji před nádražní budovou odhalil první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk, a to na americký státní svátek 4. července. Pomník měl stále připomínat významnou roli USA a osobně prezidenta Wilsona při vzniku samostatného Československa. Po vstupu USA do druhé světové války ho ale němečtí okupanti strhli a bronzovou sochu roztavili. Po válce chtěli američtí krajané pomník obnovit, ale zabránil jim v tom nástup komunismu. Předpoklad nákladů na současnou obnovu

Stržení původní sochy v roce 1941

se pohybuje ve výši 350 tisíc dolarů (asi 5,6 miliónu Kč), ale odhady na celkovou obnovu také hovoří až o 1 miliónu dolarů (16 miliónů Kč). V souladu se záměry pražské radnice by organizace Američtí přátelé České republiky (AFoCR), která sbírku pořádá, chtěla pomník odhalit v příštím roce, až bude dokončena celková rekonstrukce nádraží. „Je to doopravdy česko-americký projekt. Sochu zaplatíme my, podstavec a úpravu okolí by měly mít na starosti město Praha a městská část Praha 1,“ řekl předseda organizace Peter Rafaeli. (mk)

Karlovy Vary zaplavila modrá krev, sraz zde mělo 600 šlechticů

Na 12. setkání se do lázeňského města sjelo kolem 600 zástupců evropské šlechty. Nejvíce členů šlechtických rodů přijelo z Německa, početná delegace dorazila také ze Švédska. Aristokraty zaujala mimo jiné vernisáž výstavy mapující slavné osobnosti, které město v průběhu několika staletí od založení Karlem IV. až po současnost navštívily. Expozice v Galerii umění s názvem *Slavní u nás* vznikla u příležitosti 650 let, jež slaví město od založení. Začíná Karlem IV., pokračuje přes osobnosti světového významu, jako například Johanna Sebastiana Bacha, Richarda Wagnera, Madeleine Albrichtovou či panovníky, například Edwarda VII. Na výstavě je možné spatřit například fotokopie dvou obrazů slavných hostů Karlových Varů od Wilhelma Schneidera. Obě plátna jsou umístěna v Císařských lázních. K obrazům je zpracován popis všech vyobrazených postav. První obraz představuje 46 osobností, které navštívily Karlovy Vary od roku 1521 do roku 1790. Na druhém obraze potom malíř ztvárnil 67 slavných hostů, kteří navštívili Karlovy Vary v období let 1785-1913. Expozici tvoří rovněž sbírkové předměty z Krajského muzea Karlovarského kraje a z depozitáře sklárny Moser. K vidění jsou i takzvané kurlisty neboli seznamy lázeňských hostů, jež vydávalo ve svazcích město v 19. a na začátku 20. století. Kurlisty se sešily a dostaly podobu knihy připomínající sbírku zákonů. Jedna z nich je v galerii otevřena na straně, kde se nachází údaj o pobytu rakouské císařovny Sissi z roku 1892. Expozici hodlá město využívat také po jejím skončení. Proto je technicky řešena tak, aby byla mobilní. Objevit by se měla například v některých partnerských městech Karlových Varů. Vyvrcholením víkendové akce byl už tradiční Jarní ples v Grandhotelu Pupp.

U Libušína se strhla bitva 1 500 šermířů, zahájili tu svou sezónu

Nelítostná bitva mezi dobrem a zlem se strhla na louce u Libušína na Kladensku. Pohádkový příběh o boji dvou králů předvedlo tisícovkám diváků kolem 1 500 českých i zahraničních šermířů. V Libušíně se setkali už posedmnácté, aby tady zahájili svou sezónu. Letos se jí zúčastnili zástupci 202 šermířských skupin.

V Ořechově se po 63 letech bojovalo o Brno

Lidé v Ořechově se vrátili o 63 let zpátky. Připomněli si tak významnou bitvu, která na konci druhé světové války umožnila osvobození Brna. Rekonstrukce, kterou hodně ovlivnil prudký déšť, se zúčastnilo kolem 350 vojáků, kteří

vystřelili 30 000 slepých nábojů. Akce byla součástí 11. ročníku vzpomínky na bitvu. Při tankové bitvě u Ořechova padlo asi 960 sovětských a rumunských a 275 německých vojáků. Zničeno bylo 35 sovětských tanků a vozidel. Náboje zničily velkou část obce. Právě letošní ročník pravděpodobně zatím významnou bitvu připomínal nejvíc ze všech. Díky dešti, který se v Ořechově strhnul mezi první a druhou rekonstrukcí, si vojáci užili opravdu vojenské podmínky. Bitvy se zúčastnili nejen Češi, ale také padesátka členů různých historických klubů ze Slovenska, Slovinska, Německa, Polska a Ruska. Právě Rusové, vítězové původní bitvy v roce 1945, si deštivé počasí pochvalovali. „Je to jako u nás,“ poznamenal jeden z nich.

Karlštejn je na prodej – ale na Vysočině

Kdokoli touží ráno co ráno otvírat okna vlastní ložnice na Karlštejně, má nyní příležitost. Karlštejn je na prodej. V nabídce jedné brněnské realitní společnosti je k mání za 1,8 miliónu €, tedy asi 45 miliónů Kč. Ale prodáváním Karlštejnem není hrad, který nechal nedaleko Prahy vybudovat Karel IV., ale lovecký zámek na Žďársku. Jak zámek z 18. století ke svému jménu přišel, prý zkomolením původního jména Kahlštejn. V šedesátých letech se tam natáčel film *Temno* podle Aloise Jiráska a jeden díl *Četnických humoresek*. Objekt nechal v 18. století postavit Filip Kinský. Majitel zde přebýval hlavně v době honů na vysokou a černou zvěř, uvádějí internetové stránky obce Svratouch. Dnes je majitelem OP Prostějov a objekt funguje jako rekreační středisko. „Karlštejnský zámek je však znám především jako střecha Evropy, neboť zde probíhá hranice evropského rozvodí. Tvrdí se dokonce, že toto rozvodí prochází přímo po střechě karlštejnského zámku a vodstvo odtud odtéká do dvou moří, Černého a Severního,“ uvádějí v historii města Svratouští.

Na pěti místech Česka skončilo techno, akce se obešly bez potíží

Tisíce technařů tančily na pěti místech Česka. Všechny technoparty organizátoři předem ohlásili úřadům, monitorovala je policie a obešly se bez větších problémů.

Pattonovo muzeum v Plzni získá generálovu vojenskou čapku

Zasklenou pamětní desku s vlastnoručně podepsanou vojenskou čapkou generála George Pattona, vojenskými hvězdami a textem popisujícím Pattonův vojenský život předal do rukou primátora Pavla Rödla generálův vnuk George Patton Waters. Americké jednotky pod Pattonovým velením osvobodily v květnu 1945 Plzeň. Pattonův vnuk při předávání připomněl Benešovu větu z roku 1939 „Nikdy nezemřeme“. „Je to věta, která přesně vyjadřuje ducha Plzně, ducha České republiky a já jsem poctěn, že vás jako Američané můžeme v tomto duchu pozdravit,“ řekl. Podle primátora bude dar věnován muzeu generála Pattona. Současně s předáním pamětní desky byl odhalen další exponát, který muzeu zaslal Pattonův potomek už v lednu letošního roku. Jde o repliku džípu z muzea ve Fort Knoxu, kterým legendární generál jezdil. Předání daru v Patton Memorial Pilsen byli přítomni američtí veteráni,

kterí na oslavy osvobození do Plzně přijeli. Pětidenní oslavy osvobození města Plzně pokračovaly řadou akcí přímo v ulicích města.

V Mariánských Lázních se po 99 letech sloužila mše anglikánské církve

V Mariánských Lázních se po 99 letech začaly opět sloužit mše anglikánské církve. Poprvé to bylo v neděli 4. května za účasti britského biskupa Michaela Newmana. V kostele bude pravidelně sloužit biskup Edwin Wagner, který při zahajovací mši asistoval. Mše byla sloužena v angličtině i češtině a po ní měli návštěvníci možnost shlédnout výstavu o anglikánské církvi a králi Edwardu VII. Anglikánský kostel v Mariánských Lázních je pozdním dílem londýnského architekta Williama Burgese, podle jehož plánů byl postaven zdejším stavitelem Friedrichem Zicklerem v roce 1879. „Podnět k jeho vybudování dala Angličanka lady Anna Scott of Rodono na památku svého manžela, který zemřel v roce 1867 v Mariánských Lázních. Uskutečnění svého úmyslu zabezpečila darem 12 000 zlatých. Kostel je postaven z červených, ostře pálených neomítnutých cihel podle vzoru anglických románsko-gotických venkovských staveb.“

V Luhačovicích byla zahájena lázeňská sezóna

Svěcením léčebných pramenů doplněným folklórním vystoupením začala v Luhačovicích lázeňská sezóna. Letošní oslavy připomněly osobnosti, které ve městě žily nebo jej pravidelně navštěvovaly, jako například Leoš Janáček, který přijížděl každé léto po dobu pětadvaceti let. Tradice otevírání lázeňské sezóny spojená s církevní ceremonií není nijak stará, letos se uskutečnila teprve po patnácté. Slavnost tradičně začala u nejmladšího pramene svatého Josefa před kostelem. Byl objeven při stavbě kostela a lidem slouží od roku 2000. Průvod poté obešel další čtyři hlavní zřídla ve městě, a to Ottovku, pramen doktora Šťastného, Aloisku a Vicentku. V Luhačovicích je 17 pramenů, většina z nich se využívá k léčebným účelům, pouze pět z nich je přístupných veřejnosti. Lázně se specializují hlavně na léčbu nemocí dýchacího ústrojí, jejich služeb ale hojně využívají i lidé s poruchami pohybového aparátu.

Sázavský klášter čeká celková obnova

Bývalý benediktinský klášter v Sázavě čeká rozsáhlá rekonstrukce. Náklady na obnovu národní kulturní památky přesáhnou 100 miliónů Kč. Opravy se nebudou týkat jenom samotného kláštera, ale také přilehlých pozemků, jeskyně sv. Prokopa a jejího okolí. Měly by probíhat po dobu osmi až deseti let. Současně by měla vzniknout i nová expozice v prvním patře kláštera. Současná expozice o staroslověnské Sázavě přibližuje klášter v kontextu cyrilometodějské tradice. Prohlídková trasa je ale poplatná době svého vzniku, tedy osmdesátým letům. Začátky Sázavského kláštera jsou spojeny s působením sv. Prokopa na počátku 11. století. Přemyslovský kníže Oldřich jeho družinu povýšil na konvent řehole sv. Benedikta. V roce 1032 byly postaveny první klášterní budovy. Téměř tři čtvrtiny století tu žili slovanští mniši, Sázava tehdy představovala jedinečné středisko staroslověnského písemnictví

a liturgie. V roce 1096 se v klášteře usídlili pražští latinští mniši, nadále ale zůstal centrem duchovní i literární vzdělanosti a rozvoje uměleckých řemesel. Osud kláštera se uzavřel v roce 1785, kdy ho Josef II. zrušil.

Senior věnoval muzeu 2 600 let starý bronzový náramek z Býčí skály

Moravské zemské muzeum v Brně získalo darem 2 600 let starý bronzový náramek, který byl kdysi nalezen v archeologicky proslavené jeskyni Býčí skála v Moravském krasu. Mimořádně cenný předmět pochází z takzvaného halštatského období, kdy se v jeskyni nalézalo velké obětiště. Muzeum získalo náramek od osmdesátiletého muže z Brna-Bosonoh, který jej našel jako mladík a celý život jej opatroval. Muž pouze vysvětlil, že je v letech, necítí se zdravotně zcela v pořádku a jeho přáním pouze je, aby bylo o náramek dobře postaráno. Náramek patřil v 6. století před naším letopočtem k luxusním šperkům, které si mohla dovolit jen tehdejší elita.

„Moravská“ Willendorfská venuše

Vyšlo najevo, sděluje týdeník *Respekt*, že nejslavnější rakouská archeologická památka Willendorfská venuše pochází zřejmě z Moravy.

Návštěvnost kin v EU mírně klesla, Česko patří k výjimkám

Návštěvnost kin v zemích Evropské unie v loňském roce oproti roku 2006 klesla o 1,3 %, podle odhadů Evropské audiovizuální observatoře činila 919,4 miliónu diváků. Česká republika jako jedna z mála zaznamenala nárůst počtu návštěvníků kin, kterých meziročně přibylo o 11,4 % na 12,82 miliónu diváků. Podle výroční zprávy, která byla zveřejněna týden před začátkem mezinárodního filmového festivalu v Cannes, hlásí největší úbytek návštěvníků kin Slovensko, a to 18,3 %. Největší nárůst zaznamenali v Litvě, kde loni přišlo do kin o třetinu více lidí než v roce 2006. V případě Litvy i České republiky observatoř poznamenává, že diváků přibylo především díky vynikající návštěvnosti filmů domácí produkce. Loni bylo do českých kin uvedeno 18 nových domácích filmů; letos jich má být 32.

Ministerstvo prohlásilo barokní sýpku na Šumpersku památkou

Barokní sýpka v Bludově na Šumpersku se dočkala ochrany. Ministerstvo kultury ji prohlásilo na návrh olomouckých památkářů nemovitou kulturní památkou. Podle odborníků jde o hodnotný historický a archeologický objekt. „Barokní sýpka je jedinou připomínkou někdejšího takzvaného Horního dvora v Bludově, což je místní část Bludova. Byla postavena ve čtyřicátých letech 18. století na místě vyhořelého renesančního letohrádku zvaného Zámeček, letního sídla držitelů bludovského panství. Významné archeologické nálezy uvnitř sýpky v minulosti doložily středověkou historii této lokality,“ uvedl zástupce

olomouckého pracoviště Národního památkového ústavu. Podle olomouckých památkářů je jednopatrová sýpka, která se nyní nachází v hospodářském areálu, dochovaná v převážně autentické podobě a nepodstatné novodobé úpravy lze snadno odstranit. Stavba však vykazuje statické poruchy a vyžaduje celkovou rekonstrukci.

Luther opět ozdobí Aš

Město Aš v nejzápadnější části České republiky se může pochlubit mimořádnou zvláštností – pomníkem německého reformátora Martina Luthera, která byla údajně jediným pomníkem tohoto proslulého kazatele a pravděpodobně nejvýznamnějšího představitele střeoevropského protestantství na území celého Rakouska-Uherska. Na této skutečnosti se jistě podepsala především skutečnost, že na rozdíl od zbytku takřka výhradně katolického Předlitavska žila v této části Čech, tehdy obývané německy mluvícím obyvatelstvem, velice silná skupina protestantů. Socha Martina Luthera v Aši byla odhalena v roce 1883, údajně díky penězům ze sbírky na postavení evangelického kostela. Přežila komplikované osudy odlehleho Ašského výběžku a všechny režimy, které se zde vystřídaly. Až před dvěma lety sochu vážně poškodil spadlý strom. Původní odhady odborníků hovořily o zhruba miliónu Kč, které bude nutno obětovat na jeho ochranu. Tato suma samozřejmě místní radnici značně vyděsila a snažila se proto najít vlastníka sochy. Nenašla však žádný relevantní záznam a k figurě slavného reformátora se nehlásila ani evangelická církev. Poničený monument tak přece jen připadl městu jako opuštěná věc. Nový vlastník si však nemohl tak nákladnou opravu dovolit. Hovořilo se i o nutnosti vyhlásit pro účely obnovy veřejnou sbírkou. Výběrové řízení však naštěstí ukázalo, že původní předpoklady byly naštěstí notně přehnané a na opravy byla nutná částka o celý řád nižší – tedy asi sto tisíc Kč (4 000 €). Socha se tak vrátí na své původní místo u bývalého evangelického kostela u ašské radnice v nejbližších dnech a turisté budou mít možnost spatřit zajímavou památku dokumentující složitost náboženských poměrů v rakousko-uherské monarchii.

(MaFr)

Turisté budou spát na Šumavě v lese

Správa šumavského parku hodlá v létě zahájit zkušební provoz projektu, který umožní na sedmi až osmi místech nocování v takzvaných bivakkempech – ty budou rozmístěny na trase přes celou Šumavu od Železné Rudy, po Novou Pec a Přední Zvonkovou. Vytipovány jsou i konkrétní oblasti – jeden bivakkemp bude poblíž Staré Hůrky u Práší, další pak u Poledníku, Modravy, Bučiny, Strážného, Stožce nebo Nového údolí. Přespat pod „širákem“ budou mít možnost zájemci i v oblasti Jelení a poblíž Huťského dvora u Přední Zvonkové. Kempy se budou lišit od klasických tábořišť – bude se jednat o ohrazenou plochu pro zhruba 10 až 15 lidí o rozloze 15 × 15 metrů. Trampové a vyznavači nocování ve volné přírodě se tak vespří přímo v lese na Šumavě a to bez obav, že by od strážců parku obdrželi pokutu.

(mk)

POZVÁNKA NA VÝLET

České Švýcarsko s batohem

V části Děčínské vrchoviny byl v roce 2000 vyhlášen Národní park České Švýcarsko, jehož území má rozlohu 79 km² a přibližně ho vymezují obce a města Hřensko, Růžová, Srbská Kamenice, Jetřichovice, Chřibská, Doubice, Kyjov, Vlčí Hora, Brtníky a státní hranice s Německem. Za touto hranicí na Český národní park navazuje německý Národní park Saské Švýcarsko, který byl vyhlášen o 10 let dříve a má rozlohu 93 km². Oba parky zahrnují krajinu, která od přelomu 18. a 19. století patřila pod názvem Českosaské Švýcarsko k turisticky nejvyhledávanějším oblastem ve střední Evropě. Jižním směrem navazuje na národní park České Švýcarsko Chráněná krajinná oblast Labské pískovce o rozloze 245 km².

Krásy Českosaského Švýcarska objevili ve druhé polovině 18. století němečtí romantičtí malíři. Zdejší krajina byla původně hojně zalesněná a většina kaňonů a údolí nepřístupná, takže bylo třeba vybudovat turistické chodníky, stezky, mosty a odpočívadla.

Součástí národního parku je několik významných maplošných chráněných území. Severně od obce Mezní Louka byla roku 1973 vyhlášena přírodní rezervace Ponovalouka, která ochraňuje zbytek přirozeného bukového porostu. Na území čedičového Růžovského vrchu se od roku 1973 nachází národní přírodní rezervace Růžák se suťovými poli porostlými listnatým lesem a teplomilnou kvě-

tenou. Severozápadně od Jetřichovských skal se rozkládá přírodní rezervace Babylon vyhlášená v roce 1997.

Mezi nejnavštěvovanější a turisticky neatraktivnější místa patří Pravčická brána, největší pískovcová skalní brána v Evropě, která byla roku 1963 prohlášena přírodní památkou. Samotný skalní oblouk není přístupný, ale výhledy poskytují okolní skály. Soutěskami řeky Kamenice lze putovat jen po vodní hladině. (mk)

Cesta Českou Kanadou

Směrem na jih a na sever od Jindřichova Hradce vedou do dnešní doby používané dvě úzkokolejné tratě, které jsou v rámci Čech raritou. Starší z obou tratí byla otevřena v roce 1897 a míří na jih do Nové Bystřice ke státní hranici s Rakouskem. Mladší pak spojuje od roku 1906 Hradec s obcí Obrataň, která leží mezi Tábořem a Pelhřimovem. Díky speciálním podvozkům mohou na této trati jezdit i vagóny běžných typů. Chloubou úzkokolejky jsou soupravy dřevěných vagónů třetí vozové třídy, které pocházejí z let 1900 až 1908, a také dvě parní lokomotivy Malletka a Rešica, vyrobené v letech 1907-1958. Běžný provoz na trati zajišťují rovněž historické dieselelektrické lokomotivy, jejichž vznik se datuje do poloviny 20. století, a o něco mladší červené osobní vozy. Vlaky jedou poklidným tempem a ke svému cíli příliš nespíchají, a tak je cesta lesnatou krajinou České Kanady opravdovým zážitkem. (mk)

ČERVEN

Červen mokrá a studená - bývají žně vždy zkaženy.

Červen stálý - prosinec dokonalý.

Když v červnu severní větry vějí, tu se bouřky opozdělí.

Na Boží tělo jaký den, takový celý týden.

Na Boží tělo den jasný, celý rok šťastný.

Když na Medarda prší, těžko se seno suší.

Prší-li na Barnabáše - úroda na vinicích.

Svatý Vít mění čas.

Svatý Jan otvírá zimě zase dveře.

Na Petra a Pavla prší-li, urodí se hodně hub.

Červen je měsícem se spoustou protikladů. Nemá sice tak ztřeštěné počasí jako například duben, ale někdy se s troškou chladu umí mračit jako listopad - to když na něj přijde „medardovské počasí“. Ale kraluje tu také svatý Antoníček - patron lásky. Lásky se začínají a také končí. Přináší i plody. Ty jarní a májové lásky končí rudnoucími jahodami a na stromech se červenají první třešně. Červen nám nezapře žádný květ. Zavoní růžemi, pole rozvlní osením, modráčím i vlčím mákem, zamává na nás kopretinami a kohoutky, zazvoní na poplach před bouřkou modrými zvonky. Větrík už tu vysušuje první dešťové kapky z okvěti slziček Panny Marie.

ČERVENEC

Červenec nese parna, krupobití a medovice, jest hojný na bouřky a vichřice.

Co červenec neupeče, to již srpnu neuteče.

Když na Navštivení Matky Boží prší, čtyřicet dní se voda vrší.

Neprší-li na Sedm bratří, bývají suché žně.

Svatá Markéta vede žence do žita.

Na svatého Eliáše dopoledne léto, odpoledne podzim.

Na svatého Jakuba dopoledne léto, odpoledne zima.

Zvětšují-li na svatou Annu mravenci své hromady, lze očekávat tuhou zimu.

Červenec od června rád přebírá oblačnost. Sám se však chlubí tím, že spolu se srpnem bývá nejteplejším měsícem roku. Červenec nám nabízí dozrávání všech černajících se plodů, větve třešní a višní se prohýbají pod jejich tíhou, všude zavoněly maliny zahradní i lesní. Na stéblo trávy kdosi navlékl rubínově červené korálky lesních jahod. Zatímco červen ve svém předposledním dnu za pomoci svatého Petra a Pavla rozséval houby, červenec má za úkol připravit je v houštinách a lesích pro sběr. Láká ho také vůně medu, a roznáší proto tajně na větvičky stromů medovice. Vítr si pohrává s vlnícím se zlátnoucím obilím a svatá Markéta hodí srp do žita, aby tak zahájila žně. Červenec nechává také dozrát jakubská jablíčka, s Magdalenou si popláče deštěm a s Annou se začne připravovat na ranní chladna. Je už dlouho po letním slunovratu a dny se začínají krátit, ale to nám ještě příliš starostí dělat nemusí - léto trvá dál a před námi je ještě jeden nejteplejší měsíc roku. (mk)

Turbová

Pozoruhodný objekt pražských Košíř leží u křižovatky ulic Vrchlického a Jinonické. Po přestavbě počátkem minulého století zářil novotou a desítky let kypěl životem. Patřil smíchovskému starostovi Josefu Linhartovi a později rodině senátora Jindřicha Šafařoviče. Skoro dvacet let tu bydlel a tvořil Jiří Trnka. Jeho přítel Adolf Hoffmeister výstižně napsal: „*Trnka bydlí ve staré vile, jako vystřižené z dektivního románu. Je stranou od ruchu dneška, trochu v 19. století a trochu ve snách.*“ Dnes by však mohl psát leda o snech strašidelných. Stojí tu ruina, domov bezdomovců či squatterů, a nejspíš se čeká, až částečně spadne. Potom přijedou buldozery a bude po problémech.

Kdysi tady stály vinice,

které v polovině 18. století zakoupil František Xaver Turba, rada České komory. Šlechtic tu zřídil terasovitou zahradu, když spojil dvě vinice, Urbanku a Kulíšku, přestavěl viniční domek ve svahu a při cestě do Jinonic postavil barokní dům. Od té doby nese areál jeho jméno. Uplynulo zhruba sto let a koncem 19. století došlo k další proměně. Nový majitel, stavitel Josef Linhart, vtiskl domům i zahradám podobu na další celé století; vlastně do dnešních dnů, odmyslíme-li chátrání posledních desítek let. Vznikly nové hospodářské budovy, nový obytný dům při hlavní bráně, pak ještě jedna brána, která již nestojí, a mezi nimi krátká kaštanová alej. Hlavně však přestavěl Turbův dům na třípodlažní novobarokní vilu s mansardovou střechou a věží. Dále opravil stáje, zahradní domek a hrázdný holubník

s věžičkou. Terasy ve členité zahradě s poetickými zákoutími spojovala schodiště, stály tu původní barokní branky a sochy. Na místě někdejšího rybníčku vznikl tenisový dvorec, znak nové doby. Celá usedlost zářila novotou, byla starobyle i moderně krásná.

Hold slečně Martě

Ve stejném duchu tu plynul život jak před první světovou válkou, tak i za první republiky, a to zejména vlivem rodiny Jindřicha Šafařoviče. Znamý právník, jenž pojal za choť Miloslavu Linhartovou, dceru majitele, se stal později tajemníkem senátu Národního shromáždění ČSR. A tak sem často přicházely osobnosti z kulturních, společenských i politických kruhů. Literární kritik Arne Novák, lékař a univerzitní profesor Jaroslav Jedlička, herečka Růžena Nasková, cestovatelé Josef Kořenský a Enrique Stanko Vráz, diplomat Jaromír Smutný, pozdější kancléř prezidenta Beneše, a rovněž Jaroslav Šafařovič, senátorův bratr a ředitel Národního divadla.

Z archivu potomků rodiny Šafařovičových pochází žertovně oslavná báseň z 29. července; letopočet chybí, šlo zřejmě o přelom dvacátých a třicátých let. Neznámý tvůrce je nazval *O duchu Turby*, s podtitulem *O Martě a její partě*, a tento hold jedné ze slečen dcer deklamoval ze tří strojem hustě popsanych listů. Představme si soirée v nádherné zahradě za teplé letní noci... Namátkou vyjímáme: *Hned když vejdeš v Turby vzduch / má tě prolnout jiný duch / měl bys svléknout afekcaci / jináč jsi tu pro legraci. / Nesvlékls ji proto lehce / ať se ti chce, nebo nechce / sundáme ji z tebe hladce / u nás je v tom velká praxe.*

O půl stránky dále: *U kuželek slavné herny / ocitl ses u pitevny / Marta, parta, ten sbor celý / práci na tobě si dělí. / Kotrbičku otvírají, / souhlasně se usmívají: / „Neřekla jsem mezi náma, / že tam bude seno, sláma?“* Básník pak dílo ukončil vlastním ponaučením: *Když jsi myslí v Turby kruhu, / že ti půjde jen tak k duhu / fóru a zlých mravů nános, / tam se nestrká až bůhví kam nos! / Tam jsou lidé onačejší, / prostí, chytří, upřímnější, / nedělají na tě bubu. / Ale: pozor dát na hubu! / Sic jsou z toho epopeje, / jimž se celá Turba směje.* O tom, že dílko podává výstižné svědectví o zdejším životě, nelze pochybovat.

Trnkova pracovna

Další slavná kapitola Turby se začala psát na podzim roku 1939, kdy se do přízemí vily nastěhovala rodina malíře a loutkáře Jiřího Trnky. Malíř šel náhodou kolem a všiml si tabulky o pronájmu volného bytu v přízemí. „Každý, i kdo sem přišel jen jednou, na tohle místo vzpomíná. Všem učarovala jeho zvláštní atmosféra a prostor. Pravděpodobně i naše rozrůstající se rodina přidala něco k onomu *geniu loci*,“ napsala po letech umělcova choť, akademická malířka Helena Chvojková, v knize *Jiří Trnka*. Ten zde měl prostornou pracovnu s okny do zahrady, v ní rozsáhlou knihovnu a velkou skříň vonící barvami a fermeží; pár kroků bylo na verandu, kde si za války sám třel barvy. Tady ilustroval knihy, maloval obrazy a dostával nápady na filmy. Sem přicházel pracovně i přátelsky divadelník Jiří Frejka, režisér Martin Frič, herci Zdeněk Štěpánek a Jan Werich, scénárista Jiří Brdečka, básníci František Hrubín a Vítězslav Nezval, hudební skladatel Václav Trojan, fotograf Karel Hájek a mnoho dalších. Nesmírně pracovitý umělec tu vytvořil svá stěžejní díla, okna jeho pracovny zářila mnohdy celou noc a navíc tajemně; kvůli barvám svítil totiž modrou žárovkou. Tady čerpal inspiraci pro psaní své jedinečné knihy *Zahrada*. Ale taky se bavil – náruživě hrál na dudy a kytaru, často s klavírním doprovodem svých dětí. Zuzana, Jiří a Helena tu prožili báječné dětství. Ovdovělá paní domácí Šafařovičová ani v nejmenším nebránila jejich hram. Jednou rozvěsili po stromech v zahradě otcovy loutky, lišku vsunuly do otvoru po suku, ale ona do něj zapadla a v této „noře“ dosud odpočívá. Vědět tak jen, který je to strom... V zahradním domku a na dvoře se točily exteriéry loutkového filmu *Císařův slávik* podle Andersenovy pohádky. Trnkovi bydleli ve vile osmnáct let, do roku 1957.

Milovala zahradu

Šafařovičovi měli dvě dcery – Miloslavu a již zmíněnou Martu. Zatímco Miloslava se vdala a odstěhovala do jižních Čech, Marta zůstala svobodná a pečovala o matku, dům i zahradu. Byla vzdělaná, ovládala několik řečí, ale pouornový režim jí, potomku buržoazní rodiny, nepřál. Teprve po Trnkově přímluvě dostala místo v nakladatelství Československý spisovatel a tady pracovala od konce padesátých let jako pomocná úřednice. Z nízkého příjmu však nemohla udržovat vilu ani zahradu v někdejšímu stavu. Navíc ji bytový odbor národního výboru vyšťval do malého zahradního domku, kde nebyla voda ani plyn. Přitom ve vile vzniklo několik bytů, do nichž se nastěhovali noví nájemníci; ti však za to nemohli, taková byla doba. Bydlel tu pěvec Národního divadla a překladatel operních libret Rudolf Vonásek, do bytu po Trnkových se výměnou nastěhovala herečka Jiřina Steimarová s dcerou Evelynou.

Marta Šafařovičová měla však svou hrdost a vilu nechtěla prodat. A to ani státu, ani Jiřímu Trnkovi, jenž ji oslovil několikrát. Odmítala se zbavit dědictví po předcích, byť čím dál víc chátralo. Vždyt tady prožila krásné dětství a mládí. Byla vysoká a statná a milovala práci na zahradě, která jí vlastně pořád patřila. Bránila se statečně až do roku 1976.

„Tehdy na OV KSČ rozhodli, že tady bude mateřská škola. Tím byla má teta donucena k prodeji vily školské správě za necelých 75 000 korun!“ trpce později vzpomínal Jindřich Koutský, synovec Marty Šafařovičové. Před tímto aktem byli nájemníci z vily vystěhováni a také došlo ke zbourání několika menších budov. Pan Koutský, absolvent filozofické fakulty, pracoval v propagaci Knížního velkoobchodu a v Turbové žil od konce šedesátých let. Nikoliv však ve vile, ale ve vlhkém a později upraveném zahradním domku u své tety, které pomáhal, a po její smrti v roce 1988 tu dále bydlel s manželkou. V celém areálu tak zůstali jen oni dva, přičemž v bývalých hospodářských budovách pokračovalo družstvo Moděva s výrobou stanů. Jaká to proměna...

Školka, SSM, balet

Školská správa však ve vile školku nikdy nezřídila, zalekla se nákladů na opravy a objekt přenechala Socialistickému svazu mládeže. Jeho funkcionáři se rovněž neměli k dílu, jen se tu párkrát objevili na brigádě. „Okna bývalého ateliéru národního umělce Jiřího Trnky jsou zabeďněna,“ psala kriticky v říjnu 1988 Večerní Praha a v článku dala prostor svazáckým výmluvám na tradiční objektivní potíže. Pak přišel Listopad a všechno bylo jinak, ale zase ne tak příliš: chátrání totiž spolehlivě pokračovalo. Pan Koutský, podle závěti své tety dědic, požádal ONV v Praze 5 o zpětný prodej vily. Měl s celým objektem velké plány, chtěl v této kulturní památce zřídit společenské středisko. Zatím však neexistoval restituční zákon a také mnoho podnikavců vycítilo šanci. Učitelka baletu Eva Blažičková si vyjednala na smíchovském ONV užívání vily pro svou taneční školu a v září 1990 sem vtrhla i s rodiči baletek, kteří začali uklízet – vytrhávali poškozené parkety v bývalém Trnkově ateliéru a káceli stromy i keře v zahradě. Dědic Koutský protestoval, paní Blažičková se nechtěla jen tak vzdát, ale spor netrval dlouho. Po přijetí restitučního zákona se Turbová logicky vrátila potomku někdejších majitelů. A ten věděl, že zchátralou usedlost zachrání pouze prodejem bohatému a serióznímu investorovi. Zájemců bylo téměř třicet. Zástupci renomovaných firem i neznámí jednotlivci měli nejrůznější záměry, ale on hledal někoho kvalitního.

Tím byl posléze Frederic Frommer s plány na zřízení španělského obchodního zastupitelství i kulturního střediska. Došlo k dohodě a v roce 1992 k prodeji. Nový vlastník se hned pustil do adaptace – ve vile opravil komíny, nechal udělat novou střechu a okapy. Po letech konečně naděje. Pan Koutský ji ještě před svou náhlou smrtí v roce 1995 zažil. Jenomže nedlouho po jeho skonu se zvelebování zastavilo, vila i zahrady opět chátraly. Z nehlídaného objektu nenechavci odnášeli do sběren okapy a plechy ze střech. Lidé, kteří bydlí kolem, čím dál častěji potkávali bezdomovce a pak zazněla zpráva, jež vše alespoň částečně objasňovala: pan Frommer před časem zemřel a jeho dědicové se nemohou domluvit o rozdělení podílů.

Pravděpodobný konec?

Na smíchovské radnici o neutěšené situaci také vědí a ochotně odpovídají na novinářské otázky. Ano, vlastníka usedlosti jsme vyzvali, aby objekt zajistil. Ano, majitelem je pan Frommer, ale o tom, že zemřel, nevíme, jeho jménem bylo vlastnictví letos v lednu aktualizováno. Jinému odboru je však známo, že nemovitost se stala předmětem dědického sporu, a proto je nutné vyčkat vyřešení majetkoprávních vztahů. Na zdech vily se objevila sprejem nastříkaná telefonní čísla, po zavolání se na jednom ozývala slovenština; zřejmě šlo o realitní kancelář. Nedlouho poté operátor po volbě oznamuje, že „at dělá co dělá, nemůže spojit...“

A tak tu dnes genius loci vytvářejí squatteři. Při naší návštěvě vily tiše seběhli po schodišti, pozdravili a zmizeli v zahradě, v níž se po nich kupí odpadky. Kolegyni, novinářce z deníku, jeden prozradil, že majitelem objektu je Čech a nechá je tu bydlet do chvíle, než se vila zbourá. A to prý bude brzo. Možná proto kdosi odstranil tašky z kraje střechy, aby zatékalo do obvodových zdí. Jestliže o nich statik posléze prohlásí, že hrozí zřícením a ohrožením životů, demoliční ortel bude vyřčen. Památka nepamátka. Takový konec příběhu je pravděpodobný. Pak nejspíš ma-

jitel vystoupí z temnot a na tomto nádherném místě se investorsky rozmáchně, aniž by se musel handrkovat s památkáři. Ale to už se nebude týkat zmizelé Turby.

Poznámka redaktorky:

Asi před šestnácti lety jsem na služební cestě v Praze bydlela nedaleko této již dosti zchátralé, ale stále ještě velice přitažlivé vily. Na pozemku byla tabule s nabídkou ke koupi s několikamilionovou cenou. Vila a její okolí mě tak upoutalo, že jsme si v myšlenkách přála být majitelkou této skorzříceniny, byla zvědavá na její minulost, dokonce jsem si pořídila i několik snímků. Bez výhry v loterii či sazký (z principu nehraji a nesázím), jsem brzo pustila celou záležitost z hlavy. Jaké bylo moje překvapení, když jsem náhodou objevila při úklidu nashromážděných materiálů v něco přes rok starém týdeníku Reflex 11/6 snímek této vily, která mě kdysi tak okouzila. Konečně jsem se dozvěděla o její slavné minulosti, kterou jsem jenom tušila. Protože článek výstižně informuje o minulých i současných poměrech v ČR, jsem přesvědčena, že i Vás zaujme.

P. S.: Omlouvám se autoru/ce článku za neuvedení jména, týdeník jsem při úklidu dobře „uložila“.

Slavín: poslední volné místo

Na Vyšehradském hřbitově je nával. Kromě prostých Pražanů tu leží šest set celebrit, další se sem stěhují. Třeba Vlasta Burian. Hned jak přišel z Vinohrad, mu kdosi ukra-

dl bustu. Padesát pět nejslavnějších spí v hrobce zvané Slavín. Český panteon se za více než sto let naplnil. Zbylo jediné místo.

Výklenky s rakvemi a urnami v kryptě Slavína zakrývají černé žulové desky se zlatě vyvedenými jmény. Jen jedna

jediná je dosud prázdná. O Slavín se stará spolek Svato-
bor (viz níže *Pomáhej! Osvěcuji! Pamatuj!*), jehož jedna-
telem je Václav Potoček. Jedním z padesáti pěti osobností,
pro něž naši předkové sklenuli mystický hřbitovní stánek
a opatřili jej heslem *Ač zemřeli, ještě mluví* je i Jan Klecan-
da. Jenže – kdo zná dnes Klecandu? A přece šlo o spi-
sovatele, jehož vlastenecká díla četli na začátku 20. století
všichni Češi. *Tvrdé hlavy, V panské službě, Maloměstský*
apoštol – tyhle romány a desítky dalších se stejně jako je-
jich autor už dávno rozpadly v prach. Klecanda je zástup-
cem „nesmrtelných“ Čechů, na něž všichni zapomněli.
Vedle skutečných velikánů typu Alfonse Muchy, Emy Des-
tinnové nebo Josefa Václava Myslbeka jich je v našem pan-
teonu povícero.

V hrobce je syrovo a chladno, několik Japonců zvěda-
vě nakukuje, sbíhají se také čeští návštěvníci. Krypta bývá
obvykle uzamčena. Český manželský pár tápe i ve zná-
mých jménech, ta neznámá uvádí do neuvěřitelných sou-
vislostí. „Hele, Hujer,“ praví muž a ukáže na desku, která
kryje rakev Oldřicha Hujera. Byl to filolog, hlavní redaktor
Příručního slovníku jazyka českého. Na desce zlatě září
datum jeho úmrtí, rok 1942, žena však zcela vážně opáčí:
„To je asi ten Hujer z televize, ten šprt z *Marečku, podejte*
mi pero.“ Má na mysli postavu, kterou hrál Václav Lohnis-
ký. Fantastický vývod připomene encyklopedicky vzděla-
nému Potočkovi osud staříčkého Františka Kovářika, kte-
rý ve zmíněné komedii pronášel titulní větu. Herec má
hrob na Vyšehradském hřbitově, který Slavín obklopuje.
Leží zde také obyčejní Pražané. Spát věčným spánkem
vedle Bicana nebo Máchy je nesmírně lákavé, Vyšehrad
proto představuje prestižní posmrtnou destinaci. Prostý
občan musí čekat, až někdo přestane platit za hrobové
místo nájem. Řečeno parafrází názvu jedné Kunderovy
povídky, až „staří mrtví ustoupí mladým mrtvým“. Nový
majitel někdy z piety zachová na náhrobku jméno přede-
šlého zesnulého. Taková byla také vůle Františka Kovářika.
Náhoda tomu chtěla, že herec koupil rov jistého Kováře.
„Jméno nechal na podstavci a na svůj budoucí příbytek se
chodil dlouhá léta dívat,“ vzpomíná Potoček.

„Velcí lidé dnes chtějí být pochováni tam, kde pracova-
li, žili. Vedle svých blízkých,“ říká Potoček. Uvádí příklad.
Dramatik Emil František Burian měl v roce 1959 státní po-
hřeb na Slavíně. Ještě před vyrytím nápisů si příbuzní vše
rozmysleli, rakev vyzdvihli a přeložili o kousek dále do ro-
dinného hrobu na Vyšehradském hřbitově. „Jan Neruda
skončil podobně,“ pokračuje znalec. „Vykládá se, že byl ze
Slavína vynesena, ale to je mýtus.“ Pěvec *Hřbitovního kvítí*

si prý přál „rov pod širým nebem, zelený“. Nejdříve sdílel
hrob s přítelem a čackým obráncem barikád z roku 1848
Josefem Václavem Fričem, pak dostal nový i s pomníkem.
S Annou Haralíkovou, básníkovou hospodyní a dědičkou,
ho zaplatili napůl Fričovi synové Josef a Jan. Neruda s Fri-
čem mají podivínského souseda. Je jím Alfréd Nikodém,
který si zvykl plavat na Vánoce přes Vltavu. Zemřel roku
1949. Klepy z kolumbária, tak by bylo možné nazvat hovo-
ry v kryptě Slavína. Mrtví mlčí. Všichni – až na Jaroslava
Vrchlického. Byl nadměrně plodný za života, když sepsal
sto třináct knih původní tvorby a kolem stovky svazků pře-
kladů, mnohomluvný je i jeho epitaf:

*Postůj zde, poutníku, v hrobě tom
Vrchlický Jaroslav leží.*

*Básníkem doby své byl, mravencem pilností svou,
klenoty nejdražší z ciziny v pokladnu přenes své vlasti,
myšlenkám vlastním však též svoji dal ražbu i kov.
Málo měl na světě štěstí, přítel však, lásky též dosti.
V otčiny půdě ted' spí, tichý a rád.*

Synů prach a skutky

Zvenčí korunuje Slavín majestátní sousoší, jež vytvořil Jo-
sef Mauder. Na sarkofágu trůní alegorický hybrid tvůrce
a múzy, okřídlený Génius vlasti. Provázejí jej dvě sochy:
vlevo se hroutí Vlast truchlící, vpravo vítězně dme hrud'
Vlast jásající. Podstavec první nese verše *Svých synů prach*
/ vlast, truchlíc, zemi vrací, jež na soklu druhé plastiky
pokračují: *Jich skutky, jásajíc, / po věky lidstvu hlásá*.
V roce 1893, kdy architekt Antonín Wiehl stavbu dokončil,
je napsal Julius Zeyer. Autor pohádkového dramatu *Ra-
dúz a Mahulena* nemohl tušit, že za osm let bude prvním,
koho Vlast do panteonu navždy povolá.

Malíř Alfons Mucha je jednou z prvních osobností, na
jehož hrob se cizinci začnou vyptávat. Vůbec nejhledaněj-
ším českým mrtvým, zejména Američany, je Antonín Dvo-
řák. Více než deset oper jej proslavila symfonie *Z Nového*
světa. Třetí žádaný je Bedřich Smetana. Mucha v pan-
teonu spočinul, oba skladatelé mají hrobky vlastní.

Nafukovací panteon

Slavín vznikl díky velkorysému daru třiceti tisíc zlatých, jež
poskytl Petr Fischer, velkoobchodník dřívím a starosta
města Smíchova. Tento znamenitý muž počítal, že na sar-
kofágu a náhrobních deskách kolem bude čtyřicet devět
jmen. Ačkoli se Slavín zaplnil, velikáni do něho vstupovali
i za normalizace. „Tehdy převážně herci Národního diva-
dla, žádný spisovatel,“ podotýká Potoček. Komunisti spo-
lek Svatozor rozprášili a o tom, kdo spočine v posvátné
prsti, rozhodoval jejich ústřední výbor. Jednatel Svatozo-
ru smířlivě míní, že úplně vedle soudruzi nikdy nesáhli.
A jelikož se údajně o nových mrtvých na čelní stranu Slaví-
na prostě nevešly, tesali je kamenosochaři na stěnu zadní.
Ze zadu panteonu dobyli: Jaroslav Marvan, jenž zemřel roku
1974, Eduard Kohout (1976), Ladislav Boháč (1978) a pě-
vec Václav Bednář (1987). Účet uzavřeli dva dirigenti: Ra-
fael Kubelík v roce 1996 a Oskar Nedbal, který přicestoval
ze záhřebského hřbitova Mirogoj. Potíž s místem vyřešil
Svatozor šalamounsky. Venkovní náhrobní desky Slavína
nesou po dvou jménech, na dvou z nich jsou ale jména tři.
Rafaél Kubelík rozšířil společnost Muchy a svého otce
Jana, houslového virtuosa, Nedbal dlí vedle pěvce Otaka-

ra Mařáka a houslisty Karla Hoffmanna. „Nedbal se vrátil mezi své,“ usmívá se Potoček. „Když na konci devatenáctého věku vzniklo České kvarteto, hrál první housle Hoffmann a violu Nedbal.“

Hrob v dǎli

Nejen Slavín, ale i Vyšehradský hřbitov hýří paradoxy. Ředitel SPH Grametbauer vypráví o rmutném osudu ostatků pěvkyně Národního divadla Marie Podvalové. V arkádách, které hřbitov lemují, vlastnila její rodina hrobku. Sólistka v ní ležela oděna do kostýmu Libuše, své nejslavnější role. Tak znělo její přání. Dědic hrobku však také zemřel a jeho pozůstalá choť se zpěvaččinou poněkud výstřední poslední vůlí rázně zatočila. Divu nechala vyzvednout, zpopelnit, uložit v rodinném hrobě v obci Kozly u Neratovic – a hrobku prodala.

Na hrobě Josefa Čapka, který podlehl skvrnitému tyfu při pochodu smrti z koncentračního tábora Bergen-Belsen, zaujme nápis *Hrob v dǎli*. Drobná stará paní rozsvěcuje svíčku. Jmenuje se Josefa Košťálová a je švagrovou Josefovny dcery Aleny. Ta tu leží také, zemřela v roce 1971. Stařenka se dává s úsměvem do řeči: „Alenu si vzal můj bratr Jaroslav Dostál, chirurg, víte? Byli spolužáky na žižkovském gymnáziu.“ Pak se zamyslí a dodá větu, která stále tepající život Vyšehradského hřbitova pozoruhodně dokreslí: „Dnes sem mají přijet Japonci s pejskem-robotem. Četl jste *Povídání o pejskovi a kočičce*, ne? Robot bude chodit po hrobě. Já myslím, že Josef by z toho měl radost.“

Pomáhej! Osvěcuj! Pamatuj!

Svatobor, spolek „ku podpoření spisovatelův českých prostředky peněžními a ku oslavení jejich památky“, byl ustaven roku 1862 v Praze. Ve výboru působila řada osobností: spisovatelé, novináři, národohospodáři, lékaři, politici, vědci. Zakladatel František Palacký vyjádřil ideu sdružení heslem Pomáhej! Osvěcuj! Pamatuj! Pomoc spočívala v péči o chudé umělce. Zdrojem byly příspěvky, dary a odkazy, z nichž se rodily fondy a nadace. Podílel se celý národ. Učitelé, obchodníci, učenci, krajané v zámoří, peněžní ústavy, města. Když komunisti v padesátých letech nadace a fondy zrušili, spravoval jich Svatoobor téměř sto v objemu několika miliónů Kč. Osvětou se mýnilo šíření

prací českých spisovatelů a vědců, zejména historických. Výzvu Pamatuj! Svatoobor chápal především jako podnět k zřizování pomníků a pamětních desek. Od počátku se věnoval místům posledního odpočinku českých osobností. První náhrobky postavil na Vyšehradě. Spočívají v nich Václav Hanka a Jan Evangelista Purkyně. Myšlenku národního panteonu naplnil až roku 1893 vybudováním Slavína. Svatoobor hrobku vlastnil a spravoval až do roku 1970, kdy komunisti spolek zrušili. Znovu vznikl roku 1990 a má nyní kolem 170 členů včetně asi deseti institucí. Sociální role Svatooboru se už neobnovila, zbyla osvěta a památky. Spolek pečuje o Slavín a několik hrobů na Vyšehradském hřbitově, pořádá besedy, pietní shromáždění, vycházky a výlety. *(zkráceno, Tomáš Čechtický, Týden 44)*

Před více než sto lety namluvil Thomas Alva Edison do svého fonografu prvních několik slov. Lisovaná deska se sice objevila na pultech obchodů až o deset let později, ale základní kámen byl položen. A myšlenka se vyvíjela dál. Před půlstoletím zkoušel drážďanský inženýr Pfleuner pro záznam zvuku papírové pásky podlepené ocelovou pružinou.

Elektrotechnici a chemici mohli na základě dalšího výzkumu představit veřejnosti v roce 1935 první magnetofon. O čtyři roky později už vyrobili dvanáct tisíc kilometrů kouzelné zvukové pásky a dnes vychází v Ludwigshafenu z továrních hal firmy BASF statisíce kilometrů magnetofonových pásek ročně. Astronomická čísla!

Podobně se z prvotní myšlenky pana Edisona vyvinuly dnešní dlouhohrající desky, stereo, pásky v kotoučích i kazetách, HiFi kvalita. A kdo ví, co se z toho ještě vyvine v průběhu dalších desetiletí. Když jsem kdysi dávno navštívil se skupinou rakouských novinářů laboratoře ludwigshafenského podniku, líčili nám tamní výzkumníci problémy, na nichž v současné době pracují. Budou to převratné novinky, které jsou vlastně výsledkem a pokračovatelem sto let starého vynálezu.

Když jsem byl malý chlapec, chtěl jsem se stát strážníkem, protože se mi líbila uniforma i dlouhá, třpytivá policejní šavle, a protože strážci pořádku mohli stát při všech událostech v první řadě a nikdo jim nebránil ve výhledu na fotbalová utkání, vojenské přehlídky a požáry jako mně. Později jsem se chtěl stát hasičem pro napínavost a dobrodružnost tohoto povolání a když jsem překonal svůj nejtětlejší věk a dostala se mi do ruky dětská

Vynálezcí

knížka o Edisonovi, začal jsem uvažovat o tom být v dospělosti vynálezcem. Předpokládal jsem tehdy, že stačí stát se po vzoru mladého Tomáše Alvy prodavačem novin a všechno ostatní už přijde jaksí samo.

Pravda, vynálezce nenosí honosnou uniformu a nemá všude zadarmo přístup, ale na druhé straně se zase policajti nikdy nemůže dožít takové slávy, jako třeba Marconi nebo Lumière. Proto jsem se rozhodl zůstat při své druhé volbě.

Pak jsem byl jednou náhodně přítomen zabítí slepice. Naše bytná za letního venkovského pobytu s rodiči uřízla v mé přítomnosti kuřeti hlavičku, načež se ubohé zvíře vrhlo bezhlavě na útěk.

Pravda, také člověk činí leccos bezhlavě. Ale vždycky s hlavou na těle a tím se liší od kuřete. Ať jsem však přemýšlel, jak jsem přemýšlel, nevyvodil jsem z toho žádný nový vynález. A tak jsem došel k závěru, že se zřejmě na vynálezce nehodím.

Tím větší byl ovšem můj obdiv k lidem jako byl pan Gutenberg, který už v 15. století přišel na nápad odlévat kovové litery z matric, sestavovat je do řádků a otiskovat je s pomocí tiskařské černě na dřevěném lisu, čímž vytvořil předpoklad k mému budoucímu povolání. Nebo jako byl onen neznámý vynálezce brýlí ze 13. století, bez jehož objevu bych byl vynálezu pana Gutenberga nemohl nikdy prakticky využít, protože bych malá písmenka nikdy od sebe nerozeznal.

Kolik nápaditosti a umu bylo zapotřebí k tomu, aby v průběhu staletí desítky či stovky vynálezců vyvinuli z radlice kombajn a z tkalcovského stavu pletací stroje na atomový pohon! Jak nám tím ulehčili a zpříjemnili dnešní život! Jen málokterý vynálezce se dožil toho, že dítě jejich fantazie a umu dokonce nese jejich jméno. Tak by byl asi dnes pan Colt velice překvapen, že to, co visí hrdinům amerických kovbojek proklaté nízkou, jsou revoly, nesoucí jeho jméno. Jako by byl jistě překvapen pan Morse, že se písmenka, vytukávaná již 140 let na telegrafních strojích, nazývají podle něj morseovka. Nebo pan Roentgen, že přístroj na fotografování lidských vnitřností a samotné tyto snímky ponese jeho jméno.

Kdysi byl střediskem vývoje techniky starý Egypt. Pozdější vývoj pak postavil do popředí Čínu a Persii, načež se v 19. století přeneslo těžiště do Evropy a na americký kontinent. I když si dnes leckterý slavný objekt z prestižních důvodů přisvojují jiní (srovnejte si zprávy o různých vynálezcích v západní a sovětské encyklopedii a budete se divit rozdílnosti jmen!).

Vždy, když jedu kolem vídeňského Technického muzea, padne můj zrak na Kaplanovu turbínu před vchodem. Kdyby byl býval pan Kaplan obyčejný truhlář či obuvník, byl by označován za Čecha. Jelikož se však svým vynálezem proslavil, je dnes prohlašován za Starorakušana. A totéž si můžete přečíst o vynálezcích ruchadla, bratřancích Veverkových, nebo o Josefu Resslerovi, který v roce 1827 sestrojil lodní šroub.

Velkou úctu mám ale i před těmi stovkami a tisíci drobných objevitelů, jejichž jména nenalezneme v žádné encyklopedii, kteří nám však svými malými vynálezy podstatně ulehčili život. Vzpomeňme například jen onoho neznámého, který jako první nastříhal do oděvu malé otvůrky a svůj nápad dotvořil příšitím knoflíku na protilehlou část oděvu, takže v zimě nemusíme mrznout a v létě si můžeme kabáty či saka pohodlně rozepnout. Podobně je to s tkaničkami do bot a stovkami jiných praktických příjemností. I jejich vynálezům náleží pocta a uznání.

Všimli jste si mimochodem zajímavého fenoménu, že mezi známými vynálezci všech věků je poměrně málo žen? Snad s výjimkou Marie Curie, objevitelky radioaktivního prvku radia, ačkoliv dnes už ženy pracují téměř ve všech oborech lidského konání. Ledaže byste za takovou považovali onu mladici, která v 17. století „vynalezla“ mininádobku, zapletenou do vlasů, která vodou obklopovala v účesu živé květiny a udržovala je tak v čerstvém stavu. Na něco takového žádný muž nepřišel, asi proto, že na pleši taková váza neměla bezpečné držení.

Věda a technika ve svorné spolupráci vykonaly za uplynulých 2 000 let své. K dobru a pokroku celého lidstva. Kolik životů zachránily a kolik lidského utrpení zamezily vynálezy z doby druhé světové války, Flemingův penicilin a Sulkova protipoliiová látka, sulfonamidy a další a další léky či nové léčebné metody.

Ovšem lidé svými vynálezy nejen zachraňují, nýbrž i ničí. Pan Nobel si ještě zaživa uvědomil, co způsobil v roce 1867 svým vynálezem dynamitu a snažil se věnováním finančních prostředků na mírové ceny odčinit škodu, kterou svým dílem způsobil. Dnešní vynálezci zkázy už takové skrupule nemají a objevitel atomové pumy už nevypsal pro mírotvářce cenu žádnou. Peníze si hezky vsunul do vlastní kapsy. Že se lidé jeho vynálezem mohou vzájemně vybijet, je konečně jejich záležitost, řekl si asi.

Atomová puma přinesla smrt tisícům nevinných. Ale to ještě nestačilo. Vodíková puma je silnější, strašnější, ničivější. Ani to však ještě nestačí. Dočasné vyvrcholení přinesl vynález neutronové bomby, dílo estétů, kteří hrdě prohlašují, že jejich objev zachová všechny architektonické skvosty a kulturní statky, že zabíjí „pouze“ lidi. Pouze lidi. Co bude ještě následovat?

Přírodovědci vymysleli termín homo sapiens. Jak je vidět, tvor moudrý si však nepočíná vždy nejrozumněji. Rozdíl mezi lidmi a živočichy na nižší příčce biologického žebříčku se v leccems povážlivě zmenšuje.

Mám někdy v noci vizi nádherných městských rezervací, v nichž se nepohybuje jediný člověk. Je to výsledek čisté práce neutronové bomby.

Po takovém snu se probouzím s vědomím, že jsem snad měl přece jen zůstat u svého původního přání stát se strážníkem. Ten mlátí do lidí jen pendrekem.

Dráhy kvůli naftě zvýší od června ceny některých jízdenek

České dráhy od 15. června, kdy začne platit druhá letošní změna jízdního řádu, zvýší ceny některých jízdenek. Další výhodné tarify se zcela zruší. Zdražení, jehož důvodem jsou podle mluvčího Ondřeje Kubaly neustále rostoucí ceny elektřiny a především nafty, se má dotknout pouze části cestujících. V minulých týdnech nafta rekordně podražila na cca 35 Kč za litr, čímž předčila ceny benzínu. Přitom na zhruba dvou třetinách české železniční sítě zajišťují provoz diesellové motorové vozy či lokomotivy.

Evropská komise schválila vinařskou reformu

Evropská unie definitivně schválila reformu trhu s vínem. Počítá mimo jiné s likvidací některých vinic, se zrušením dotací na destilaci přebytků či s postupným zrušením velmi omezujícího systému práv na výsadbu. Zákaz doslazování vína řepným cukrem, kterého se obávali čeští vinaři, nakonec z reformy vypadl. Všechny nutné předpisy by měly vstoupit v platnost k 1. srpnu letošního roku. Česku by měla reforma přinést větší dotace na restrukturalizace vinic. Příští rok by to mělo být proti původně plánovaným 1,6 milionu € (asi 40 miliard Kč) celkem tři miliony € (75 miliard Kč). Od roku 2015 by se dotace měly zvednout až na 5,2 milionu € (zhruba 130 miliard Kč).

Zemědělci letos dostanou první peníze za uzavření cukrovarů

Cukrovarnická společnost Eastern Sugar (ES) a tuzemští pěstitelé cukrové řepy letos v červnu dostanou z restrukturalizačního fondu první část z bezmála 75 miliard € (1,88 miliardy Kč). Peníze jsou určeny jako náhrada za vrácení cukerné kvóty a uzavření trojice tuzemských cukrovarů Eastern Sugar v Hrochově Týnci na Chrudimsku, Němčicích nad Hanou na Prostějovsku a Kojetíně na Přerovsku. Letos v červnu bude vyplaceno 40 % a příští rok v únoru 60 % z této částky. Na svých internetových stránkách to uvedl Státní zemědělský intervenční fond (SZIF). Vláda navíc v dubnu rozhodla, že bývalí pěstitelé cukrové řepy, kteří byli dodavateli společnosti Eastern Sugar, by měli dostat více než 11 miliard € (276 miliard Kč) na nákup nových zemědělských strojů. Česko přišlo po odchodu cukrovarnické skupiny Eastern Sugar o povolenky na produkci více než 100 000 tun řepy. Loni tak tuzemská produkce klesla o čtvrtinu na přibližně 340 000 tun z dřívějších 450 000 tun. ČR, která byla dosud tradičním výrobcem a exportérem cukru, jej nyní musí více dovážet. Zatímco loni vyvezlo Česko v prvním pololetí 60 000 tun, což je třetina objemu za stejné období roku 2006, dovoz vzrostl o polovinu, tj. téměř na 40 000 tun.

Češi jsou největší výrobci i vývozci máku, loni utržili 1,5 miliard Kč

Česká republika je největším výrobcem i vývozcem potravinářského máku na světě, čeští pěstitelé loni díky rekordním cenám utržili téměř 1,5 miliardy Kč, píše ČTK. Celkem se loni sklídilo přibližně 32 tisíc tun makových semen, zhruba 95 % produkce pěstitelů vyvezli. Největšími dovoz-

ci českého máku jsou Rusko, Ukrajina a Polsko. Česká produkce máku v posledních šesti letech roste. Úspěchy českých zemědělců jsou prý dané hlavně tím, že mák pěstují na velkých plochách a mají propracované pěstitelské technologie od přípravy půdy až po posklizňové technologie.

Americká SRA International koupila výrobce radaru Věra, firmu Era

Americká společnost SRA International koupila firmu Era Corporation pardubického výrobce pasivních radarů Věra. ČTK o tom informoval člen představenstva společnosti Era Libor Slezák. Je to druhá vlastnická změna během posledních dvou let, v roce 2006 se pardubická Era stala majetkem americké společnosti Rannoch Corporation, která později změnila jméno na Era Corporation. Firma Era Corporation vyrábí sledovací technologie pro řízení letového provozu, letištní provozy a pro oblasti vojenství a bezpečnosti. Nejznámější je její pasivní sledovací systém Věra, který dokáže objevit přítomnost cizího radaru a určit jeho typ, aniž je sám odhalen. Může najednou sledovat až 200 letounů a dokáže velmi přesně stanovit vzdálenost a výšku cíle. Radiolokátor je modernějším nástupcem známého systému Tamara.

Valtice s rekordem

Květnové vinné trhy ve Valticích jsou v současnosti nejstarší, největší a snad i nejprestižnější výstavou vín v současné České republice. Letošní ročník nabídl rekordních 879 vzorků, mezi kterými dominovala celkem pochopitelně vína z České republiky. Neztratily se však ani vína z blízkého Rakouska a své zastoupení měly i Argentina, Rumunsko, Jihoafrická republika nebo Německo. Mnoho vzorků pocházelo z posledního sklizňového ročníku 2007, který podle vinařů vyniká mimořádnou kvalitou. Jízdárna zámku, kde se trhy konaly, doslova praskala ve švech a zájem návštěvníků jen potvrzoval mimořádnou pozici, jakou si Valtice dokázaly vybudovat. Vítězství ovšem nakonec zůstalo doma v České republice – šampionem mezi bílými víny se stal nakonec Chardonnay 2007 pozdní sběr ze společnosti Víno Mikulov a v tradičně z pochopitelných důvodů méně obsazené kategorii červených vín dominoval Cabernet Moravia 2007 pozdní sběr z Rodinného vinařství Sedlák Velké Bílovice. Pokud tedy chcete ochutnat top mezi mladými moravskými víny – vinné trhy ve Valticích vám nabízejí jasné vodítko. Teď už jde jen o to, abyste tipy dokázali využít. (MaFr)

I v ČR chybí řemeslníci

Rakousko stejně jako Německo trvá i nadále na uzavření svého pracovního trhu pro nové členské země Evropské unie s odůvodněním, že tak brání přílivu neúměrně levných zaměstnanců, kteří by vytlačovali domácí pracovníky. Jenže značná část podnikatelů v obou zemích vidí situaci poněkud odlišně a upozorňuje, že především kvalifikovaní řemeslníci naopak rakouským a německým podnikům často zoufale chybí. Například v Rakousku si stěžuje celkem 44 % společností na potíže s vhodným obsazením volných míst. I proto se objevují různé snahy uvolňovat pracovní trh alespoň pro určité kategorie zaměstnanců.

Jenže se ukazuje, že vzhledem k silnému hospodářskému růstu se některých profesí nedostává ani třeba v České republice – zde potíže uvádí zhruba třetina společností. Podobně jako jinde ve světě se zde nejvíc nedostává řemeslníků, například elektrikářů, tesařů, truhlářů a zedníků. Chybí tu však i stavební dělníci, řidiči, lékaři nebo kuchaři. Když například proslulý britský televizní šéfkuchař Gordon Ramsay hledal personál pro svoji novou restauraci v Praze, narážel na obrovské problémy. Svoji roli přitom podobně jako u lékařů nepochybně hraje skutečnost, že představitelé těchto profesí často putují do západní Evropy, kde za svůj um získávají stále lepší platy než doma. Nicméně i v České republice se už projevují následky nedostatku určitých typů zaměstnanců – především zřetelně roste průměrná mzda, v současnosti zhruba o 10 % ročně. Zároveň v České republice letos poklesl počet nezaměstnaných na nejnižší úroveň za posledních deset let. Ekonomové však varují, že tato příznivá situace nebude trvat věčně. České hospodářství v posledním období brzdí svůj růst a snižuje se i objem zahraničních zakázek. Proto se již další výraznější pokles počtu lidí bez práce neočekává a spíše lze očekávat opačný trend. V nedostatkových profesích však budou lidé pravděpodobně stále chybět, což povede k růstu diference v platech. Na druhou stranu vzestup mezd pravděpodobně zbrzdí únik vysoce kvalifikovaných zaměstnanců do ciziny, zejména pokud si bude česká koruna udržovat svůj vysoký kurz. A rakouské a německé podniky po odstranění stávajících zábran patrně zjistí, že doba, kdy mohly celkem jednoduše natrvalo získat vynikající odborníky z České republiky, je již dávno pryč. A ti, co se tak třásli před možným přívalem pracovníků z východní Evropy, budou jen bezmocně krčít rameny nebo rychle převedou řeč jinam. (MaFr)

SkyEurope musí brzdit

Slovenská nízkonákladová letecká společnost SkyEurope, která je druhým největším pravidelným dopravcem na pražském ruzyňském letišti, ještě nedávno udivovala smělymi plány na svou expanzi. Ve své snaze získat co největší tržní podíl i stále zákazníky neustále rozšiřovala svou nabídku a plánovala vybudování obrovské letecké flotily. Nyní však jejich velkolepé plány silně zbrzdil prudký růst ceny ropy. Především proto se tak vedení SkyEurope muselo smířit se skutečností, že její letošní hospodaření skončí ztrátou. Nepříznivě se vyvíjí i cena akcií firmy na vídeňské burze – za rok klesly ze 4,5 na pouhých 1,38 €. Není divu, že společnost přehodnotila i své původní plány na rychlý růst počtu svých letadel – letos pořídila pouze jediné a příští rok by si jich místo původně plánovaných deseti měla koupit pouze tři. Další čtyři stroje pak chce získat v roce 2010. Nové vedení SkyEurope usiluje o návrat firmy do černých čísel již v příštím roce a tato jeho snaha se projevila částečně i v cenách pro zákazníky. Letenky zdražily o několik procent a společnost zavedla také poplatek za zavazadla a zdražila rezervaci letenky za použití platební karty. V některých případech dokonce její ceny v současnosti převýšily i ceny jejího nejvýznamnějšího konkurenta na českém trhu, tradiční společnosti ČSA. SkyEurope také provedla značné úpravy ve svém letovém řádu a zmenšila počet měst, kam létá. Zcela zlikvidovala své základny v Budapešti a v Krakově a omezila se pouze na Prahu, Bratisla-

vu a Vídeň. Také zrušila velmi krátké linky, na kterých nedokázala konkurovat vlakům a autobusům. Zákazníci tak již nemůžou počítat s vnitrorakouskou leteckou linkou Vídeň – Innsbruck nebo se spojením mezi Prahou, Bratislavou a Vídní. Na druhé straně však rozšířila SkyEurope počet spojení z Prahy. Posílily se hlavně spoje do oblíbených dovolenkových destinací do Španělska nebo do Itálie. Potíže SkyEurope nepředstavují v současné době žádnou výjimku. Podle většiny analytiků čekají nízkonákladové letecké společnosti vlivem ceny ropy obecně velmi zlé časy. Signalizují to i výsledky dalších firem, například společnosti EasyJet. V USA již řada podobných podniků zkrachovala, v Evropě zachraňuje zatím situaci relativně slabý dolar, který trochu mírní prudký nárůst cen pohonných hmot. Odborníci však očekávají, že v nejbližší době dojde i zde k razantnímu pročištění trhu a z dosavadních asi 50 nízkonákladových aerolinií vydrží jen čtyři nebo pět nejschopnějších. Samozřejmě SkyEurope by mezi pěti vyvolených ráda patřila. Napomoci by jí k tomu mohla skutečnost, že operuje na poměrně silně rostoucím trhu. Hodně však bude záležet na celkovém výkonu české a slovenské ekonomiky, protože případné výraznější zbrzdění ekonomického růstu společně s neustále se zvyšující cenou ropy by mohlo představovat pro firmu doslova smrtící koktejl. Výrazně však může do dalších perspektiv společnosti SkyEurope zasáhnout i vývoj jejího největšího konkurenta na českém trhu, firmy ČSA. Ta je dosud ovládána státem, ale současná vládní koalice hledá cesty její privatizace. Vzhledem k stávající situaci však není tak jednoduché najít vhodného možného investora. V poslední době se však hovoří v médiích o možném vstupu ruského Aeroflotu, což by nepochybně byla pro SkyEurope velmi těžká konkurence. Na druhou stranu však je otázka, zda by zrovna Rusové usilovali o získání stejných zákazníků, jaké mají nízkonákladové společnosti. Na podobné úvahy je však patrně ještě čas a výše ceny ropy asi teď přece jen bude SkyEurope tížit podstatně víc. (MaFr)

LVT - Liberecké všeho trhy

Velkou tradici v Liberci měly místní výstavní trhy, kde se před rokem 1989 často nabízelo zboží, které jinak bylo jen velmi obtížně k sehnání. Trhy pokračovaly ještě v devadesátých letech, kdy je navštěvovaly i firmy z Německa, Austrálie, Singapuru, Francie, ale také z Rakouska. To vše je však nyní již dávnou minulostí. Podobně jako jiné podobné tržní přehlídky, potkal i Liberecké výstavní trhy v současném globalizovaném světě nezadržitelný úpadek a všechna jejich sláva se rozplynula. Populární zkratka LVT však nevytizela. Převzali ji pořadatelé obrovských bleších trhů, které se konají jednou za čtrnáct dní ve vratslavickém pivovaru. Ovšem nejedná se již o Liberecké výstavní trhy, ale o Liberecké všeho trhy. I ty však lákají obrovský počet návštěvníků. Jako na každém správném bleším trhu se tu nabízí naprostá všehochuť – nábytek, pohlednice, textil, náhradní díly, starožitnosti, děti si zde kupují nebo vyměňují hračky apod. Sběratelé tu mohou získat velmi levně nejrůznější zajímavosti, jeden z prodejců dokonce svůj artikl – knihy – prostě rozdával, jen aby neskončily v kontejneru. Liberecké všeho trhy se konají již pět let a jejich obliba stále roste. Přitom je nutno zdůraznit, že v českém prostředí bleší trhy nejsou ani zdaleka tak rozšířené

jako třeba v Rakousku. Důvody je podle mého názoru třeba hledat v nechuti předlistopadového režimu k těžko uhlídatelnému podnikání. Ani v současnosti se však nemůže např. Praha pochlubit podobně rázovitými blešími trhy jaké, najdeme například ve Vídni. Příklad Liberce však naznačuje, že i to se může v budoucnosti změnit. (MaFr)

V Pardubicích roste Technopark

Východočeské krajské město Pardubice se v současnosti nemusí obávat nějaké exploze nezaměstnanosti. Jenže místním představitelům se příliš nezamlouvá, že práci lidé získávají především v různých montovnách, které zde v posledních letech vybudovali asijská investoři, a naopak vysokoškolsky vzdělaní odborníci odcházejí jinam. Proto se rozhodli vybudovat ve Starých Čivčích nový průmyslový areál nazývaný Technopark, kde by podle jejich představ měly naopak firmy koncentrovat svá vývojová střediska, produkující nové výrobky a technologie. Práci by zde mělo výhledově najít několik stovek českých vysokoškoláků, především absolventů místní Univerzity Pardubice, která se také na celém projektu velmi intenzivně podílí. Podle představitelů Technoparku by měl být celý areál dokončen do konce letošního června. Klienti by měli platit pouze dohodnutý nájem za prostory spojený s pronájmem technologií pro výzkum, prototypovou stavbou a zkušebnictví. Zatím však není zcela jasné, jaké firmy by ho měly obsadit. Zástupci Pardubic by rádi viděli vývojové závody z průmyslových oborů, které mají v Pardubicích dlouhodobou tradici, tedy především z oblasti chemie a elektroniky. Nezávazně se zatím hovoří o některých velkých českých firmách, jako je například Škoda, Tatra nebo Zetor, ale počítá se samozřejmě i se zahraničními investory. Zájem prý již projevila i rakouská společnost, která se podílí na vývoji automobilů Audi. Pardubický projekt představuje zajímavou zkoušku, jak bude fungovat nová strategie prosazovaná současnou českou vládou, která se jednoznačně orientuje na podporu investic s vysokou přidanou hodnotou, které budou co nejvíce využívat domácí výzkumný potenciál a nové technologie. Hodně bude přitom záležet na otázce, zda se podaří přilákat i vývojová centra zahraničních firem. Pravdou je, že v Pardubicích mohou počítat s poměrně značnou zásobárnou kvalitních pracovních sil, na straně druhé však řada evropských podniků v současnosti zápasí s poklesem zisků a do budování nových výzkumných center se nepohrnou. (MaFr)

V Hodoníně zbourány budovy rakouské firmy

Řada rakouských podnikatelů se v České republice dokázala velice dobře uplatnit a vybudovala si zde prosperující podniky. Bohužel tak tomu nebylo ve všech případech a některé plány rakouských firem nakonec skončily ostudným nezdarem. Jako příklad může sloužit společnost Freizeit und Urlaubsanlagen Bohemia, která vlastnila dva domy v centru jihomoravského města Hodonín. V jedné z nich chtěla vybudovat luxusní hotel pro skoro 300 hostů – což dokládá i lidový název celého objektu „271 lůžek“. V druhé budově původně sídlila lidová škola umění. Obě budovy však již řadu let zůstávaly prázdné a rychle chátraly. Situace dospěla až tak daleko, že si nakonec město Hodonín nechalo vypracovat posudek, ze kterého jasně

vyplývalo, že domy v současném stavu ohrožují bezpečnost kolemjdoucích. Navíc panely u objektu „271 lůžek“ obsahovaly azbest, který tak mohl uniknout na blízké sídliště i do školy. Rakouská firma se však ke svým povinnostem nechtěla znát a odmítala situaci jakkoliv řešit. Hodonín se proto rozhodl k radikálnímu kroku, který mu umožnil novelizovaný stavební zákon – vedení města rozhodlo o demolici obou staveb. Přitom zbourání obou objektů nebylo úplně jednoduché – v obou případech bylo totiž rozhodnuto ponechat některé části – u bývalé lidové školy umění klenuté sklepy, u hotelu protiatomový kryt. I proto nakonec demolice vyšla na nemalou sumu 30 milionů Kč, tedy více než 1 milion €. Hodonínská radnice chce tuto sumu vymáhat po rakouské firmě. Může se tak snadno stát, že z rakouského podnikání v Hodoníně nakonec zůstanou jen dluhy. (MaFr)

České stavebnictví láká

Českému stavebnictví se v posledních letech mimořádně daří, od roku 2000 vykazuje stabilní růst. V posledních letech se i díky relativně velkorysé úvěrové politice českých bank rychle zvyšoval především počet bytů – jen loni jich bylo dokončeno 41 650, což v meziočném srovnání představuje nárůst o 38 %. Samozřejmě svoji roli sehrály i připravované změny v DPH, které toto odvětví v letošním roce budou naopak brzdit. Ale podle prvních čísel z prvního čtvrtletí se ukazuje, že pokles by vzhledem k vysoké poptávce nemusel být až tak dramatický. Navíc stávající vláda mohutně investuje do rozvoje dopravní infrastruktury, což pro stavební firmy přináší další velké lukrativní zakázky. Nelze se proto divit, že stavebnictví v České republice přitahuje i zájem velkých investorů a podnikatelů z celého světa. Velké firmy působící na českém trhu prošly v posledních letech velkými změnami, spojenými obvykle se vstupem nějakého zahraničního vlastníka. V tomto ohledu se velmi angažoval například ruský kapitál, což ovšem nepředstavuje nějakou českou specialitu, ale spíš celoevropský trend. Jako doklad může sloužit rakouská firma Strabag, která podniká i v České republice – tu do svého impéria nedávno zařadil ruský finanční magnát Oleg Děripaska. V současné době se však na zajímavý český trh přímo dostávají zahraniční společnosti, které už nemají zájem o vstup do nějakých už stávajících subjektů. V poslední době se o podobnou expanzi pokoušejí i čínské firmy. Loni se delegace z asijské velmoci objevila na setkání českých stavebníků a v současné době se ukazuje, že s jejich konkurencí bude nutno vážně počítat. Číňané projevují vcelku pochopitelně zájem hlavně o velké projekty financované na základě tzv. PPP, tedy projekty, v nichž se propojuje veřejný a soukromý kapitál. K realizaci větších projektů čínskými firmami, které zaměstnávají na evropské poměry neuvěřitelné množství lidí, v České republice zatím nedošlo, podle některých odborníků je to však jen otázka času. Poukazují přitom na fakt, že v sousedním Německu už čínské stavební firmy čile podnikají. Čínský průnik na evropské stavební trhy se přitom neomezuje jen na samotné podnikání. Z Číny se do Evropy již v současnosti vozí také stavební materiál, jako třeba betonářská ocel nebo obklady. Asie také představuje obrovský rezervoár pracovních sil. To se projevuje i v České republice, kde stavbaři neustále zápasí s dramatickým nedostatkem

pracovních sil. České školy dodávají jen asi pětinu nutného počtu absolventů příslušných oborů, a tak si společnosti musí vypomáhat, jak se dá. Dlouho na stavbách v České republice dominovali především Ukrajinci a Slováci, ale ti se s růstem domácích ekonomik stále častěji vracejí domů. Na jejich místo tak nastupují nyní do České republiky tradičně putující Vietnamci a v poslední době také lidé z Filipín. Očekává se přitom, že čínské firmy by si v případě získání nějaké větší zakázky přivedli vlastní zaměstnance z Číny. Stavby v Čechách a na Moravě tak asi brzo budou jazykově připomínat proslulou biblickou stavbu babilónské věže. A nejenom v České republice – globalizace stavebnictví proniká všude. Projevuje se to i na opačném jevu, než o jakém jsme mluvili – na exportu českého stavebnictví do zahraničí. V posledních letech se jeho podíl na celkovém objemu prací vykonávaných českými stavebními firmami zvýšil z 1,5 na 4,5 %. Jako příklad může sloužit například českým kapitálem ovládaná jihlavská firma PSJ, která nedávno uzavřela kontrakt na výstavbu bytů v ruském městě Rjazaň. Ale ostatně nejde zas až o takovou novinku – množství paláců v Čechách postavili třeba v době renesance severoitalsí zedníci a kameníci, do Vídně zase putovali před rokem 1918 lidé stejných profesí z celého Českého království, a tak by se dalo pokračovat. Ale je pravda, že prací Číňanů mnoho staveb dosud ve střední Evropě nevzniklo. (MaFr)

Krev a plazma jako vývozní artikl

České kliniky dlouhodobě zápasí s nedostatkem vhodné lidské krve pro transfúze a podobně špatně vypadá situace i v případě krevní plazmy. Jedním z hlavních důvodů je fakt, že české nemocnice se spoléhají především na dobrovolné dárce a často marně zápolí s konkurencí, která je ochotná za odběr krve a plazmy zaplatit. Čeští občané žijící poblíž česko-rakouských hranic často putují do Rakouska, kde za nejcennější tekutiny svého těla dostanou odměnu i v eurech. Například příslušné centrum v městě Retz nedaleko od česko-rakouských hranic počítá téměř výhradně s českou klientelou – podíl Čechů, kteří si zde nechávají odebrat krev a plazmu, dosahuje podle českých odborníků až 90 %. V poslední době se však podnikání s odběrem krevní plazmy objevilo i v samotné České republice. Zde láká na finanční odměnu švýcarská společnost Sanaplasma, která již otevřela pobočky ve Zlíně, Brně, Ostravě, Olomouci a Pardubicích. Čeští lékaři se proto obávají, že dobrovolných dárců krve v České republice ještě dále výrazně ubude. Ministerstvo zdravotnictví však zůstává nevržené – jeho mluvčí se omezil pouze na konstatování, že společnosti nabízející za odběr krve či plazmy peníze se nedopouštějí ničeho protizákonného. K tomu lze snad podotknout, že koneckonců nová filozofie zdravotnictví, šířená právě ministerstvem vedeným představitelem Občanské demokratické strany Julínkem, naopak podobné podnikání spíše podporuje. Úhelným kamenem této koncepce je především teze, že zdravotnictví je odvětví ekonomiky jako každé jiné a jedině maximální vstup privátního kapitálu může vyřešit otázku jeho prosperity. Řada odborníků však nad podobnými tezemi jen udiveně kroučí hlavami a upozorňuje na možná nebezpečí přenesení amerických modelů do tradičně odlišného středoevropského prostředí. Někteří ekonomové i politici

také upozorňují, že se zdravotnictví může stát obětí různých agresivních podnikatelských subjektů. Zastánci ministra Julínka a jeho reformních plánů však své oponenty paušálně obviňují z přílišné myšlenkové spjatosti s představami státního reálného socialismu před rokem 1989 a nehodlají ustoupit od svých představ ani o píď. Odpor značné části veřejnosti, zdravotníků a univerzit proti jednotlivým částem plánované reformy, kterou mnozí označují jako pokus o jeden z největších tunelů v historii České republiky, jako by jen dále provokoval jeho zarputilost a aroganci. Přezíravý postoj k problematice odběrů krve a plazmy je jen malým detailem v tomto velkém konfliktu. Samozřejmě rakouští občané si mohou pochvalovat, že česká krev teď proudí ve velkém množství do jejich zařízení. Ale právě v otázce zdravotnictví se může egoismus ukázat jako ta nejzlobnější teorie vůbec. Nikde není psáno, že v příštích desetiletích se může hospodářská situace výrazně proměnit. Jak by se pak titíž lidé, kteří si dnes poměry na trhu s krví a plazmou ve střední Evropě pochvalují, dívali na situaci, že třeba ve vídeňských či tyrolských nemocnicích zoufale chybí krev i plazma, ale na druhé straně davy místních se hrnou do ordinace švýcarské nebo třeba české firmy, která za odběry platí a získaný materiál odváží někam jinam? (MaFr)

Cihly v ČR zlevňují

Prudký vzestup stavebnictví v ČR v loňském roce způsobil i krátkodobý nedostatek některých stavebnin na trhu. Na své si přitom přišli i spekulanti, kteří skupovali některé komodity, aby tak přilákali stavebníky k jiným materiálům. Jako příklad můžou sloužit ceny některých izolačních materiálů. Spekulanti v tomto případě vykoupili velkou část minerální vlny, aby tak přinutili zákazníky obrátit svou pozornost k polystyrénu. Prudce loni vyskočily i ceny cihel, na čemž se podílel i nedostatek tohoto materiálu v sousedním Polsku. Situace dospěla až tak daleko, že cihly se vozily do České republiky i ze závodů v Německu a Rakousku. Letos se však již cihláři na apetit českého trhu lépe připravili – například společnost Wienerberger vyráběla přes celou zimu ve všech svých závodech, což se stalo poprvé v historii. Letos navíc došlo k určitému poklesu poptávky, takže na rozdíl od mnoha dalších druhů zboží došlo u cihel v České republice k poměrně znatelnému poklesu cen, v některých případech až o desítky procent. Neznamená to však, že by stavba v České republice letos přišla o mnoho levněji – jiné materiály nutné k budování totiž i nadále rostou: například cena tvárnic Ytong stoupla o 6 %. Podle českých podnikatelů domácí továrny dodávající tvárnice přitom jedou na čtyři směny, a přesto jejich produkce nestačí, takže se tvárnice musí vozit z Německa. Zvyšují se i ceny pojiva a betonu.

Další vývoj cen samozřejmě výrazně ovlivní situace v bytové výstavbě. V současné době stále ještě pokračuje stavební boom, ale lze očekávat, že i v Čechách se dříve nebo později projeví určité následky hypoteční krize, se kterou nyní zápasí USA, Velká Británie a částečně i další státy. Přinejmenším asi banky začnou být více opatrné při poskytování hypotečních úvěrů. To by samozřejmě mohlo iniciovat další pohyb cen stavebnin směrem dolů. Ale pokles, pokud k němu vůbec dojde, asi nebude nijak zvlášť výrazný. Rozhodně nemůžete počítat s tím, že by stavba

rekreačního objektu v České republice v blízké budoucnosti byla zrovna levnou záležitostí. (MaFr)

Včely ničí varroáza

Doslova pohromu pro včelaře představuje nemoc varroáza, kterou přenáší roztoč *Varroa destructor*. V USA vlna této choroby vedla prakticky k vymření místní populace včel a v poslední době silně zasáhla i Německo a Rakousko. V současnosti se pak bleskově šíří varroáza i v České republice – regionální organizace včelařů zde hlásí obrovské ztráty, v některých místech zanikla včelstva vůbec. Například v okrese Praha-západ uhynulo během letošní zimy plných 57 % včel patřících místním chovatelům. To se samozřejmě podle zemědělských odborníků projeví i ve výnosech ovocnářů a pokles počtu včel negativně ovlivní i rostlinnou produkci jako celek. Kromě toho se očekává i růst ceny medu v českých obchodech zhruba o 10-20 Kč za kilogram. Na trhu se zde sice vyskytuje i množství dováženého medu, například z Číny, ale domácímu medu vzhledem ke svým chuťovým vlastnostem těžko může konkurovat. Problém v České republice představuje také věková struktura pěstitelů včel, která škody způsobené varroázou ještě více prohlubuje. Mezi českými včelaři totiž jednoznačně dominují staří lidé žijící v důchodu, kteří nemají dostatek sil a hlavně finančních prostředků pro obnovení včelstev. I proto se představitelé Českého svazu včelařů snaží získat pomoc od státu. Předložili již návrh, podle kterého by stát mohl přispět na jedno obnovené včelstvo celkem 500 Kč (20 €), což znamená asi třetinu poři-

zovacích nákladů. Pokud stát k pomoci nepřistoupí, hrozí podle včelařů zcela reálně, že se v brzké budoucnosti stane v České republice domácí med velkou vzácností, na kterou se bude na mnoha místech pouze vzpomínat.

(MaFr)

Míra nezaměstnanosti v ČR byla nejnižší od poloviny roku 1997

Míra nezaměstnanosti podle metodiky Mezinárodní organizace práce v prvním čtvrtletí klesla na 4,7 %, což je nejnižší úroveň od poloviny roku 1997. Proti stejnému období roku 2007 byla níže o 1,3 procentního bodu. Informoval o tom Český statistický úřad (ČSÚ). Podle ministerstva práce a sociálních věcí, které používá odlišnou metodiku, byla v prvním čtvrtletí míra nezaměstnanosti 6 %. Silný růst ekonomiky spojený s rostoucí nabídkou práce se odráží v příznivém trendu snižování nezaměstnanosti, který pokračuje již od roku 2004, komentoval výsledky analytik ČSOB Petr Dufek. Za současnou situací na trhu práce podle něj stojí zejména investoři, kteří nabízejí v posledních letech desítky tisíc nových pracovních míst, spolu s vládní politikou utahování dříve velkorysé sociální sítě. Jak ale připomněl, snižující se nezaměstnanost vede až k regionálnímu a oborovému nedostatku nových pracovníků, zatím ale nevyvolává nadměrné mzdové tlaky. Kvůli klesající nezaměstnanosti a rychlému rozvoji nových výrobních kapacit musí ekonomika stále více spoléhat na zahraniční pracovníky, hlavně ze Slovenska, Ukrajiny a Polska.

Mladý Košičania tancovali v pešej zóne štvorylku

Spolu 4 208 mladých ľudí tancovalo 16. mája napoludnie historický tanec štvorylku v pešej zóne mesta Košice. Metropola východného Slovenska sa tak po prvý raz spolu s Prešovom, Liptovským Mikulášom, Banskou Bystricou a Ružomberkom zaradila medzi európske mestá, ktoré sa zapojili do Európskeho festivalu vo štvorylke a súčasne do pokusu o zápis do Guinnessovej knihy rekordov. Do dvoch týždňov ho vyhodnotia v slovinskom Maribore, ktorý je kolískou súťaže.

Podľa Milana Plačku z organizačného štábu majú zatiaľ neoficiálne informácie, že Košice boli najpočetnejším európskym mestom s tanečníkmi štvorylky. V žltomodrých farbách Košíc ju na hudbu Johanna Straussa tancovali žiaci základných a stredných škôl, ktorí ju nacvičovali s učiteľmi približne dva týždne. „Účasť bola nad naše očakávanie. Verím, že po skúsenostiach z tohto roku bude v budúcom ročníku dvojnásobná,“ uviedol Plačko. Informoval, že na vyhodnotenie do Mariboru pošlú aj videozáznam s potvrdením svedkov a samosprávy.

Účastníkov pokusu pozdravil primátor Košíc František Knapík a jeho námestník Marek Vergovčák. Primátor prisľúbil, že sa štvorylku naučí a na budúci rok sa aktívne zapojí do pokusu. Tohtoročný bol zároveň sprievodným podujatím v kandidatúre Košíc na Európske hlavné mesto kultúry 2013.

Organizátori by chceli v tomto roku prekročiť 40-tisícovú hranicu v počte tancujúcich v celej Európe. Ostatný

Guinnessov rekord padol v roku 2006, keď štvorylku tancovalo 23 000 Európanov.

Štvorylka je historický tanec, ktorý sa tancoval na úvod plesov a rôznych spoločenských podujatí. Jeho choreografia má ľudí kultivovať, dávať im pocit vznešenosti a vytvárať správnu atmosféru spoločenských podujatí.

Zomrel Anton Anderle

Po krátkej vážnej chorobe 16. 5. nadržanom zomrel posledný slovenský ľudový bábkar Anton Anderle (*1944) z Banskej Bystrice. Anton Anderle pochádzal zo slávnej bábkarkej rodiny Anderlovcov z Radvane. V 90. rokoch sa zaradil medzi najvýraznejšie osobnosti európskeho ľudového bábkarstva. Bábky vyrezával sám. Najznámejším Anderleho predstavením v posledných rokoch bol *Najmenší cirкус na svete*, s ktorým precestoval tri kontinenty. (ao)

Na filmovom festivale v Cannes sa predstavilo aj Slovensko

Tradícia, že slovenský film sa na festivale v Cannes nepremieta, bola zrušená. 17. 5. tu bol uvedený film *Slepé lásky*. Film režiséra Juraja Lehotského bol uvedený v sekcii Directors Fortnight, ktorá je špeciálna tým, že novinári i filmári vedia, že v nej môžu hľadať pozoruhodné a nevykalkulované diela. Vznikla hneď po roku 1968, keď revolučná nálada opantala aj Cannes.

Ešte v roku 1971 sa do programu sekcie dostal Juraj Jakubisko s filmom *Vtáčkovia, siroty a blázni*. So *Slepými*

laskami sa teda slovenský film po dlhom čase opäť vracia do veľkej festivalovej kinosály.

Úvod k filmu znie: „Lásky sú jemné, lásky sú smiešne, lásky sú aj slepé. Násť si svoje miesto vo svete je ťažké i pre ľudí vidiacich, o čo ťažšie to môžu mať tí, čo nevidia? Cez ich pohľad nadobúda slovo šťastie nové významy.“

Režisér Juraj Lehotský berie to, že je v Cannes, ako veľké ocenenie celého jeho tímu – kameramana Juraja Chlpíka, spoluscenáristu Mareka Leščáka, strihača Fera Kráhenbiela a producentov Janka Meliša a Marka Škopa.

Lehotského film zastupuje Peter Jäger z Autlook Filmsales. Dévedéčka už rozposlal a v Cannes má naplánované obchodné stretnutia. Film sa má premietiť aj v Poľsku a Beneluxe. (ao)

V SND bola uvedená choreografia Jiřího Kyliána

V choreografii *Real Time*, ktorú Lukáš Timulák v SND v rámci *KY-Time* pripravil, už sám tancovať nechcel. Radšej sa na svoje choreografie pozerá. Začal s ňou v Holandsku v rámci každoročných choreografických workshopov. Talentovaného Slováka si rybári všimli a vlni už vytvoril choreografiu pre súbor Haagskeho tanečného divadla, ktorý ju zaradil do svojho repertoáru. *KY-Time* je večer piatich choreografií. Okrem *Real Time* divácividia *UN Ballo a Šesť tancov Jiřího Kyliána, Inšpiráciu a 68* Mária Radačovského. Všetky spája meno Jiřího Kyliána a leitmotív času. Aj v zahraničí sú zložené baletné večery samozrejmosťou. „Mám to veľmi rád. Zaručuje to pestrosť večera. Aj hodinové predstavenie bez pauzy je fajn. Ale viac kúskov za večer je o istote, že diváka niečo osloví,“ myslí si Timulák. Dôvodov na uctenie si majstra Kyliána majú Radačovský aj Timulák dost. „Obaja sme mu vďační za to, o čo sa s nami podelil, akým smerom nám otvoril oči. Stále mám možnosť tancovať v jeho predstaveniach a nie je to vzťah choreograf – tanečník, ale rozprávanie sa človeka s človekom. Vždy ide na dielo filozoficky. Má veľa otázok, hľadá odpovede. Tie prichádzajú od nás tanečníkov,“ opisuje atmosféru v skúšobniach haagskeho Danstheater Lukáš.

Nová hra Václava Havla *Odcházení*

V pražskom divadle Archa bola prednedávnom uvedená dlho očakávaná premiéra hry Václava Havla *Odcházení*. Autorovu manželku Dagmar Havlovú, ktorá sa zo zdravotných dôvodov vzdala postavy Ireny, nahradila Zuzana Stívínová. Hrá ju po boku Jana Třísku, v postave bývalého kancelára Riegera. V slovenskej inscenácii hry, ktorú preložil Milan Lasica a režírovať ju bude Peter Mikulík v Činohre SND, Třískovu úlohu prevezme Marián Labuda a Irenu si zahrá režisérova manželka Zuzana Kocúriková. Jednu z ďalších úloh dostala Zuzana Fialová. Zatiaľ sú z divadla potvrdené tieto tri mená. Premiéra je naplánovaná na 22. novembra 2008.

Skončil sa festival *Nová dráma 2008*

Záverečným ceremoniálom spojeným s odovzdávaním cien sa 14. 5. skončil 4. ročník festivalu inscenácií súčasnej slovenskej a svetovej drámy *Nová dráma / New Drama*

2008. Festivalová porota udelila štyri hlavné festivalové a dve zvláštne ceny. Primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský odovzdal Cenu bratislavského diváka. Na ceremoniáli sa zároveň odovzdali aj ceny súťaže *Dráma 2007* za najlepší pôvodný dramatický text v slovenskom jazyku.

Počas šiestich festivalových dní sa na javiskách bratislavských divadiel odohralo 10 súťažných inscenácií divadiel zo Spišskej Novej Vsi, Martina, Levíc, Žiliny, Nitry a Bratislavy. Program dopĺňal bohatý sprievodný program: špeciálna rozsiahla programová sekcia Focus Rusko, nesúťažné inscenácie divadla Astorka Korzo '90, pražského Divadla Letí a divadla Centrum dramaturgie a réžie z Moskvy, scénické čítania Trojboj a New Writing: Dramaticky mladí, vernisáže výstav Divadelná architektúra na Slovensku a Nový priestor, nová hra...

Festival navštívilo 62 zahraničných hostí zo 14 krajín Európy a z USA. Víťaznou inscenáciou súčasnej slovenskej hry v súťaži *Nová dráma* sú *Narodeniny* z dielne bratislavského divadla SKRAT v réžii kolektívu tvorcov. Najlepšou zo svetovej produkcie je hra R. Schimmelpfenniga *Predtým / Potom* v inscenácii SKD Martin v réžii Eda Kudláča. Rozhodla o tom porota, v ktorej sedeli domáci aj zahraniční divadelníci. Najlepšou dramaturgiou zabodovali *Piargy* z DAB v Nitre. Prekvapením *Novej drámy* sa stala inscenácia *Stamina report* zo žilinskej Stanice v koprodukcii s divadlom Phenomenontheatre, zvláštne ceny poroty si odniesli SND za inscenáciu hry Ivety Horváthovej *Fetišistky* a Blaho Uhlár za systematický prínos v oblasti autorskej tvorby. Cenu bratislavského diváka má divadlo Pôtoň z Levíc. Víťazmi súťaže dramatických textov *Dráma 2007* sú Zuzana Ferenczová a Anton Medowits s hrou *Solitaire.sk*. (ao)

Andrea Bocelli očaril Košice

Do posledných detailov bola prepracovaná dramaturgia koncertu, svetlá aj zvuk. Taký bol koncert Andreu Bocelliho 9. mája v Košiciach. Populárny taliansky tenorista ho uviedol ako jediné svoje tohtoročné vystúpenie v strednej Európe, do Steel Areny prilákal viac ako sedem tisíc divákov nielen z Košíc.

Ponúkol im zmes Verdiho a Pucciniho operných árií, neapolských piesní, ale aj kusy z populárnej hudby či od operetného skladateľa Franza Lehára. Program sa spevák vždy snaží prispôbiť konkrétnemu miestu.

Prípravy koncertu neboli jednoduché. Organizátori zvažovali techniku z celej Európy, slovenské bolo len pódium. Mikrofóny priviezli z Talianska, klavír do šatne z Mníchova. Bocelliho tím pripravoval ozvučenie dlhé týždne pred koncertom. Zvukové skúšky trvali dva dni.

V hľadisku Steel Areny sa zišlo tradičné Bocelliho publikum. Jedni vnímajú tenoristu ako popového, iní ako operného speváka. K operným áriám priťahuje aj ľudí, ktorí sa s týmto umením počas života často vôbec nestretnú. Aj preto majú koncerty Andreu Bocelliho výnimočnú atmosféru. V publiku občas znejú mobily, diváci tleskajú aj do neskončenej opernej predohry, popijajú kolu a jedia popcorny. Iné to nebolo ani v Košiciach.

Bocelli priťahuje aj známych ľudí. V hľadisku sedeli starostovia a primátori, operní aj populárni speváci a koncert si nenechal ujsť ani prezident Ivan Gašparovič. Prekvapenie talianskemu tenoristovi pripravil Peter Dvorský. Ten ho

navštívil v prestávke koncertu v sprievode Jeleny Obrazcovovej, ktorá mala 8. 5. svoj večer v košickom divadle.

Dvojhodinová šou zdvihla divákov zo sedadiel v samom závere. Ako prídavky si Andrea Bocelli pripravil taliansku pieseň *O sole mio* a *Can't Help Falling in Love* Elvisa Presleyho. A po standing ovations prišla nakoniec Bocelliho najznámejšia interpretácia *Con Te Partiro*, čiže *Time To Say Goodbye*. Spievala ho s ním sopranistka Daniela Bruera. A okrem nej bol hosťom koncertu aj barytonista Gianfranco Montresor. „Orchester bol úžasný spolu s mojím bláznivým dirigentom,“ hodnotil pred divákmi Bocelli Český národný symfonický orchester, ktorý dirigoval Carlo Bernini.

Z Košíc odletel umelec svojím súkromným lietadlom do Londýna na udeľovanie The Classical Brit Awards 2008, obdobu Grammy v oblasti vážnej hudby. (ao)

Olympic chystá veľké koncertné turné po Slovensku

Legendárna skupina Olympic sa chystá na svoje najväčšie turné po Slovensku od roku 1989. Od 5. do 21. júna vystúpi v deviatich mestách a obciach. Hviezda československej rockovej scény ponúkne publiku dvojhodinovú show, v ktorej zaznejú najznámejšie staršie hity, ako aj skladby z ich nedávno vydaného najnovšieho albumu *Sopka*, uviedol na tlačovej besede frontman kapely Petr Janda (gitar, spev). Na *Sopke* pracovala skupina tri roky a až s treťou verziou nahrávok bola spokojná. Tým sa počet albumov Olympicu zvýšil na 19, a ako dodali ďalší traja členovia skupiny, Milan Peroutka (bicie), Jiří Valenta (klávesy) a Milan Broum (bas gitara), radi by túto úspešnú kolekciu ešte v budúcnosti doplnili na okrúhlu dvadsiatku.

Hoci Olympic vystupuje na Slovensku pravidelne, väčšinou koncertoval vo veľkých mestách. Po vlaňajšom úspechu v Rožňave, Žiari nad Hronom a Hnúšti, kde si ich prišlo vypočuť okolo 22 000 ľudí, sa rozhodla skupina pre turné v menších mestách. Tri víkendy hitov Olympicu odštartuje koncert v Humennom, pokračuje v Bardejove, Martine, Hronci, Hriňovej, Handlovej, Krupine (19. júna), Komárne (20. júna) a turné skupina ukončí v Trnave (21. júna). (ao)

Noc múzeí a galérií v Bratislave

Múzeá a galérie praskali počas Noci múzeí a galérií v Bratislave vo švíkoch. Do niektorých expozícií sa ani všetci záujemcovia nedostali.

„Do vynovených priestorov Múzea historických interiérov a Múzea vinohradníctva v Apponyiho paláci a v Múzeu dejín mesta v Starej radnici sme museli v niektorých hodinách regulovať počet návštevníkov,“ povedala Marta Janovičková z Múzea mesta Bratislavy (MMB). Veľký záujem tiež bol o vyhladku z radničnej veže a z Michalskej veže, kde má MMB umiestnené expozície múzea zbraní. O nadpriemernom záujme svedčí aj počet 2 000-2 500 návštevníkov, ktorí podľa predbežných údajov zavítali do väčších výstavných priestorov MMB v Starom Meste.

Zaujímavejšie čísla mohli zaznamenať aj na hrade Devín a v antickej Gerulate v Rusovciach, múzeum však čísla návštevnosti zatiaľ nepozná. Známe budú v najbližších dňoch, keď by podľa Janovičkovej, ktorá je zároveň pred-

sedníčkou Zväzu múzeí na Slovensku, mali byť zverejnené súhrnné celoslovenské údaje o záujme o tohtoročnú Noc múzeí a galérií.

Výše 3 000 návštevníkov si prišlo pozrieť výstavy do sídla Galérie mesta Bratislavy v Mirbachovom paláci na Františkánskom námestí, kde ich čakala napríklad výstava diel Jana Zrzavého. Do jeho expozícií v Pálffyho paláci na Panskej ulici zavítalo vyše 1 100 milovníkov slovenského a stredo európskeho umenia. Galérie a múzeá v centre mesta sa vďaka príjemnému počasiu zaplňali najmä navečer. Napríklad v Slovenskej národnej galérii (SNG) vyvolali najväčší ohlas sprievodné podujatia organizované po 19:00 hodine.

Podľa riaditeľky komunikačného centra SNG, Kataríny Pikalyovej, obrovský záujem vyvolal ojedinelý sprievod po výstave *Rudolf Sikora: Sám proti sebe* s výkladom priamo od autora Rudolfa Sikoru a následná hudobno-experimentálna performance pred jeho obrazom. Do posledného miesta bolo plno aj na talianskom opernom (pod)večere *Sen noci májovej*, ktorý okrem ukážok z talianskej opernej tvorby ponúkol aj zaujímavý odborný komentár. Plno bolo aj v pobočkách Slovenského národného múzea v Bratislave, aj hlboko v noci po desiatej tam stáli ľudia v dlhých radoch, aby navštívili výstavy v podhradí či na Vajanského nábreží. Stačilo zaplatiť za jeden vstup a každý mal možnosť vybrať si ľubovoľný počet z vyše 60 expozícií a výstav bratislavských múzeí a galérií.

Nielen navštíviť expozície slovenských galérií a múzeí za symbolické vstupné, ale aj spoznať ich zákulisie mohla verejnosť už po štvrtý raz počas Noci múzeí a galérií. Akcia sa konala po prvýkrát v jeden deň na celom Slovensku pri príležitosti Medzinárodného dňa múzeí a zapojilo sa do nej 60 múzeí a galérií. Prehliadku výstav doplnil sprievodný program, ako tvorivé dielne, kurátorské výklady, premietania filmov, ale aj ukážky reštaurovania a prístupné boli aj niektoré depozitáre. (podľa BN)

Sto rokov od narodenia Eugena Suchoňa

Pri príležitosti stého výročia narodenia hudobného skladateľa Eugena Suchoňa pripravil Divadelný ústav v spolupráci s Hudobným múzeom SNM jedinečnú výstavu, ktorá je verejnosti sprístupnená od 16. mája do 31. októbra v Harmincovej sieni Slovenského národného múzea na Vajanského nábreží. Ambíciou tvorcov výstavy bolo predstaviť majstra Suchoňa v čo najširšom umeleckom i spoločenskom kontexte. Od rodného Pezinka, cez roky mladosti, štúdia až po oceňovaného skladateľa, teoretika, pedagóga a organizátora kultúrneho života. Fotodokumentárny materiál ho zachytáva v spoločnosti priateľov, kolegov, dirigentov, interpretov i v rodinnom kruhu.

Ťažiskom koncepcie sú však dve javiskové diela Eugena Suchoňa – slovenská národná opera *Krútnava* a veľká historická dráma *Svätopluk*. Divákovi sa prezentujú prostredníctvom fotografií, výtvarných návrhov, scénických makiet, kostýmov i videozáznamov. Vizualne prístupnou formou približujú náhľady tvorcov na kľúčové diela slovenskej opernej tvorby, prinášajú i galériu umeleckých osobností, ktoré sa podieľali na bohatej interpretačnej tradícii Suchoňovho javiskového diela. Ved' len *Krútnava* bola na slovenských javiskách uvedená v dvanástich inscenáciách, v zahraničí ju inscenovali dvadsaťštyrikrát. Kurátorkami

výstavy sú Michaela Mojžišová a Danica Štilichová, autorkou architektonického riešenia Eva Rácová, autorom grafického riešenia Ján Triaška.

Popri expozícii v SNM pripravil Divadelný ústav aj panelovú verziu výstavy, ktorá už bola či bude inštalovaná v dvadsiatich slovenských kultúrnych inštitúciách a vo všetkých slovenských inštitútoch v zahraničí. Zároveň na počesť Eugena Suchoňa slávnostne pomenovali Námestie Eugena Suchoňa v bratislavskom Starom Meste pred budovou Redúta. Nové Námestie Eugena Suchoňa je vymedzené ulicami Jesenského, Palackého a Mostová a Hviezdoslavovým námestím. Pomenovanie na návrh poslanca Svena Šovčíka schválilo v polovici februára zastupiteľstvo Starého Mesta. Toto rozhodnutie potvrdilo mestské zastupiteľstvo na svojom aprílovom zasadnutí. Účinnosť nadobudlo 1. mája. Jubileum hudobného skladateľa, teoretika, pedagóga a národného umelca je zaradené aj do kalendára výročí UNESCO na roky 2008/2009. (ao)

V centre mesta je nové divadlo Arteatro

Bratislava má nové divadlo v priestoroch bývalého klubu Čierny havran na Bielej ulici 6. Riaditeľom divadla Arteatro je Mgr. Tomáš Roháč, umeleckou šéfkou Alexandra Sarvašová. Lukratívnu polohu divadla chcú jeho iniciátori naplno využiť. Ich ambíciou je spájať prostredníctvom umenia rôzne generácie – mladých so staršími a čerstvých absolventov umeleckých škôl so skúsenými osobnosťami, a to všetko na vysoko profesionálnej úrovni.

Divadelný duch v tomto priestore prebýval odjakživa – začínalo tu Divadlo GunaGu a svoje umelecké ambície tu v rámci rôznych projektov realizovalo mnoho známych divadelných osobností (Viliam Klimáček, Aleš Votava, Ingrid Timková, Robo Roth, Michaela Čobejová, Richard Stanke, Boris Farkaš a ďalší). Podľa slov umeleckej šéfkly Arteatra Alexandry Sarvašovej cieľom divadla je pokračovať v originálnej divadelnej atmosfére, ktorou tento priestor dýcha, priniesť sem kvalitné divadelné inscenácie, džezové koncerty, výstavy, filmy...

Prepojenie divadelníkov rôznych vekových kategórií je pre Arteatro veľmi dôležité. V tomto umeleckom priestore nechcú zabúdať na ľudí, ktorí v umení niečo znamenajú a obetovali preň celý život. Svoje vzácne skúsenosti však môžu prostredníctvom divadelného diania a realizovaných inscenácií odovzdávať mladým. Najmladšia umelecká generácia sa vďaka kolegom zo starších ročníkov dostane do povedomia a získa neoceniteľné skúsenosti. Arteatro považuje za svoju hlavnú tvorivú činnosť divadlo, ale priestor dostanú všetky druhy umenia – výtvarné, hudobné, literárne, filmové i tanečné. Divadelníci chcú osloviť čo najširšiu škálu diváckej obce. Preto sa budú snažiť do repertoáru začleniť rôznorodé projekty – od divadla pre deti až po koncerty klasickej hudby. (podľa BN)

Slúžky útočia proti sociálnym rozdielom

Francúzsky spisovateľ Jean Genet prežil väčšiu časť svojho života vo väzniciach a na nútených prácach. Nikdy nezaбудol, že bol odloženým dieťaťom, vychovaným v cudzej rodine. Lahko odhadnúť, že takýto človek, so životnými okolnosťami nie práve milosrdne naklonenými pozitívnym hodnotám a vnímaniu, si veľmi ostro uvedomoval sociál-

ne rozdiely a nerovnosti medzi ľuďmi. Osud vyhnanca zo spoločnosti prijal Jean Genet bez reptania a zostal mu verný aj v dobách svojej slávy. Ak za reptanie nepovažujeme jeho literárne diela, ktoré ho preslávili a nakoniec aj priniesli vytúžené oslobodenie od doživotných nútených prác. Veď práve svojim literárnym súputníkom, ktorí vedeli oceniť umelcovu genialitu, môže spisovateľ ďakovať za podporu v čase, keď ho za desaťnásobnú recidívu odsúdili na doživotie. Môžeme sa potom čudovať, že Genetova hra *Slúžky*, ktorú uvádza na svojej scéne divadlo a.ha v podaní študentov VŠMU, je hra plná ľudskej zatrpknutosti, nenávisť, ostrého kontrastu a vyhrotenia spoločenských rozdielov, smerujúcich k vraždám a sebadeštrukcii?

Režisér Anton Korenčí ml. postavil tri protagonistky predstavenia, Rebeku Polákovú, Danicu Matušovú a Andreu Kíralovú, na zrkadlovú plochu a inscenáciu označil za Zrkadlový horor. Zrkadlo, ako vieme, zdvojnásobuje realitu a miesto, aby pohlcovalo nedostatky, nemilosrdne odráža našu tvár. Genetova hra ukazuje spoločnosti jej pravé ohyzdné odtiene, ktoré vytvárajú priepastné rozdiely medzi ľuďmi a pohlujú všetku nehu, ktorá by možno – za iných okolností – v troch ženách mohla vzkličiť a rozvinúť sa do vzájomnej úcty a priateľstva.

Jeho hra *Slúžky*, ktorú v divadle a.ha hrajú študenti VŠMU, je napriek tomu, alebo práve preto, ostrým a silným atakom na všetku nepravosť, ktorú tento svet každodenne prináša na plecía jeho odchovancov.

Kultúrne leto a hradné slávnosti Bratislava 2008

Od 18. júna sa začína otvárací týždeň festivalu Kultúrne leto a hradné slávnosti Bratislava 2008.

Na nádvorí Primaciálneho paláca sa 18. 6. začne 10. ročník výstavy a ochutnávky slovenských a zahraničných vín pod názvom VINO GALLERY – zblíženie s vínom.

Deň na to, 19. 6., vystúpi na Hlavnom námestí skupina Sun z Talianska, vstup je voľný.

Od 19. 6. do 22. 6. bude na Hlavnom námestí Heel & Toe Show, 9. ročník putovného detského country tanečného festivalu s medzinárodnou účasťou.

V piatok 20. 6. o 20:00 vystúpia Flaco de Nerja Quintet, koncert flamenco hudby s hosťom gitaristom Antoniom Heredia „El Chonico“. Koncert sa uskutoční na Hlavnom námestí, vstup voľný.

V nedeľu 22. 6. o 19:00 sa uskutoční koncert pod záštitou Veľvyslanectva USA na Slovensku vo Veľkej sále Slovenského rozhlasu – Ernst Bloch: *Sacred Service*. Účinkujú: spevácky zbor Cantare con vivo (USA), Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín (CZ), dirigent: David Morales (USA). Vstupné: 150,- Sk.

Od 23. 6. bude v Koncertnej sieni Klarisky prebiehať Gitarový festival J. K. Mertza, začiatok vždy o 19:00, vstupné 120,- Sk. Účinkujú:

- 23. 6. Zoran Dukić (Chorvátsko)
- 24. 6. Jorgos Panetsos (Grécko)
- 25. 6. Henry Tóth a hostia
- 26. 6. Paolo Pegaro (Taliansko)
- 27. 6. Carles Trepas (Španielsko)
- 28. 6. Stephen Stubbs – lutna, baroková gitara (USA), Maxine Eilander – harfa (Holandsko), Miloš Valent – husle

29. 6. (neděľa) 20:00 hod. – UmbriaMusicFest Bratislava 2008. Filharmonie Bohuslava Martinů, dirigent: Walter Attanasi (Taliansko), sólisti: Lynette Tapia (Bolívia/USA), Mary Liu (Čína), Miroslav Dvorský (Slovensko). Program: Délibes, Verdi, Puccini, Bernstein, Donizetti – výber árií a duet. Generálny partner koncertu: Slovenské elektrárne, člen skupiny ENEL. Hlavné námestie. Vstup bezplatný.

30. 6. (pondelok) 19:00 hod. – Anja Bukovec World Tour 2008. Anja Bukovec – husle (Slovinsko), Simon Krečič – klavír (Slovinsko). V spolupráci s Velvyslanectvom Slovinska na Slovensku. Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca. Vstup bezplatný.

Výstavy

28. 5. – 12. 9. 2008

LADISLAV BIELIK – VÝSTAVA V PARKU 1968-2008

Park na Šafárikovom námestí, denne od 10:00 do 20:00 hod.

26. 6. – 31. 8. 2008

SOCHA A OBJEKT – XIII. ročník

Slávnostné zahájenie 13. ročníka, spojené s recepciou a za účasti VIP hostí, sa uskutoční o 21:00 hod. v Zrkadlovej sieňi Primaciálneho paláca.

Tyrš v Oetzu 2008 35. sokolský sraz (10.-12. května 2008)

Letošní sraz pořádala naše župa – Rakouská. Technické přípravy, organizace a provedení byla týmovou prací sester Mag. Ilony Mühlbergerové (Sokol XVI/XVIII), Nelly Štěrbové (Sokol III/XI) a bratří Mag. Pavla Rodta (Sokol XVI/XVIII) a Mariana Miříčky (Sokol III/XI) společně s manželkou. Díky jejich činnosti byl zdárný průběh srazu zajištěn. S. Mühlbergerová a Floriánová se postaraly o program pro děti, s. Štěrbová a br. Štěřba o zdárný průběh volejbalu, s. a br. Miříčkovi se obětavě postarali o táboráky a pohoštění souboru Dykyta a br. Rodt koordinoval činnost všech a předal diplomy turnaje. Br. Nováček provedl předem nutné úřední kroky, natiskl a rozeslal programy a pozvání na Tyrše v Oetzu 2008. Zajistil též sanitární zařízení a v pondělí dopoledne sál pro konání mše sv. a vystoupení souboru Dykyta a žákyň a žáka Sokola Praha Hloubětín – Rock'n'roll. Stavební činnost před školou v Oetzu přispěla k tomu, že musel být použit sál vedle školy, který byl velmi vhodný pro naše podnikání. Závěrem srazu byl slavnostní pochod k Tyršově památní desce nad řekou Ache, kde byly položeny věnce.

V neděli odpoledne proběhla schůze Zahraniční obce sokolské – ZOS. Předsedal jí br. starosta TJ Sokol Mnichov Jan V. Trunčík. Zahájil schůzi a pozdravil přítomné, zvláště delegaci ČOS: br. starostu oc. Ing. Bernarda, CSc., s. Miškovou, br. náčelníka Ing. Vránu a br. jednatele ČOS Dostála. Následovala vzpomínka na zesnulé doma i v cizině.

Zprávy žup a jednot podali starostové župy Rakouské, Švýcarské a jednot Sokola Mnichov a Paříž. Jednota Sokol Göteborg poslala písemnou zprávu, která byla přečtena, z Londýna nebyl při-

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
Tel./fax: ++43 1 604 87 04
(Dipl.-Ing. Jiří Nováček)
e-mail: novacek.wien@aon.at

Sokol informuje
Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností. Přijďte se podívat, srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie Píbilová, tel. 330 97 87
s. Irena Floriánová,
tel. 0650/90 194 90

**Sokolská župa
rakouská**

www.sokol-wien.at

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Sokolský adresář
na
www.sokol-wien.at

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každé pondělí
17:00 – 17:45

Bližší informace:
Mag. I. Mühlbergerová
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbižená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info přes den: Pavel Vlček, tel. 01/86 99 297)
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pátek	18:00 – 19:30	stolní tenis
-------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň II

2, Blumauergasse 2 – tělocvična veřejné hlavní školy

Pondělí	18:00 – 19:30	odbižená (muži)
	19:30 – 21:00	nohejbal (muži)
Středa	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)

Sokol Vídeň III/XI

Informace pro zájemce o volejbal:

N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80,

e-mail: K.Sterba@gmx.at

3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy)
---------	---------------	-------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 14:00.

Hosté vítáni.

Info: WernerKallin, tel. 01/968 20 53

nový e-mail: sokol-10@chello.at

10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. 01/600 20 20)

Úterý	17:00 – 18:00	tanečky pro malé děti
	18:00 – 19:00	showdance
	19:00 – 20:00	aerobic
	21:00 – 22:00	fotbal
Středa	19:00 – 21:00	odbižená (mix, Sokol III)
Čtvrtek	09:00 – 10:30	ladypower
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: Dipl. Päd. Ing. F. Kalousek, tel. 01/81 34 333 (přes den), franz.kalousek@tele2.at

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	17:30 – 18:45	základní sportovní gymnastika (žactvo)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII

Info: tel. 01/480 13 57

17, Steinergerasse 7 – sokolovna

Pondělí	16:00 – 18:00	trénink oddílu stolního tenisu
Úterý	19:30 – 21:00	gymnastika „speciál“ (ženy a muži)
Středa	18:00 – 21:00	trénink oddílu stolního tenisu
Čtvrtek	18:00 – 19:15	žactvo
	19:30 – 21:00	gymnastika (ženy)
Pátek	20:00 – 22:00	základní sportovní gymnastika (muži)

Sokol Vídeň XXI

21, Roda Roda-Gasse 7

Úterý	19:00 – 21:20	gymnastika, míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------------------

tomný nikdo. Zpráva starosty Sokolské župy Rakouské obsahovala hlavně statistiku bratra matrikáře. Je nás necelých 500 a máme dokonce malý přírůstek nových členů a mládeže. Připomněl též, že jednota Sokol Vídeň XII/XV oslaví na podzim svou stodvacetiletou existenci.

Po zprávách podala sestra Vodičková – pokladní župy Švýcarské – krátký přehled stavu pokladny, bývalého fondu na obnovu ČOS. Stav se bohužel menší, bude do budoucna třeba něco podniknout, aby zase byla možnost příspěvků na pořádání tábora v Bürserbergu/Vorarlbergu. Byl odhlasován příspěvek 500,- € na pořádání letošního tábora. Letos je doposud přihlášeno 46 účastníků, tábor povede s. Jordánová ze župy Švýcarské.

Bylo také krátce jednáno o jednacím řádu bývalého Ústředí Sokola v zahraničí. Bylo doporučeno, aby se členové ZOS pokud možno drželi tohoto řádu.

Delegace ČOS pak podala zprávu o přípravách oslav 28. října v tomto roce. Bratr starosta Bernard oznámil, že budou v nejbližší budoucnosti rozeslány podrobnější informace. Stav členstva ČOS je v současnosti přibližně 181 000. V Tyršově domě je připravována vernisáž o činnosti Sokola v dnešní době. Mluvil též o knize br. Waldaufa ze župy Kanadské: *Sokol – malé dějiny – velké myšlenky*.

Následovala užší schůze přítomných starostů a zástupců jednot, kde byl projednán současný stav ZOS. Není žádných podstatných změn. Předsedou ZOS zůstává br. Trunčík.

Schůze byla ukončena v 18:00 hodin.

NAZDAR!

Nováčková
vzdělavatelka SŽR

Tyršův Oetz 2008

Opět byl květen, krásné jarní Svatodušní svátky a my (vídeňští sokolové) jsme se vydali jako každým rokem do Tyršova Oetzu, kde se konal od 10. do 12. 5. 2008 letos již 35. sokolský sraz.

Tentokrát byla na řadě Vídeň, která vše pořádala a organizovala. Bratři Pavel Rodt a Marian Miříčka s manželkou, sestry Mülbergerová a Florianová a další se s elánem dali do přípravné práce. Muži sbírali a sekali dříví na táborák, chystali volejbalové hřiště, ženy se pečlivě připravovaly na program s těmi nejmenšími. V sobotu 10. 5. 2008 přivítal za krásného, téměř letního počasí br. Mag. Pavel Rodt volejbalisty a volejbalistky a ostatní přítomné a poté začal volejbalový turnaj, kterého se zúčastnila 3 družstva, a to: družstvo Vídeň III/XI; Megahadi (Hradec Králové) a Evropa 2008 ze Švýcarska. V celkovém hodnocení se umístilo na 1. místě družstvo Megahadi; naše vídeňské družstvo se umístilo na 2. místě a družstvo Evropa 2008 na 3. místě. Zatímco družstva soutěžila ve volejbalu, připravovali ostatní dřevo a lavice na táborák, který pak v 18:00 zahájil starosta Župy Rakouské, bratr Dipl. Ing. Jiří Nováček. Všichni měli již připravené buřty a začalo se tradičním opékáním. K tomu nechyběly dobrá nálada a i patřičné nápoje. Sešlo se asi na 60 účastníků. Později dorazil autobus se sokolskou folklórní skupinou zpěváků a tanečniců souboru Dykyta z Přerova nad

Fotbalisté Slavie pokřtili nový stadion ziskem titulu

Fotbalisté Slavie Praha se po dvanácti letech dočkali mistrovského titulu. V závěrečném kole první ligy na vyprodaném novém vršovickém stadionu před zraky více než 20 000 diváků remizovali s Jabloncem 2 : 2 a v konečné tabulce se umístili na prvním místě, před Spartou.

Lukáš Bauer zvítězil v anketě Král bílé stopy

Lukáš Bauer zvítězil s velkým náskokem v anketě Král bílé stopy o nejlepšího českého lyžaře uplynulé sezóny, která byla vyhlášena v Žofínském paláci v Praze. Stříbrný olympijský medailista z Turína jasně vyhrál jako první český běžec na lyžích v historii celkové hodnocení Světového poháru o plných 633 bodů před Němcem Reném Sommerfeldtem. Bauer je rovněž nejlepším běžcem na lyžích, nejlepším akrobatickým lyžařem je další vítěz Světového poháru Tomáš Kraus, sruženářem Tomáš Slavík, skokanem Roman Koudelka, travním lyžařem Jan Němec a nejlepší mezi snowboardisty je sedmnáctiletá juniorská mis-

Labem, kteří přijeli na pozvání Rakouské župy obohatit sraz pondělním vystoupením po mši. S touto příjemnou skupinou mladých lidí nás bylo na 120. U táboráku vybalili nástroje a začali zpívat i tancovat, všichni se přidali a zpěv neutichl ani po jejich odchodu. Pak rozbalil své varhany bratr Vrána, náčelník z ČOS Praha, a protože nám počasí přálo, zpívalo se až do půlnoci.

V neděli 11. 5. se v 11 hod. konal Běh zdatnosti kolem Piburského jezera. Naši vídeňští sportovci byli úspěšní: v kategorii žen se umístila Kathrin Cencic na 2. místě; v kategorii mužů se umístili Stanislav Štěrba na 3. místě, jeho bratr Zdeněk na 4. místě a Christoph Stütz na 5. místě. Považujeme tento výsledek našich sportovců za velký úspěch. Gratulujeme!

Po tomto namáhavém terénním běhu se po zaslužené pauze pokračovalo ve 14 hod. v turnaji a hrách s dětmi, kterých se ujaly naše dvě sestry Ilonka Mühlbergerová a Irena Florianová. Poté se připravoval nedělní táborák, u kterého bylo vyhlásování vítězů a předávání cen. Sotva se však začalo s udělováním cen, překvapil nás prudký déšť – liják, takže se všichni rozutekli schovat, a až se déšť poněkud zmírnil, přesunula se skupina vytrvalců do místního hostince, kde dokončil br. Pavel Rodt předání diplomů. Poté se chopil pan farář P. Bohuslav Švehla z České katolické mise Mnichov kytary a svým zpěvem a hrou nám zpříjemnil večer. K němu se přidali i ostatní a rádi si s ním při sklence vína zazpívali.

V pondělí jsme se při tradiční bohoslužbě opět setkali s panem farářem. Po skončení mše předvedl soubor Dykta z Čech svůj program. Po něm se pak konal slavnostní pochod k pamětním deskám dr. M. Tyrše na Ötztaler Ache se sokolskými prapory, v krojích i v civilu na uctění jeho památky. Tímto slavnostním aktem byl sraz v Oetzu pro rok 2008 zakončen.

Dana Šulová

(Autoři fotografií: Dana Šulová, Mag. Ilona Mühlbergerová, Nella Štěrbová, Marian Miřička a Richard Basler)

tryně světa v disciplíně Big Air Šárka Pančochová, která vyhrála i anketu Junior roku. Trenérem roku byl vyhlášen Bauerův osobní kouč a trenér reprezentace v běhu na lyžích Miroslav Petrásek, sjezdařskou jedničkou je Šárka Záhrobská, druhá v celkovém pořadí ankety. Zatímco o držitelce hlavního ocenění rozhodla veřejnost hlasováním na internetu, v dalších anketách jednotlivých úseků Svazu lyžařů České republiky hlasovala odborná porota složená ze zástupců sportovních klubů, novinářů a funkcionářů svazu.

Nedvěd s fotbalem nekončí, v Juventusu prodloužil o rok smlouvu

Fotbalista Pavel Nedvěd si o další rok prodlouží kariéru. Pětatřicetiletý záložník s Juventusem Turín podepsal novou smlouvu do června 2009. Bývalý kapitán české reprezentace a nejlepší hráč Evropy za rok 2003 to řekl ČTK.

Česká fotbalová reprezentace trénovala v Bad Kleinkirchheimu v Korutanech

Český tým neprožívá idylické období. Spousta opor během jara ztratila svou pozici v klubech, kdekdo marodil,

čtyři hráči sestoupili a kapitán Tomáš Rosický je po operaci kolena, a tak bude pouze v civilu přihlížet. „Když nepostoupíme, bude to neúspěch. Bez ohledu na naše současné ztráty nebo handicapy,“ vyjádřil se v tisku trenér Brückner, jenž po mistrovství Evropy končí.

Česko-rakousko-slovenský maratón mopedů

Již tradičně v květnu probíhá maratón mopedů s obsahem do 50 cm³ starších 25 let, nazvaný 24 kol kol Kroměříže. Pořadatelé tentokrát zvolili zahájení hned ve třech městech – z východočeské Chrudimi se vyrazí proto, že zde má továrnu s organizátory úzce spolupracující firma AVG Engineering, ze slovenské Povážské Bystrice se vyrazí proto, že se tady malé mopedy vyráběly, a Vídeň prý byla zvolena jako bývalé hlavní město. Startovní pole je tradičně rozděleno na mopedy a malé motocykly, novinkou je kategorie Open pro všechny stroje bez omezení, které splňují základní požadavek obsahu do 50 kubíků a stáří přesahující 25 let. Lze opět očekávat, že stejně jako v minulosti budou ve startovním poli dominovat vozidla značky Jawa, především proslulé Pionýry. Na startu by se však měly objevit i méně časté dvoumístné Pionýry a Mustangy. Ve všech případech se však musí jednat o originální, nijak neupravené stroje. Loni se nakonec účastnilo na 30 týmů včetně jednoho částečně zahraničního a pořadatelé doufají, že tentokrát se počet účastníků ještě zvýší. Díky této akci bu-

dou mít Vídeňáci unikátní příležitost poznat slavné Pionýry, které byly na české vesnici mnoho desítek let neoddělitelnou součástí místního koloritu. (MaFr)

Nejkrásnější gól je od Poborského

Doslova legendou české fotbalové historie se stal pověstný vršovický dlouhák Antonína Panenky, kterým rozhodl finále mistrovství Evropy v roce 1976 v Bělehradě. Hlasování fanoušků na webových stránkách euro2008.com však ukázalo, že mezinárodní komunitu si výslovně kousky získal i další český hráč. Za nejhezčí gól po samostatné akci zde totiž byla vyhlášena branka Karla Poborského ze čtvrtfinále mistrovství Evropy 1996 proti Portugalsku. Poborský tehdy vybojoval míč mezi třemi portugalskými hráči a brankáře překonal dlouhým lobem, který letěl nezvykle dlouho. Nyní ve své kategorii získala tato fotbalová báseň celkem 54 % hlasů, což znamenalo poměrně přesvědčivé vítězství. Karel Poborský, který později hrával i v Manchesteru United, se tak dostal mezi Francouze Zidaneho, Portugalce Joa Pinta a Nizozemce Marka van Bastena, kteří triumfovali v dalších kategoriích. Ve své kategorii pak nechal za sebou třeba Johanna Cruyffa. Ovšem i Panenkův mistrovský kousek má šanci na úspěch, ovšem v kategorii Jiné góly, jejichž výsledky nebyly v době naší uzávěrky dosud známy. Jen kdyby to českému mužstvu tak klapalo i letos jako před dvanácti nebo dvaatřiceti lety. (MaFr)

Stanislav Brouček: K druhému břehu

Z PŘEDMLUVY:

Práce se pokouší odpovědět, proč všechny ty generace odcházely právě do Francie a hlavně do Paříže a za jakých

okolností se jejich cesty ubíraly, co je provázelo, když se přizpůsobovaly francouzskému prostředí... Píše se rok 1862. K rohu ulic St. Honoré a Croix des Petits Champs nedaleko Louvre a Palais Royal se blíží postava. Na onom rohu čekají další lidé. Spolu pak vstupují do Café des Nations, kde hledají své místo. Uvnitř je slyšet několik evropských

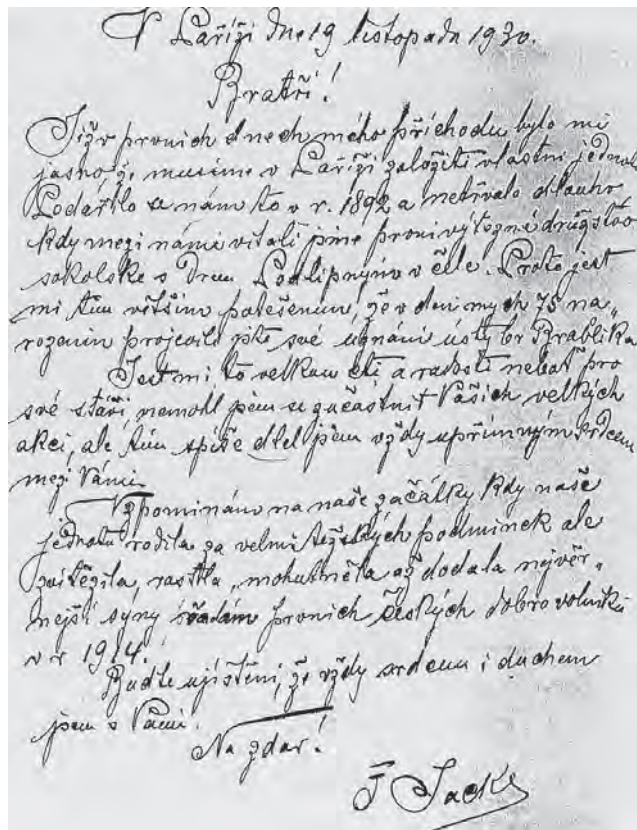
jazyků, většinou slovanských. Ti, co právě vešli do té „kavárny národů“, mluví česky. Ten nejhlasitější se jmenuje Josef Václav Frič... Příběh prvního českého politického emigranta Josefa Václava Friče nebo spory Edvarda Beneše s Františkem Kupkou v Paříži v letech první světové války, že sochaři Otto Gutfreundovi hrozila oprátka za vojenskou vzpouru i v jakých restauracích se Češi v Paříži stýkali, jaké byly osudy českých řemeslníků v Paříži nebo horníků v severní Francii – to vše popisuje kniha Stanislava Broučka *K druhému břehu*, která je zaměřená na českou emigraci do Francie v letech 1862-1918.

UKÁZKA:

Sokolství a sblížení Prahy s Paříží

V osmdesátých a devadesátých letech přišla do Paříže nová vlna českých emigrantů. Byli to řemeslníci, ale také

umělci, hudebníci, výtvarníci. Stejně jako jinde v cizině, podobně i v Paříži se soustředil český společenský život v hostincích krajanů. V Palais Royal (Le Caveau de Camille Desmoullins) si zřídil Čech Makovský první plzeňskou pivnici v Paříži, která se stala jedním ze středisek českých umělců.

Noví emigranti přinesli s sebou z domova sokolskou ideu. Mezi Francouzi našla četné příznivce a propagátory. K takovým nadšencům patřil Joseph Sansboeuf, architekt, předseda francouzské federace gymnastů. V listopadu 1891 založili pařížští Češi sokolskou jednotu, která byla po zániku Českomoravské besedy (1892) jediným jejich sdružením. Vedle sokolské práce a osobních vztahů mezi francouzskou a českou inteligencí hrály dosti význačnou úlohu v propagaci českého národa u Francouzů návštěvy pražské městské rady v Paříži a municipální rady pařížské v Praze.

Pražsko-pařížské kontakty zvláště narostly po roce 1898. K moci se dostala ve Francii levice, vyznačující se bojem proti církevním výsadám a potlačující zároveň sociální nepokoje včetně stávek. V opozici byla pravice s nacionalistickou tendencí. Tito „nacionalisté“ obsadili důležitá místa v městské správě Paříže a brzo mezi českými politikými představiteli našli mladočechy, jako blízké partnery s podobnými národními ideály.

Na jaře 1897 byl zřízen v Praze francouzský konzulát. První konzul Alfréd Méroux de Valois, s dlouholetou praxí v diplomatických službách, „byl věrným úředníkem své vlády“. Vždy se snažil stranit jakéhokoli setkání francouzských a českých nacionalistů, třebaže to měly být jen zdvořilostní návštěvy. Ale zvýšenému zájmu české publicistiky (hlavně Národních listů a také Hlasu národa i Politik) o francouzské události zabránit nemohl. Články těchto novin sledovaly boj mezi francouzskými politickými stranami, pokus o státní převrat Paula Dérouléda, vzkríšení Dreyfusova procesu aj. Politický charakter měla návštěva Pražanů na světové výstavě v Paříži roku 1900 a zprávy o ní vyšly v českých a francouzských novinách.

Valois i jeho šéf ve Vídni vysvětlovali, že jde o akce jednotlivců a pražský konzul dokonce v červnu 1901, kdy na sokolský slet přijel pařížský starosta, si vzal dovo-

nou, aby se „nemusel střetnout s protivníky svého ministerstva“. V dalších zprávách pražského konzula byla častá hlášení o českém nacionalismu, který připodobňoval k francouzskému. Když Valois 1903 opustil Prahu, podobné zprávy postupně odpadají. Přesto však kontaktování představitelů správy Paříže s Prahou přineslo své plody, které uzrály na začátku první světové války.

Z dosavadního studia o problematice francouzsko-českých styků vyvěrá, že toto kontaktování nestálo vždy v popředí zájmu ani české strany, ani francouzské a že ze strany francouzské, pokud vybočilo z individuálního a spíše vědeckého než politického programu francouzských politiků druhé třídy, bylo motivováno body programu, který tato skupina měla. Program zněl: úspěšná zahraniční politika orientovaná na středovýchodní Evropu a Rusko.

První světová válka mj. vyprovokovala nacionalismus, a tak Francouzi v českých krajanech viděli rakouské občany. To znamenalo příslušníky nepřátelského státu a pro takové měli připravené koncentrační tábory, a to v případě, že by Češi nepřistoupili na první možnost, která se rovnala okamžitému návratu do Rakousko-Uherska. Zachránila je právě tato dřívější známost. J. Sansboeuf a členové municipální rady E. Chautemps, A. Cherioux a druzí „přivrženci české věci“ vymohli pro Čechy a Slováky povolení k pobytu (*permis de séjour*).

Etnolog PhDr. Stanislav Brouček, CSc. (na snímku), se dlouhá léta věnuje výzkumu českého exilu.

Nelichotivá bilance české pop-music

Rekapitulace titulů české pop-music v první čtvrtině roku 2008 přináší otázku: Opravdu nevyšla dobrá mainstreamová deska?

Nedávné předávání hudebních cen Anděl za loňský rok odkrylo pár drobných bolístek české pop-music: stále stejná, někdy už značně „vyšepťalá“ jména, která víc než jejich hudba prosazují vydavatelské firmy. Ovšem soudě podle hudební mainstreamové české produkce uplynulého čtvrtletí, jsou změny v nedohlednu. Od začátku roku se na pultech objevilo jen málo českých alb, jejichž kvalita by byla přímo úměrná velikosti reklamy a hranosti jejich písní v rádiích.

Ani žebříček IFPI, který každý týden zveřejňuje seznam nejprodávanějších alb na českém trhu (popř. nejhranějších písní v rádiu a další statistiky), do svých vrchních pozic žádné současné české album nepustí. Od prvního týdne prakticky až dosud jsou v čele neprodávanějších titulů „bestof“ alba Wanastowích věcí (je to také třetí nejprodávanější deska loňského roku) a Lucie Vondráčkové; po několika týdnech se dostali na špici se svým výběrovým albem nejdělnějších hitů Poločas i Kryštof. Že se výběry dobře prodávají, je známá věc, ostatně v první padesátce každého jednotlivého týdne mají různé *Největší hity* (Zmo-

žek), *50 hitů* (Gott), *Best Of* (Elán) nebo *Jsem jaká jsem: Best Of* (Helena Vondráčková). Až alarmující mohou být vysoké pozice alb *Bravo Hits 2008/1* (aktuálně desáté nejprodávanější album) či *Taneční liga 103*.

Pomalý dojezd z loňska

Časté zastoupení na vysokých pozicích mají ještě z loňského roku desky Lucie Bílé a Ewy Farné, kapitola sama pro sebe je soundtrack k filmu *Once* Glenna Hansarda a Markéty Irglové, který vyšel v roce 2006 a který se začal prodávat, resp. byl zpozorován, až po oscarovém ocenění písně *Falling Slowly*.

Na krátké období se horními příčkami mihnou i zahraniční interpreti: Amy Winehouse (nicméně se svou loňskou deskou), aktuální Lenny Kravitz, Enrique Iglesias, Seal, Rihanna, Anastasia, nově R. E. M. nebo Moby. A tím pomalu náhled ho současných hitparád končí. S lehkou nadsázkou se to dá vyložit i tak, že aktuální česká pop-music je tak špatná, že už ji ani nikdo nekupuje. České desky nicméně vycházejí a i v žebříčcích IFPI budou po drobné rešerši k nalezení. Jejich kvalita je někdy více či méně sporná. V případě „nové“ desky Dary Rolins *D2* (Remixes) je sporný i její smysl. Několikrát recyklované písně (skladba *Tužim* je tam hned třikrát), už v původní verzi mnohdy zcela průměrné, „prodávají“ spíš odvážně

sexy fotky, stylizované do Gwen Stefani a Madonny zároveň.

Mňága a Žďorp hřeší na stabilní základnu fanoušků, díky níž si mohli dovolit nahrát další obyčejné a ničím výjimečné písničkové album k nerozeznání od šedého průměru, ve kterém se s novým tisíciletím ocitli. Na scénu se díky relativně novému vydavatelství RGM Entertainment dostali i nováčci: Toxique a Airfare. Vzhledem k tomu, že mají RGM blízké vazby na hudební televizi Óčko, start těchto projektů byl v mnohém snazší. Airfare se také stali objevem TV Óčko.

Interprety ze stáje RGM bylo možné spatřit třeba v soutěži Eurosong, kam byli „nominováni“ Toxique a další interpret RGM – Markéta Poulíčková. Pravděpodobně stejně „nepřeslechnutelné“ je jméno písničkáře Nicelanda, který u Sony/BMG právě vydal debut *Little Black Books*. Minulý vítěz soutěže Coca Cola Popstar (z níž vzešla např. i kapela 100 °C) svou deskou oslovuje především -nácitělé publikum spíše romantického založení; a koneckonců i svým projevem se stylizuje do součásti vybavení dívčích pokojíčků. Údajně jeden z nejlepších domácích debutů...

O slovo se díky úspěchu písně *Jožin z bažin* přihlásil Ivan Mládek a jeho Banjo Band. Využili situace a do nové desky nasázeli kompilaci největších hitů, z nichž pět bylo nazpíváno polsky.

Profil „velkých“ vydávaných nahrávek částečně zachraňuje Jaromír Nohavica se svou deskou *Ikarus*, kterou natočil na turné po ostravských klubech. Příjemná nahrávka, kterou písničkář částečně reaguje na nedávno otevřenou kauzu z jeho minulosti, kdy spolupracoval s StB. Nohavica se těší zájmu a přízni svých fanoušků, o prodeje (které jsou v jeho vlastní režii) se nemusí bát. Jenže zároveň se nemůže počítat mezi mainstreamové umělce, kteří napřesrok přeberou za své dílo nějakou cenu. (Ne že by o takové „pocty“ Nohavica stál.)

Něco málo k dobru si může připsat i vydavatelství Supraphon, nicméně aktuálně nejúspěšnější titul je zase „jen“ výběr. Byť se jedná o Blue Effect Radima Hladíka, přesněji o DVD z Beatové síně slávy *Live & Life 1966-2008*.

Indie z Indies

Desky nevychází jen u velkých firem, a i když se interpreti nezávislých vydavatelství těší poměrně velké, někdy až „masové“ oblibě (např. Radůza), zůstávají, pokud jde o žebříčky prodejnosti či hudební ceny (tedy jediné „oficiální reflektory“ pop-music) a zájem velkých médií, na okraji.

Agilní vydavatelství Indies Scope už letos vydalo titulů několik. Díky relativnímu úspěchu už zavedených autorů (například vyšla nová deska *Střela zastavená v jantaru* brněnských Květů nebo vydařený projekt *Kašpárek v rohliku*, byť pro dost úzké cílové publikum) si může dovolit i různé úlety (prakticky neposlouchatelná novinka *100 % party* Nuck Chorris Gang). Kolegové z Indies MG se dobře trefili s vydařenou deskou Jana Buriana *Muži jsou křehcí*, která se s mírným zpožděním dočkává zasloužené pozornosti, a nakonec i divize Indies Happy Trail se do vkusu (svých) posluchačů trefila novým albem Tria Ivana Hlase s názvem *Láska jako oliva*.

Label BiggBoss (má „na svědomí“ mj. také hipopové zjevení WWW, jež na své nové desce údajně pracuje) vydal slibný debut *Gorila vs architekt* hipopera, který si říká Vladimír 518.

Ani česká scéna ska netrpí: dočkala se dvou velmi solidních desek ansámbľů Prague Ska Conspiracy (kteří nahrávku umístili zadarmo na internet) a čerstvě také novinky od Fast Food Orchestra.

Ono to ve skutečnosti jde – vydávat dobré desky. Jen škoda, že si toho velké vydavatelské firmy, coby tvůrci českého mainstreamu a pop-music, nějak nevšimly.

(Jana Kačurová, *Lidové noviny*)

A co česká literatura?

O krizi se v literatuře dá začít mluvit kdykoliv, málokdy je to však přesné označení situace. Jak tedy většinou nevalnou kvalitu současných českých románů charakterizovat? Prozaik Jiří Kratochvíl ve známém eseji *Obnovení chaosu v české literatuře* v roce 1992 napsal: „Po dlouhém čase je zas česká literatura nejen svobodná a zproštěná všech společenských úvazků a národního očekávání, ale také má svou »generaci«, která se obrací zády jak k literatuře šedesátých let, tak k oficiální literatuře okupačního dvacetiletí. A je to literatura, která s požitkem opovrhne všemi ideologiemi, poslániami a službami národu či komu.“ Na těchto slovech není ani po šestnácti letech co měnit. Otázkou však je, zda svobodné prostředí přineslo i pozoruhodná díla, zvláště zaměříme-li se na velkou prózu, tedy žánr románu.

Když časopis *Týden* roku 1998 uspořádal anketu o Českou knihu století, v první padesátce se umístila pouze *Sestra* Jáchyma Topola, a to na 26. místě. V anketě *Knihy roku LN* je mezi vítězi od roku 1991 pětice románů: *Nesmrtelnost* Milana Kundery, *Klíč je pod rohožkou* Vlastimila Třešňáka, *Pestré vrstvy* Ivana Landsmanna, *Paměť máj babičce* Petry Hůlové a *Kloktat dehet* Jáchyma Topola. V sedmileté historii cen Magnesia Litera se pak *Knihou roku* stal jediný román českého autora – *Zatím dobrý* Jana Nováka s podtitulem *Mašínovi a největší příběh studené války*.

Překonal snad někdo Joyce?

K výčtu výsledků anket pak lze ještě dodat úryvek z nejnovější knihy Jaroslava Putíka *Zlatý pták*: „Karel Hvizďala si stěžuje, že v české literatuře chybí velký román. A co *Švejk*, to je ti málo?“ S autorem lze bezvýhradně souhlasit. Jenže zároveň na mysli vytane otázka, jak dlouho se ještě bude muset česká literatura odvolávat na nesporné kvality Haškova románu?

Nutno ale připustit, že v tomto směru nejsme výjimkou. Copak někdo v literaturách jiných jazyků umělecky překonal *Odyseu* Jamese Joyce, *Muže bez vlastností* Roberta Musila, *Hledání ztraceného času* Marcela Prousta či romány Virginie Woolfové?

To ale také neznamená, že by nebyly vyhlíženy romány současných českých autorů. V důsledku toho se projevují dvě tendence. První je snaha kritiků vynést nějaký román téměř do nebe. Píše se o něm, že má světové parametry a další superlativy, ať už je toto počínání vedeno upřímným přesvědčením, snahou být tím, kdo objeví výrazného autora, či ještě dalšími motivacemi...

Většinou se ale toto kritikovo osamělé „vyvolávání“ naprosto míjí s vnímáním čtenářské obce a na knihu se už několik měsíců po vydání rozpomene jen málokdo – jde tedy o vidoucího kritika, jehož slova dojdou ocenění až po de-

sítkách let? Druhý přístup k české literatuře je zase náročný, negativistický. Ve světě se nic z toho, co zde vychází, prosadit nemůže, protože tam už takových knih dávno mají... Na tento názor má každý právo, opomíjí se však při něm poněkud skutečnost, že při dnešním přísunu zahraniční literatury do českého prostředí také zdaleka ne každá kniha stojí za pozornost, natož za překlad.

Román patří i čtenářům

Literární historik a kritik Jiří Trávniček současnou situaci českého románu také vidí jako až na výjimky nijak zvlášť dobrou: „Možná se román – jako potřeba příběhu opřeného o lidský osud v mlýnici světa a dějin – přestěhoval spíše do žánru non-fiction, hlavně vzpomínek a knižních rozhovorů, eventuálně historických knih.“

Je ale rovněž třeba zmínit, že po listopadu 1989 v důsledku nových možností začal zájem o českou literaturu upadat. Přišla možnost cestování, objevilo se množství překladových knih, a tak i tituly komerčně úspěšných au-

torů, jako jsou Michal Viewegh, Halina Pawłowska či Irena Obermannová, nedosahují výše nákladů, v nichž vycházely knihy Bohumila Hrabala, Milana Kundery či Vladimíra Párala.

U dalších současných autorů se počet prodaných výtisků pohybuje ale většinou už jen ve stovkách. Jiří Trávniček to vidí jako důsledek mimo jiné toho, že se „nějak ztratilo řemeslo, schopnost napsat příběh, vést postavu, udělat živý dialog. Místo toho se jaksí a priori píše takzvaně umělecky či experimentálně. Ztratilo se také povědomí, že román – daleko víc než literatura obecně – patří nejenom autorům, ale i čtenářům.“

A nechce se nakonec po české literatuře něco, co jí není vlastní – tedy žánr románu? „Román se zrodil v českém prostředí hodně pozdě, vlastně začíná až s Karolinou Světlou, ale zase že by nám nebyl vlastní, to si nemyslím. Je dost velkých výkonů na českém románovém poli, které svědčí o tom, že nejsme jen národem lyriků,“ uzavírá Trávniček. Nabízí se dodat: v první řadě to je *Švejk*...

Když historie dráždí

Různé ústavy věnované zkoumání represí ze strany totalitních režimů 20. století, jako je třeba slovenský Ústav paměti národa nebo nově zřízený Ústav pro studium totalitních režimů, budí často velké kontroverze mezi odborníky i laickou veřejností. Jejich zastánci většinou zdůrazňují nutnost vyrovnat se nějakým způsobem s nedávnou minulostí a přispět k varování zejména mladé generace před nebezpečím ideologií, které tvrdým způsobem zasáhly do evropských dějin. Odpůrcům vadí obvyklé propojení těchto ústavů s politickou mocí a jejich častá a téměř nekritická koncentrace na materiály z provenience tajných služeb. Ale málokdy se objeví tak kuriózní důvod pro nechuť významného politika vůči podobnému zařízení, jaký se objevil v poslední době na Slovensku. Ředitelem zdejšího Ústavu paměti národa se po tragické smrti jeho zakladatele a prvního šéfa Jána Langoše stal kandidát nacionalistické Slovenské národní strany, což se projevilo i ve snaze rozšířit záběr instituce i o výzkum problémů souvisejících s maďarizací. Ale ani tato změna programu nepomohla ústavu v očích samotného šéfa tzv. národnářů Jána Sloty. Ústav totiž také zveřejnil informace, které vrhly zajímavé světlo na okolnosti emigrace Jána Sloty do Rakouska. Podle údajů tehdejší Státní bezpečnosti totiž k emigraci Slotu nevedly žádné politické důvody, ale snaha vyhnout se trestu za vykradení prodejny potravin v obci Koš v okrese Prievidza. Ani další Slotova kariéra v Rakousku nevypadá podle materiálů příliš ctihodně – budoucí politik zde totiž údajně vykrádal automobily. Slota na informace reagoval nepřímou, ale zato razantně – začal usilovat o likvidaci celého ústavu. Že by na svém příkladu definitivně poznal, jak Státní bezpečnost ve svých spisech manipulovala se skutečností? Nebo že by se zlobil pro pravdu? (MaFr)

Znojmo hledá záchranu

Kdo někdy jezdíte z České republiky do Rakouska nebo obráceně přes Znojmo, jistě nám dáte za pravdu, že dopravní situace v tomto městě eufemisticky řečeno není růžová. Problémy zde mají dlouhodobou tradici, ale v po-

slední době se poměry na vozovkách ještě výrazně zhoršily. Silnice první třídy z Pohořelic do Mikulova byla totiž zpoplatněna, a tak Znojmem začal proudit jeden nákladní vůz za druhým. Nekonečné fronty automobilů a časté dopravní nehody donutily i znojenskou radnici k určitým krokům. Její představitelé především počítají s některými opravami komunikací, ale zároveň si nechali vypracovat studii, která má ukázat na nejvýznamnější překážky při průjezdu Znojmem – jde třeba o špatně řešené křižovatky nebo přechody přes cestu. Všechna navrhovaná opatření však patrně přinesou jen dílčí změny, které na podstatě potíží nic nezmění. Velkorysejší zásadní řešení ovšem narážejí stabilně na vleklou bolest ve stavbě komunikací v České republice (a koneckonců i jinde) – na nedostatek peněz. Vláda sice je v poslední době v poskytování investic do dopravní infrastruktury poměrně velkorysá, ale její snahy nemají žádoucí účinnost. Mj. i proto, že kilometr silnice v České republice stojí podle zveřejněných údajů i při stále výrazně nižších mzdových a částečně i jiných nákladech podstatně více než třeba v sousedním Německu. Navíc zejména na komunální a regionální úrovni dochází v oblasti výstavby komunikací často k silným lobbistickým tlakům, které mohou vést i k tomu, že je vybrán nikoliv ten nejrationálnější projekt. A do toho všeho komplikují celý proces stavby silnic a dálnic radikální ekologové. Ani u jedné ze stran tohoto sporu navíc často není ani stopa ochoty vést skutečný dialog. A tak i obyvatelé Znojma se musí smířit s tím, že přes jejich město se budou hrnout nesku- tečně záplavy aut i minimálně několik dalších let. (MaFr)

Rozšíří se jaderná energie v ČR?

Vášnivou diskusi vyvolaly v předchozích měsících plány elektrárenského gigantu ČEZ na možné rozšíření rakouskými aktivisty silně kritizované jaderné elektrárny Temelín. Nešlo přitom o nějakou novou ideu – s dalšími bloky tohoto zařízení se v minulosti počítalo a podporu podobnému řešení vyslovovaly i některé politické špičky jako například vlivný sociálnědemokratický ekonomický expert a bývalý ministr zemědělství Jan Mládek. Čeští zelení si však vynutili slib, že vláda nebude rozšiřovat jaderný program. Stá-

le stoupající ceny ropy a další problémy spojené s trhem s energiemi si však možná vynutí na české straně jisté přehodnocení dosavadních přístupů. A nelze nepozorovat, že v Občanské demokratické straně existuje poměrně silné „proatomové“ křídlo podporované nejenom společností ČEZ, ale i některými dalšími velkými průmyslovými podniky a nemalou částí ekonomů. Místo kontroverzního Temelína se však nyní začalo mluvit spíše o rozšíření druhé české jaderné elektrárny v Dukovanech v rámci její modernizace. Celý projekt podpořil nejen místostarosta obce Dukovany a senátor za ODS Vítězslav Jonáš, ale i sociálně-demokratický předseda Poslanecké sněmovny Miloslav Vlček. Jako argument pro rozšíření Dukovan a ne Temelína přitom uváděl Vlček i skutečnost, že v dukovanská elektrárna nevyvolává protesty v Rakousku a v jejím okolí nepůsobí protijaderná sdružení jako například Jihočeské matky. Připomeňme, že aktivistkou Jihočeských matek byla i nedávná ministryně školství za Stranu zelených Dana Kuchtová. Kromě toho se Miloslav Vlčkovi zamlouvala i skutečnost, že okolní obyvatelstvo si na existenci jaderné elektrárny zvyklo a její rozšíření je ochotno podpořit, i když samozřejmě pouze za předpokladu, že to obcím přinese určité výhody. V nejbližší době má český parlament projednávat návrh zákona o jaderné energetice a rozprava patrně ukáže skutečnou sílu zastánců rozšiřování jaderných elektráren. Na jednu stranu můžeme pozorovat, že se v této otázce shoduje značná část občanských demokratů se svými oponenty ze sociální demokracie a zřejmě i s komunisty, na straně druhé lze však očekávat tuhou odpor Zelených. Občanská demokratická strana si přitom nemůže dovolit ztratit koaličního partnera, což její rozmach v oblasti jaderné energetice alespoň dosud úspěšně

brzdilo. Na druhé straně se zdá, že v posledním období se dále komplikují vztahy vedení ODS s vnitrostranickou frakcí vedenou autorem ekonomického programu ODS a bývalým ministrem financí Vlastimilem Tlustým, což by mohlo zastáncům dalšího budování jaderných elektráren pomoci, protože Vlastimil Tlustý je znám jako jeden z příznivců využití síly atomu. Lze proto počítat s velmi obtížným jednáním s nejistým výsledkem, které budou provázet patrně různá obvinění a snad i další nechutnosti, které se staly na české parlamentní půdě již obvyklým koloritem. Nelze vyloučit ani další oblíbený jev v nynější poslanecké sněmovně – opakování hlasování. Jednotlivé strany se tímto způsobem totiž s oblibou škádlí. Něco neodhlasují, pak však je pod nějakou záminkou hlasování zrušeno, předáci koaličních stran (případně přiberou i nějakého z koaličních poslanců či šéfů) a hle – v novém hlasování již vše dopadne podle původních představ. Dá se však očekávat, že energetická projaderná lobby bude vyvíjet mimořádně silný tlak a nechuť mnoha poslanců Občanské demokratické strany k ústupkům Zeleným možná v některých případech neutíší ani obavy z možného rozpadu koalice a případných předčasných voleb. Zelené však od nějakých radikálních kroků může odrazovat jeden z posledních výzkumů politických preferencí, podle kterého není zcela jisté, že by se v případě nových voleb dostali do parlamentu. Přitom předchozí prognózy jim naopak slibovaly naopak poměrně výrazné posílení pozic. Nicméně příliš daleko ustoupit v otázce jaderné energie nemohou, protože už teď jsou často pohrdlivě označováni za pouhý B-tým Občanské demokratické strany. Zkrátka to bude tak trochu o tom, kdo si nyní více věří – jestli Občanská demokratická strana, nebo Zelení. (MaFr)

Osmý ročník jazykové olympiády z češtiny

Tak jako v předchozích letech, proběhla i letos na jaře v St. Pöltenu dolnorakouská olympiáda cizích jazyků, jejímž pořadatelem byla už po dvaadvacáté Zemská školní rada pro Dolní Rakousko. V rámci této akce se uskutečnil také osmý ročník celorakouské soutěže v češtině.

12. a 13. března soutěžilo celkem 315 studentů a studentek všeobecně vzdělávacích a odborných středních škol v devíti cizích jazycích – v angličtině, francouzštině, italštině, španělštině, latině, klasické řečtině, maďarštině, ruštině a češtině – a kromě toho se pro více než dvě desítky studentů ze zahraničí (z Česka, Slovenska, Slovinska, Srbska a Maďarska) konala soutěž v němčině.

Největším počtem přihlášených se mohla i tentokrát vykat angličtina (119 soutěžících), avšak poměrně velkému zájmu se těšila také francouzština (45 soutěžících), latina (43 soutěžících) a španělština (30 soutěžících); následovala ruština (s 16 účastníky), italština a klasická řečtina (oba jazyky měly po 13 soutěžících), čeština (zastoupená 9 účastníky) a konečně maďarština (s 6 studenty).

Do české části soutěže se letos zapojilo celkem pět rakouských škol: Vyšší odborná škola pro ekonomická povolání v Mistelbachu (2 soutěžící), Obchodní akademie v Řiči / Retzu (2 soutěžící), Vyšší odborná škola turismu v Řiči / Retzu (2 soutěžící), Obchodní akademie v Bejdově nad Dyjí / Waidhofen an der Thaya (2 soutěžící) a Gymnázium v Lavě nad Dyjí / Laa an der Thaya (1 soutěžící).

Ze slavnostního zakončení soutěže

Tříčlenná porota, jejímiž členkami byly Mgr. Drahomíra Denerová (Gymnázium Dr. Karla Polesného ve Znojmě), Mag. Natascha Vogel (International Management Center Krems) a dr. Taťána Vykypělová (Institut für Slavistik der Universität Wien), připravila pro studenty nejdříve poslechový test schopnosti porozumět neznámému mluvenému českému textu, poté soutěž pokračovala vždy asi čtvrthodinovým rozhovorem jednotlivých soutěžících se zkušební komisí. Objevovala se zde obvyklá konverzační témata, jako například rodina, škola, volný čas, záliby, sport, návštěva restaurace apod., ale vedle nich si letošní účastníci soutěže volili i témata podstatně náročnější, např. rakouské hospodářství, český film, marketing apod.

Jako nejlepší hodnotila porota výkon Karoline Schöbinger z Obchodní akademie v Retzu, druhé místo obsadila Vera Hicker z Gymnázia v Laa, která vloni skončila na pátém místě, třetí místo získala Barbara Lehner z Vyšší odborné školy pro ekonomická povolání v Mistelbachu.

Slavnostnímu vyhlášení vítězů, jež se konalo 13. března odpoledne, byla přítomna řada osobností veřejného i hospodářského života; diplomy a ceny vítězům předával

dvorní rada Hermann Helm, prezident Zemské školní rady pro Dolní Rakousko, společně se svým předchůdcem v úřadě, dvorním radou Adolfem Stickerem.

Vítězkám srdečně blahopřejeme – a dodáváme, že pochvalu a uznání zaslouží i všichni ostatní, kteří do St. Pöltenu letos přijeli, a také ti, kdo je na soutěž připravovali. Současně patří naše poděkování i organizátorům celé

akce, zejména paní Dipl. Päd. Petře Summer, MSc, koordinátorce při Zemské školní radě pro Dolní Rakousko, a dále koordinátorce české části soutěže, paní Johanně Bossniak-Aimet, vyučující češtiny na Gymnáziu ve Wolkersdorfu a Obchodní akademii v Mistelbachu.

*Tatána Vykypělová
(Institut für Slawistik der Universität Wien)*

Mauthausen 2008

Letošního vzpomínkového aktu u příležitosti 53. výročí osvobození koncentračního tábora Mauthausen v čele se spolkovým prezidentem Heinzem Fischerem, spolkovým kancléřem Alfredem Gusenbauerem a předsedkyní rakouského parlamentu Mag. Barbarou Prammer a dalších vládních činitelů a zástupců diplomacie, mezi nimi i české a slovenské diplomatické delegace s vojenským doprovodem, se zúčastnilo na 10 000 lidí, z čehož nejpočetnější byla delegace italská.

První vězňové z Dachau přišli do koncentračního tábora v Mauthausenu, ležícího asi 20 km na východ od Lince nedaleko městečka Mauthausen, 8. srpna 1938, necelých pět měsíců po anšlusu Rakouska nacistickým Německem. Mauthausen byl tedy prvním koncentračním táborem mimo vlastní území Německa.

Tábor patřil do tzv. III. stupně, tj. byl určen pro nepolepšitelné, jejichž návrat byl nežádoucí. Koncentrační tábor Mauthausen patřil k nejhorším nacistickým likvidačním koncentračním táborem. Vězňové byli vystaveni nelidskému zacházení, psychickému týrání a především těžké fyzické práci, hlavně v kamenolomu, kde po schodech smrti, 186 strmých schodech vytesaných do žuly, vězňové v kolonách vynášeli na zádech několikrát za den bez odpočinku za neustálého bití a střelby mohutné kvádry žuly.

Největší národnostní zastoupení v táboře měli Poláci. Do jara roku 1941 bylo do tábora zavlečeno jen velmi málo Židů. Teprve později do tábora přijížděly židovské transporty, z nichž první byl vypraven z Čech. Židům bylo v Mauthausenu určeno ještě brutálnější zacházení než ostatním vězňům a jejich šance na přežití tak byly minimální. Od poloviny roku 1944 přijížděly do Mauthausenu pracovní transporty z Osvětimi, Plaszówa a dalších táborů. V roce 1945 přicházejí do tábora evakuovaní vězni, kteří unikli selekcím v Osvětimi.

Tábor osvobodila americká 11. obrněná divize. Celkový počet vězňů v Mauthausenu se odhaduje na 199 404, z nichž na 119 000 zemřelo.

U československého pomníku v Mauthausenu se tak jako každým rokem sešla početná delegace z České a Slovenské republiky, která po položení věnců a pietních projevech společně zapěla československou hymnu. Vzpomínkové slavnostní trýzny v bývalém koncentračním táboře Mauthausenu se účastnili z české menšiny manželé Petříkovi, paní Irma Trksáková, která přežila koncentrační tábor v Ravensbrücku, Eva Zemanová, Helena a Richard Baslerovi.

Pomník skladatele Alexandra Zemlinského

26. března t. r. byl vídeňským městským radním Dr. Andreasem Mailanth-Pokorným v Odeonparku v druhém vídeňském okrese slavnostně odhalen pomník skladateli a dirigentovi Alexandru Zemlinskému. Pomník, který stojí v blízkosti místa strženého domu, kde se tento rakouský umělec narodil, je prací českého výtvarníka prof. Josefa Symona.

Alexander Zemlinsky

(14. 10. 1871, Vídeň – 15. 3. 1942, New York)

Rakouský dirigent, hudební skladatel a pedagog. Absolvoval Vídeňskou konzervatoř – obor klavír, kontrapunkt a skladba. Na začátku kariéry působil jako dirigent vídeňských operetních divadel. Byl přítelem Johannesa Brahmsa, vyučoval též hudbu – k jeho žákům patřil např. Arnold Schönberg. Roku 1906 byl jmenován šéfdirigentem nově založené vídeňské *Volksoper*; o dva roky později jej Gustav Mahler na jeden rok povolal do opery *Hofoper*. V letech 1911-1927 stál v čele Nového německého divadla v Praze. Od roku 1927 působil v Berlíně jako dirigent v *Kroll Oper*, přitom občas hostoval v Praze jako dirigent České filharmonie. S nástupem nacismu na něj začal doléhat rostoucí antisemitismus, před kterým se nejdříve uchýlil roku 1933 zpět do Vídně a po anexi Rakouska nacistickým Německem roku 1938 uprchl do USA. Zemřel roku 1942 v New Yorku.

Josef Symon

se narodil 27. října 1932 v Nehvizdech u Prahy. Své vzdělávání v uměleckém směru započal na Střední odborné škole v Praze se specializací na keramiku. Pod vedením kovo-*tepce* a sochaře Jana Nušla si osvojil „klasické řemeslné techniky“ na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a stejně tak prošel vlivem Bedřicha Stefana, který vedl Ateliér pro umělecké zpracování kovu v letech 1946-1958. Studium zahrnovalo sochy, reliéfy, medaile, dekorativní plastiku a šperky, mříže i nádoby. V roce 1959 začal tvořit ve svém ateliéru v Praze, který sdílel ještě se svými dvěma spolužáky. V něm setrval až do roku 1968. V roce 1975 byl jmenován zasloužilým umělcem. V roce 1963 získal zlatou medaili a státní bavorskou cenu v Mnichově (SRN), rok poté následovala cena za kolekci šperků s českými granáty v Praze a o další tři roky později v roce 1967 čestný diplom na Světové výstavě Expo '67 v kanadském Montrealu. Po odchodu do Rakouska započal také zde svoji pedagogickou činnost. Vyučoval na vídeňské Hochschule für angewandte Kunst a v roce 1972 také vedl letní seminář v Rakousku na Sommerakademie für bildende Künste v Salcburku. Výsledky jeho prací mu přinášely v celosvětovém měřítku další a další ocenění. V roce 1969 cenu užitého a průmyslového výtvarnictví SČVU v Praze, dále diplom World Craft Council (1974, Toronto), cenu Herberta Hofmanna (1984, Mnichov) a druhou cenu v soutěži současný suvenýr (1987, Vídeň). Je mj. autorem realisticky laděné pamětní bronzové desky T. G. Masaryka na Peterském náměstí ve Vídni. Prof. Josef Symon dnes tvoří a žije ve Vídni.

Zemřel „papež kovářů“

Těsně před svými osmasedmdesátými narozeninami náhle zemřel proslulý umělecký kovář a pedagog Alfred Ha-

bermann. Narodil se v česko-německé rodině v Jihlavě a původně pracoval jako nástrojař. Projevovala se však skutečnost, že pocházel z významné jihlavské kovářské dynastie, jejíž kořeny sahají až do 16. století. Později se odstěhoval do Německa, kde se vyučil uměleckým kovářem a v tehdejší východní Berlíně absolvoval Školu užitého umění. V letech 1966-1968 studoval na benátské Academia Internazionale Del ferro Artistico. Poté působil až do roku 1985 opět v Československu, nejprve v Jihlavě a poté ve Studené na Českomoravské vysočině. Z Československa se Habermann vystěhoval do Německa, kde provozoval kovářskou dílnu až do roku 1993. Zároveň po celém světě působil jako kovářský pedagog. Často působil v Itálii, ale vyučoval i v Japonsku nebo v Izraeli. Za pedagogickou práci obdržel od německého spolkového prezidenta v roce 2001 i spolkový kříž Za zásluhy. V roce 2000 přesídlil slavný kovář, který se vždy považoval za kosmopolitu, do rakouského kovářského městečka Ybbsitz, kde rovněž vyučoval na kovářských kurzech. Zde byl také v roce 2005 jmenován „Černým hrabětem“. Udržoval však i styky se svou rodnou zemí – lvi měrou se například zasloužil o založení mezinárodního sympozia uměleckých kovářů Hefaiston na hradě Helfštýn, kam pravidelně jezdil předávat své bohaté zkušenosti. Jeho posledním dílem se také asi stane zakázka určená pro Českou republiku. Jedná se o kovovou lípu pro náměstí v Lipníku nad Bečvou. Alfred Habermann se však nedočkal potvrzení pořízení plastiky ze strany lipnického městského zastupitelstva a 28. dubna tohoto roku zemřel ve Waidhofenu an der Ybbs. Jméno Habermann však žije dál – uměleckému kovářství se věnuje jeho syn Alfred i jeho dva synovci. Jeho dcera Věra pak působí v moravské Telči jako zlatnice a šperkařství se věnuje i jeho vnučka Veronika Habermannová. (MaFr)

Z Kamenického Šenova do Vídně s trakařem

Mnozí z vás možná znají pýchu rakouského luxusního sklářství – firmu Lobmeyr, která své jemné výrobky nabízí i v centru Vídně. Firma Lobmeyr vznikla již v roce 1823 a roku 1855 navázala kontakty se sklářskými řemeslníky v městečku Kamenický Šenov na Českolipsku. Roku 1918 zde dokonce společnost Lobmeyr otevřela svou filiálku. Na rodinnou tradici spolupráce se severními Čechami navázal začátkem devadesátých let jeden z potomků Lobmeyrů Peter Rath. Přes odpor své rodiny, která dosud ovládá společnost Lobmeyr, založil v Kamenickém Šenově sklářský ateliér a úzce spolupracoval s místními řemeslníky a výtvarníky. Podílel se i na pořádání zdejšího triennale Mezinárodních sympozií rytého skla a založil i Evropskou společnost Sklo a světlo. Nyní se devětašedesátiletý Rath rozhodl odejít na zasloužený odpočinek, který by rád strávil ve Vídni. Svůj odchod z Kamenického Šenova však pojal skutečně originálně. Rozhodl se totiž, že 549 kilometrů trasy mezi Kamenickým Šenovem a Vídni absolvuje podobným způsobem jako na přelomu 17. a 18. století slavný místní obchodník se sklem Georg Franz Kreybich, tedy pěšky a s trakařem. Proslulý sklář si tedy nechal vysvětit speciálně vyrobený trakař a vypravil se na cestu, která by měla trvat celkem 25 dní. Peter Rath se přitom nebojí, že by namáhavou cestu nevydržel. V uplynulém období totiž pečlivě trénoval a po Českolipsku prý již s trakařem nacho-

díl kolem 200 kilometrů. Během své cesty chce navštívit slavný zámek v Zákupech, spojený úzce s dějinami habsburského rodu, a poté poputuje přes Kokořín, Mělník a Prahu. Lze jen doufat, že naplánovaná túra a rozmary počasí nakonec celou pouť Peteru Rathovi jeho plán nezhatí a jemu se podaří slavného cestovatele a sklářského obchodníka Kreybicha napodobit. (MaFr)

Co se píše o „Švýcarském domu“ v českém tisku

„Švýcarský dům“ je nejtradičnější českou restaurací ve Vídni. Jmenuje se sice Schweizerhaus, tedy „Švýcarský dům“, ale sotva se najde Vídeňák, který by se nechal tímto názvem zmást. Při vyslovení jména největší a nejoblíbenější restaurace v proslulém zábavním parku Prátr zareaguje prakticky každý obyvatel rakouské metropole jiným jménem – Kolarik, tedy jménem rodiny vídeňských Čechů, s níž je restaurace už 88 let neodmyslitelně spojena. A dodá: české pivo a česká kuchyně. Pojem „švýcarský“ v názvu restaurace pochází ještě z dob před rokem 1766, kdy císař Josef II. otevřel Prátr pro veřejnost. Předtím byla celá oblast císařskou honitbou a zhruba v místech dnešní restaurace byla ubytovna švýcarských honců. Místo později název měnilo, ale stále znovu se vracelo k tradičnímu označení – Švýcarská chata, Švýcarský dvůr a od konce 19. století definitivně Švýcarský dům. Tento název pak ponechal i vídeňský Čech, vyučený řezník a uzenář Karl Kolarik, který hospodu koupil v roce 1920 ve svých 19 letech. Podnik zvelebil a přestože jej po úplném zničení na konci války v roce 1945 musel vybudovat od základů znovu, dovedl jej k mimořádné proslulosti a oblibě. Legendární postava vídeňského pohostinství osobně řídila podnik neuvěřitelných 73 let až do své smrti v roce 1993. Štafetu pak převzal jeho syn Karl Jan, který rozvíjí všechny dobré tradice svého otce.

Dálnice z jižních Čech do Rakouska do roku 2014?

Podle nových plánů by se měla výrazně urychlit práce na výstavbě dálnice D3, která by měla směřovat z Prahy až na česko-rakouské hranice v Dolním Dvořišti. Zatímco původně se doba jejího dobudování v Jihočeském kraji s ohledem na finanční možnosti českého státu odhadovala na rok 2020, podle současných prognóz by se po ní mohli svézt motoristé již o plných šest let dříve. K urychlení by měla přispět především změna ve způsobu financování, v němž by nyní měl hrát mnohem větší úlohu soukromý investor. Původně se počítalo s tím, že v rámci tzv. PPP projektu, kde soukromník zafinancuje určitou stavbu s tím, že jí poté dostane na vymezený počet let do správy, bude budován jen třicetikilometrový úsek z Tábora do Bošilce u Veselí nad Lužnicí. Nyní se však počítá s tím, že do soukromých rukou se na třicet let dostane celý úsek od hranic Středočeského kraje až k rakouským hranicím, s tím, že soukromá společnost by se starala i o dosud vybudované úseky. Soutěž na soukromého investora by přitom měla začít již do konce tohoto roku. Bohužel však ani v případě, že vše vyjde podle předpokladů, nebude to asi automaticky znamenat, že se z Dolního Dvořiště dostane dálnicí až do Prahy. Ve Středočeském kraji totiž celá

stavba dosud naráží na obrovský odpor místních obyvatel i ekologů, což nepochybně souvisí s tím, že má vést jednou z nejoblíbenějších rekreačních oblastí v Posázaví. Nikdo se zde ani neodvažuje odhadnout, kdy se zde skutečně začne stavět. Jihočeský kraj však nyní chce přesto postupovat co nejrychleji a rok 2014 zní ambiciózně i lákavě zároveň. Varováním však zůstává osud dálnice D47, která se měla budovat rovněž podle principů PPP projektů. Stavbu tehdy s velkou pompou zahajoval tehdejší sociálnědemokratický premiér Miloš Zeman, později však vše zkrachovalo a po plánu zbyla jen odporná pachuč pověstí o možné korupci. Snad tentokrát bude mít dálnice D3 podstatně větší štěstí. Přece jen doba pokročila a byly vypracovány různé mechanismy, které by podobnému scénáři měly účinně zabránit. Ale opatrnosti bohužel není nikdy dost. (MaFr)

Nejdříve potíže, pak výrazné zrychlení

Cestování mezi Znojmem a Vídní vlakem stále naráží na závažné potíže. Problémy způsobuje především fakt, že část trati ještě není dosud elektrifikována, takže je při cestě nutno přestupovat do elektrifikovaných vlaků v Šatově. Tato obtíž by však v nejbližší době měla konečně zmizet. V květnu začaly na trati modernizační práce, které by měly přinést i tolik žádanou elektrifikaci úseku Znojmo – Šatov. Jak už to však bývá, práce přinesou nynějším cestujícím nezanedbatelné potíže. Především musí počítat s tím, že přinejmenším některé spoje budou muset být na trase Znojmo – Šatov nahrazeny autobusy. Do prázdnin půjde spíše o ojedinělé výluky, ale v červenci půjde již o trvalou výluku. S problémy při cestování však musíte počítat minimálně další rok. Na druhou stranu poté můžete doufat v podstatně jednodušší a rychlejší cestování bez zbytečných přestupů z neelektrifikovaných do elektrifikovaných vlaků a nazpátek. Takže mějte trpělivost a doufejte, že v budoucnu za ni budete odměněni ve vrchovaté míře. (MaFr)

Film připomene okupaci 1968

Pozoruhodný filmový projekt dokončuje český režisér Jan Němec. Ve svém novém filmu pracovně pojmenovaném *Holka Ferrari Dino* se totiž vrací k dramatické epizodě ze svého života – k pašování vlastních filmových záběrů z 21. srpna 1968 na Západ. Italsky znějící název přitom odkazuje nejenom na italskou novinářku, která při pašování Němcovi pomáhala, ale i na pamětnický symbol – vůz Ferrari pojmenovaný po zemřelém synovi Enzo Ferrarimu Dinovi, který pro mladé z Československa symbolizoval vytoužený západní svět. Ve filmu by se měla objevit všechna místa, přes která vedla napínavá pouť Jana Němce a jeho záběrů – opomenuta nebude tedy ani Vídeň. Ve snímku by měli návštěvníci spatřit původních šestnáct minut záběrů získaných v průběhu okupace 21. 8. 1968 vcelku. Režisérovi to umožnila skutečnost, že záznam, který údajně dokonce využil na tři stovky různých televizních společností a objevil se i v americkém oscarovém dokumentu *Československo 1968*, se shodou okolností dochoval v negativu v archivu rakouské televize. Nový film by měl ukázat i příběh Rakušana, který tehdy negativ zachránil a uchoval. Češi žijící v Rakousku tak budou mít o důvod víc čekat na nový film s určitou zvědavostí. Musí však počítat, že ne

zcela standardní film bude i prezentován poněkud jinak, než bývá obvyklé. Režisér Němec totiž údajně nesnáší klasické filmové premiéry s jejich pompézností a okázalými proslovky a zároveň se mu hnusí záplava akcí v rámci českého připomínání „osmičkových výročí“ (1918, 1938, 1948, 1968, částečně i 1958, tedy úspěch na Expo '58 v Bruselu). Právě proto se rozhodl, že premiéru přesune ze zdánlivě nejlogičtějšího srpna už na červen a zároveň ji svěřil internetu – snímek by tak poprvé měl uvést portál iDNES.cz. Toto propojení ostatně není u Němce až taková novinka – na stejném serveru propojeném s českým deníkem *Mladá fronta Dnes* již před nějakou dobou premiérově uvedl i své *Noční hovory s matkou*. Tak alespoň bude lépe umožněno shlédnutí filmu i zájemcům z Rakouska, kteří ne vždy mají čas a možnost se vypravit do České republiky a musí pak často čekat, zda příslušný snímek se objeví alespoň jako DVD. (MaFr)

Rakušané zachránili hranické nádraží

Moravské město Hranice ve svém díle *Zmatky chovance Törlesse* ztvárnil slavný rakouský spisovatel Robert Musil, který tu navštěvoval vojenskou kadetku. Rakušané však do života města zasáhli i na samém konci druhé světové války. Ustupující německá vojska se vesměs řídila politikou spálené země a likvidovala vše, co jí přišlo do ruky. Zvlášť spadeno měla armáda vcelku pochopitelně především na železniční zařízení. Na Moravě řádilo maďarské Sprengkommando, které vyhodilo do povětří například všechny výhybky na trati mezi Hustopečí nad Bečvou a Hranicemi. Samotné hranické nádraží však nakonec zachránili rakuští vojenští železničáři, kteří 5. května vystřídali civilní české zaměstnance. Rakušané vedení sudetským Němcem Tůmou odmontovali telefony a telegrafy a s pomocí českého inženýra je ukryli do sklepa. I díky jejich přístupu byla možno začít s opravami hned po osvobození města Rudou armádou a první vlak mohl do stanice Hranice dorazit již 11. května. (MaFr)

Kožená nedlouho před porodem skvěle zaspívala ve Vídni

Ze světoznámé české mezzosopranistky Magdaleny Kožené vyzařuje pohoda a spokojenost a tak jí ani vysoký stupeň těhotenství nezabránil ve skvělém výkonu, který podala tento týden při písňovém recitálu ve Vídni. Konstatuje to rakouská agentura APA, která nadšeně referuje o jejím vystoupení. Kožená, která by měla porodit své druhé dítě již v červnu, těhotenství vůbec neskrývala, ale naopak „každý centimetr svého břicha vystavovala na odív v těsných fialových šatech“. „Samozřejmě a přirozenost, s jakou zpívala, jen dokládá její vynikající úroveň. Umělecký zpěv bez vyumělkovanosti, romantika bez patosu, naprostá přirozenost, prostě bohatý, plný život,“ rozplý-

vá se recenzent Wolfgang Huber-Lang. Kožená vystoupila v Mozartově sále vídeňského Koncertního domu společně s německou sopranistkou Dorotheou Röschmannovou a za osvědčeného klavírního doprovodu Malcolma Martineaua. Zpívaly sólově i společně písně od Johannese Brahmsa, Antonína Dvořáka, Franze Schuberta, Henriho Duparka, Felixe Mendelssohna-Bartholdyho nebo Gabriela Faurého.

Česko-rakousko-německý divoký kemp?

Zájmové sdružení Šumava, jehož významným představitelem je hornorakouský hejtmán Josef Pühringer, přišlo nedávno s ideou vybudování divokého kempu kolem vrchu Plechý na jihozápad od Nové Pece. Kemp by měl nabídnout ekologické nocování v chatrčích a táborech bez vody a elektřiny. Toto místo ekologické turistiky by podle zastánců projektu mělo být velmi vhodnou protiváhou orientace na mohutné lyžařské areály, které často zrovna nevyvíkají citlivostí k přírodě a navíc působí značně sterilním dojmem. Josef Pühringer dokonce v této souvislosti mluvil údajně i o „rakouském lyžařském cirkusu“. Zájmové sdružení Šumava se prý na plánu, který dostal název Člověk a příroda, rámcově dohodlo i se zástupci Národního parku Bavorský les. V samotných Čechách však musí přemáhat určitou skepsi, jak ze strany Správy Národního parku Šumava, tak i obce Nová Pec. Lidé z Národního parku Šumava se například těžko sblíží s myšlenkou, že by mohl jakýkoliv, byť sebedivočejší kemp, vzniknout v první chráněné zóně. Navíc upozorňují, že přístup by k němu byl jen po stezce na hraniční čáře. Právě otázka přístupových cest se nezdá jasná ani představitelům místní samosprávy, kteří navíc nevědí, jak chtějí autoři projektu řešit problém s odpady z kempu. Navíc mnoha Čechů se dotkly poznámky autorů projektu, že v České republice je podporována zastaralá koncepce turistiky. Na druhé straně je však fakt, že v současné době jsou v České republice ve hře plány, které definici „lyžařského cirkusu“ dost dobře odpovídají. Poblíž Nové Pece by měla například vzniknout přeshraniční lyžařská lanovka. To je přitom ještě velmi umírněná a k přírodě vcelku příznivá varianta ve srovnání s představami o vybudování obrovského lyžařského střediska na Špičáku v Boleticích, které má zabrat plných tři sta padesát hektarů. Jako zvlášť alarmující se přitom jeví, že přes odpor části ekologů se pro výstavbu v Boleticích vyslovil i ministr životního prostředí za Zelené Martin Bursík.

Zdá se tedy, že výtky v projektu vůči české straně mají své racionální jádro. Na druhou stranu však správa Národního parku Šumava přišla i s jiným přístupem – například nabídla u Jeleních Vrchů a u Zvonkové místa pro bivakování pro turisty, kteří chtějí přespat mimo běžné kempy. A podobných případů by se dalo najít určitě i víc. Nedůvěra k projektu Člověk a příroda v České republice tak možná není způsobena jeho zásadní novostí v českém prostředí, ale jinými důvody. Svoji roli možná sehrává i osoba Josefa Pühringera, který je mnoha Čechům krajně nesympatický kvůli svému vystupování ve věci jaderné elektrárny Temelín. Naznačování, že Češi jsou jaksi zaostalí a měli by přijmout osvětu z Bavorska asi k překlenutí problémů příliš nepřispěje. A moc přitom nepomůže, že podobné negativní rysy jsou vytýkány i Rakušanům. Ale

snad se dokážou všechny zainteresované strany přenést přes různé malichernosti a drobné ublíženosti a naleznou rozumné řešení, které by přispělo jak k rozvoji turistiky v regionu, tak k ochraně místní vzácné přírody.

(MaFr)

Vozidla Pandur od rakouské firmy Steyr

Zkoušky transportérů Pandur určených pro českou armádu by měly začít do konce května. Vyplývá to ze zprávy o přezbrojení armády vozidly Pandur od rakouské firmy Steyr, kterou ve středu vyslechla vláda. Jednotlivá ministerstva k ní neměla připomínky. Novinářům to řekl vicepremiér Jiří Čunek (KDU-ČSL). Původně mělo vojsko koupit 199 transportérů. Kabinet Mirka Topolánka (ODS) však na konci loňského roku smlouvu za více než 20 miliard Kč vypověděl kvůli tomu, že firma nestihla dodat první vozidla včas. Vojsko má nyní zájem koupit 107 Pandurů.

JUBILEA

Josef Dessauer

(25. 5. 1798, Praha – 8. 7. 1876, Mödling u Vídně)
Skladatel, žák V. J. Tomáška, od roku 1825 žil ve Vídni.

Dílo: *Lidwinna* (1835), *Ein Besuch von St. Cyr* (1838), *Pasquitta* (1851).

Míla Kočová

(10. 6. 1898, Vídeň – 9. 2. 1951, Praha)

Sopranistka. Od roku 1924 pravidelně hostovala v Národním divadle, v letech 1927-1945 zde byla angažována. Začínala jako koloraturní pěvkyně, brzy si však repertoár rozšířila. Byla první pražskou liškou Bystrouškou (1925). Svůj pozoruhodný umělecký vývoj dovršila interpretací Aidy. Při premiéře (1. 3. 1938) měla na sobě originální Verdím navržené divadelní šperky z milánské premiéry po Tereze Stolzové. Hostovala často v zahraničí i v USA. Po skončení pěvecké kariéry učila zpěv.

ROZHOVORY

Lyrický vypravěč Stanislav Struhar

Básně v podání Petra Mančala otevřely setkání s česko-rakouským spisovatelem Stanislavem Struharem v Knihovničce Radia Praha. Jako Stanislav Struhar se narodil v někdejší Gottwaldově v roce 1964. V dětství ho silně ovlivnil rozpad manželství jeho rodičů. Sám jako rodič pak prošel zkušeností násilného odloučení od syna. Téma zraněného dětství je v jeho literárním debutu, česko-německé sbírce básní *Der alte Garten / Stará zahrada* silně přítomno.

Psal jste už před odchodem do emigrace?

Psal, mé první texty byly básně, ty jsem psal už jako teenager. Ty básně jsem měl s sebou v batohu, když jsme utíkali přes hory do zahraničí.

Jakým způsobem jste se dostávali s vaší paní do zahraničí? To, co říkáte, naznačuje dobrodružný příběh...

My jsme po několika letech dostali povolení k odjezdu do Chorvatska, tenkrát do Jugoslávie, se zájezdem. Dostali jsme ho pod podmínkou, že dítě zůstane doma. Jelikož jsme měli informace, že děti jsou pomocí Červeného kříže nejpozději do tří měsíců rodičům dopraveny, tak jsme útek riskli. Trhli jsme se tam od skupiny a utíkali jsme přes hory. Bylo to v létě roku 1988. Ale bohužel jsme nevěděli, ani jsme to nemohli vědět, protože v československých médiích se ta informace neobjevila, že v roce 1988 Červený kříž s Československem nespolečně pracoval, a to jsme se dozvěděli až v uprchlickém táboru Treiskirchen. To byl pro nás šok. Tušili jsme, že nás čeká hodně těžká cesta, a tahle předtucha se potvrdila.

Co jste si říkal na podzim roku 1989? Nelitoval jste svého kroku?

Nelitoval, protože syn byl už u nás. Už koncem roku 1989 jsme věděli, že přijede, přijel nějak v lednu 1990. To bylo obrovské ulehčení a my jsme pak mohli začít ten život, který jsme si přáli. My jsme utíkali s cílem najít nový domov, začít nový život. A tahle tragédie se synem to ze začátku

překazila. Jakmile on byl u nás, tak se nám tenhle sen splnil. My jsme byli v Rakousku velice dobře přijati, už začátkem devadesátých let jsme se pohybovali mezi německy mluvícími přáteli, ale absolutně jsme nedostali pocítit, že jsme cizinci.

To je velice zajímavé, co říkáte, protože ve vašich románech a ve vaší literární tvorbě se to téma cizinectví vrací – právě jako problém.

Ano, já jsem dostal poprvé pocítit, že nejsem v Rakousku doma, když jsem se snažil navázat kontakt s literární scénou. Hlavní problém byl v tom, že já jsem neustále psal v mateřštině, což byla překážka, která se ani z jedné strany nedala překonat. Já jsem si netroufal psát v němčině a nakladatelé si na druhé straně netroufali vydávat text, kterému nerozumí. Co mě tenkrát hodně zranilo, byly ty neustálé odkazy na můj původ a na Českou republiku. Tam byly potom už i slovní hříčky, kdy já jsem jako rakouský občan od roku 1994 otevíral dopis, odpověď, která mi zpátky přišla, která začínala slovy: A vy jako český občan se obraťte na české úřady... A to nebyla náhoda, to byly cílené věty.

Nezaměstnaný knihkupec David a nakladatelská redaktorka Astrid jsou hrdiny Struharovy poslední knihy vydané česky, útlého románu Hledání štěstí. Zamilují se do sebe, ona však neví, že on je zároveň spisovatel, a už vůbec ne ten spisovatel, jehož rukopis – jako tolik jiných – odmítla s doporučením, že by neměl psát německy, ale svou mateřštinou... V dřívější próze Rukopis je zase hlavní postavou spisovatel z Pobřeží slonoviny, který od dětství vyrůstá v Rakousku, a přesto se nezbaví stigma cizinectví. Vlastní životní zkušenost přetavuje Struhar do literární tvorby tímto nepřímým způsobem.

Já jsem nechtěl psát žádný autobiografický román, já jsem se rozhodl pro formu románu, kde bych na tenhle problém upozornil. V dnešní takzvané slučující se Evropě. Například problém literární řeči. Přechod do německého jazyka. Ztráta mateřštiny. Já jsem volil formu, kde jsem si byl jistý, že bych tohle téma mohl dobře zpracovat, použít v něm i vlastní zkušenosti, které jsem nasbíral.

Je pro vás tohle téma už vyřízené? Už jste se s ním vyrovnal?

Co se týče jazyka, co se týče problémů na literární scéně, tak určitě. Já jsem na to téma napsal dva romány, jeden se zabýval spisovatelem, který píše v druhé mateřštině, druhý se zabývá spisovatelem, který přestal psát v mateřštině a začal psát německy, a tím je pro mě tohle téma vyřízené. Poslední román, který jsem ještě neuveřejnil, tematizuje hledání nového domova, ztráta mateřštiny, štěstí a neštěstí v cizině, akorát že protagonisté nemají v pozadí už literární problémy, ale problémy spíše s integrací. Jako protagonisty jsem volil Němce, Italy, Francouze. Tím chci říct, že jen proto, že jsem narozen v České republice, nebudu celý život psát z pozice Čecha.

V České republice zatím vyšly Struharovy romány *Rukopis, Opuštěná zahrada* a *Hledání štěstí*. Bilingvní básnická prvotina *Der alte Garten / Stará zahrada* vyšla pouze v Rakousku. Struharův návrat do českého prostředí sleduje průběžně recenzentka Daniela Iwashita, dejme jí proto teď slovo: „Ve Struharových prózách důležitý děj nespěje kupředu – i nejpatrnější příhody se stávají záminkami ke vzpomínkám. Protagonistům se »děje« minulost. Jako by stále našlapovali kolem dětství a kolem jakéhosi nenapravitelného neštěstí, snad i viny rodičů. Nejraději se i se svými vzpomínkami toulají po parcích a zahradách, jejich kroky autor pokaždé nasmě-

ruje i na vídeňský Centrální hřbitov. Ani v minulosti se navenek nic nedělo, vše se odehrávalo uvnitř. Motivace se nevysvětlují, úvahy o smyslu života nepřicházejí. Struharova próza je v základu lyrická a svými inspiračními zdroji – dětství, příroda, vykořeněnost, setkání se ženami, nepřijetí v novém domově a jazyce – totožná s jeho průzračnou poezií,“ napsala Daniela Iwashita v recenzi na *Hledání štěstí*.

Kde se vlastně ztratil Váš háček z příjmení?

Rakousko je země, která s háčkem neumí zacházet. Kamkoliv jsme přišli na úřad, tam nebylo možné se s úředníky domluvit. Nějaký úředník mě třeba napsal bez háčku, protože neměl háček ve své klávesnici, a když jsem přišel na druhý úřad, kde byl háček, vznikalo i podezření, že se jedná o dvě rozdílné osoby. Tak jsme si při příležitosti udělení rakouského státního občanství zažádali i o odstranění háčku. Ale bylo to pouze z těchto pragmatických důvodů...

Stanislav Struhar pochází z Gottwaldova, v 26 letech emigroval s manželkou do Rakouska. Od technických profesí, kterým se věnoval doma, se rychle přeorientoval na literaturu. Působí ve Vídni jako knihkupec a sám píše. Začínal poezií, dnes se věnuje hlavně próze. Jeho knihy vycházejí také v České republice.

„Für mich am liebsten ein Pilsner!“

2003 gründete der Ökonom und Schriftsteller Herbert Vorbach den Stammtisch „Český stůl“, der sich der Nachbarschaftspflege von Österreichern und Tschechen widmet. Jüngster Gast in Linz war der Sprachwissenschaftler **Stefan Michael Newerkla**.

Stefan M. Newerkla wurde 1972 in Horn (NÖ) geboren, habilitierte sich 2003 mit einer Arbeit über deutsch-tschechoslowakische Sprachkontakte.

Vorstand des Lehrstuhls für Westslawische Sprachwissenschaft am Slawistik-Institut der Uni Wien, engagiert in österreichisch-tschechischen Institutionen. Verheiratet, zwei Kinder. Bücher über Sprachkontakte Deutsch-Tschechisch und Lehrbuch „Tschechisch“.

Newerkla heißt so viel wie „Griesgram“. Ein Name, der so gar nicht zu Professor Newerkla (36) passt. Der Vorstand des Instituts für Slawistik der Philologisch-Kulturwissenschaftlichen Fakultät der Universität Wien lässt im

OÖN-Gespräch vielmehr ein gewinnendes Lächeln aufblitzen – von Griesgram keine Spur!

OÖN: „Dobrý den!“ *Das Thema Ihres heutigen Vortrags lautet „Wie tschechisch ist unsere Umgangssprache?“. Fangen wir da gleich bei den Familiennamen an!*

NEWERKLA: Es ist schon erstaunlich, wie viele Namen, speziell von Politikern, auf tschechische Wurzeln hinweisen! Da gibt’s in Oberösterreich die Vera Lischka, deren Name „Fuchs“ bedeutet. Blecha heißt Floh, Cap der Storch, Kuckacka ist der Kuckuck, Lacina bedeutet „billig“.

OÖN: *Und Vranitzky?*

NEWERKLA: Das kommt entweder von Ortsnamen wie Vranow oder von Vranik, d. h. „Rappe“.

OÖN: *Nachdem ein Rappe zu den Schwarzen gehört, wird im Fall Vranitzky wohl die Abstammung aus Vranow namensgebend gewesen sein. Und wie schaut’s bei Kultur und Sport aus?*

NEWERKLA: Nehmen Sie zum Beispiel die Jelinek, das bedeutet „Hirschlein“, oder den Bildhauer Alfred Hrdlicka, auf Tschechisch „Turteltaube“. Der WunderteamKicker Sindelar heißt eigentlich „Schindelmacher“, und der Prohaska „Spaziergang“. So haben die Tschechen scherzhaft auch den alten Kaiser genannt: „der alte Procházka“, weil er so gerne spazieren gegangen ist.

OÖN: *Daran sieht man, dass viele Persönlichkeiten, die für Österreich Großes geleistet haben, von Immigrantenfamilien aus Böhmen und – wie im Fall der Newerklas – aus Mähren stammen.*

NEWERKLA: Zu verdanken haben wir das dem starken Zuzug aus den böhmischen Landen nach Wien im 19. Jahrhundert. Wien hatte damals zwei Millionen Einwohner, davon 230 000 Tschechen. Die meisten waren Arbeiter, und die haben sich politisch den Sozialisten angeschlossen. Deshalb haben so viele SP-Politiker tschechisch-mährische Wurzeln, der Kreisky zum Beispiel.

OÖN: *Kein Wunder, dass man 1918 sang: „Wer wird uns in Wien jetzt regier’n? Der Tschechoslowak mit’n Zylinder und Frack!“*

NEWERKLA: Darin drückt sich die Einschätzung der tschechischen Minderheit aus, die stets um Assimilation und sozialen Aufstieg bemüht war. Das fiel den Tschechen umso leichter, als sie ähnliche Grußsysteme, Titelkonventionen und die selbe Religion hatten. Auch Essgewohnheit und Vorliebe für das Bier teilten sie mit den Österreichern.

OÖN: *Fand diese Assimilation auch sprachlichen Niederschlag?*

NEWERKLA: Das Tschechische war seit Maria Theresia die wichtigste slawische Sprache in Österreich. Die Regentin richtete 1775 an der Wiener Universität den ersten Tschechisch-Lehrstuhl weltweit ein, Prag folgte erst 1792. Unter

ihr und ihrem Sohn Joseph II. wurde Tschechisch auch als Sprache in der k. k. Armee gefördert.

OÖN: *Der Zuwachs an Wörtern aus dem Tschechischen hat ja bis heute Spuren in unserer Alltagssprache hinterlassen.*

NEWERKLA: Besonders in der Küchensprache! Das zeigen Begriffe aus dem ererbten Monarchie-Wortschatz wie Palatschinka, Golatsche, Klobasse, Karfiol, Pogatsche (= Palatschinka mit Grammeln), Pomerantsche oder Ribisel. Aber auch Wendungen wie „auf Lepschi gehen“, das heißt „sich eine Gaudi machen“.

OÖN: *Der Einfluss war aber sicher nicht einseitig?*

NEWERKLA: Nein, Deutsch und Tschechisch waren in der Monarchie Geber- und Nehmersprachen. Der Einfluss des Deutschen auf das Tschechische begann schon im 13. Jahrhundert mit der deutschen Ostkolonisierung. Das mittelhochdeutsche „segnan“ (= segnen) zum Beispiel lautet im Tschechischen „žehnat“. Heute werden deutsche Ausdrücke gerne verwendet, um etwas zu pointieren, man sagt etwa „echt česky“, also „echt tschechisch“.

OÖN: *Hat sich das bekannte „Böhmakeln“ Fritz Muliar ausgedacht, als er den braven Soldaten Schwejk spielte?*

NEWERKLA: Das Böhmakeln zeigt, dass es gewisse im Deutschen gängige Laute im Tschechischen nicht gibt. Vor allem fehlt das geschlossene „e“, etwa in „sehen“. Im Tschechischen klingt das wie „ä“, und dasselbe gilt auch für das „ö“. Tschechen sagen deshalb „sähen“ und „Ästerreich“. Ein weiterer Unterschied: Im Tschechischen wird immer die erste Silbe betont. Spricht ein Tscheche Deutsch, sagt er folglich „Bin ich 'gangen“ oder „Hab ich g'sehen“.

OÖN: *Genießt der „brave Soldat Schwejk“ in Tschechien ähnlichen Kultstatus wie bei uns?*

NEWERKLA: Nicht ganz, weil sich die Tschechen nicht so gerne mit einem subalternen Schlaumeier wie Schwejk identifizieren.

OÖN: *Wie lässt sich die tschechische Sprache charakterisieren?*

NEWERKLA: Das Tschechische ist kurz und prägnant, jeder Buchstabe wird ausgesprochen. Es hat lange Konsonan-

tenreihen, wobei „r“ und „l“ wie Vokale gesprochen werden können, z. B. das „r“ in „prst“ (= Finger).

OÖN: *Und was hat es mit dem „Hatschek“ auf sich?*

NEWERKLA: Das Hatschek (= Häkchen), geschrieben als umgekehrtes Dach, charakterisiert als „diakritisches Zeichen“ die Aussprache eines Buchstabens. Es zeigt eine Lautverschiebung hin zu einem Gaumenlaut an, also etwa von c (= z) zu „tsch“. Das Hatschek ist für das Verständnis genauso unerlässlich wie der Apostroph oder das hochgestellte Ringerl. Letztere diktieren die Vokallänge, auch davon hängt die Bedeutung ab.

OÖN: *Ist Tschechisch bei uns wieder im Kommen?*

NEWERKLA: Am Wiener Slawistik-Institut, mit 90 Mitarbeitern und 1 800 Studenten das größte Europas, gibt es 200 Tschechisch-Studenten, Tendenz steigend. Kombiniert man Tschechisch mit Wirtschaftsrecht oder Internationalen Beziehungen, hat man gute Jobchancen, denn die Wirtschaftsbeziehungen mit Österreich werden immer enger.

OÖN: *Und Deutsch an tschechischen Schulen?*

NEWERKLA: Da hat Deutsch genauso wie Russisch in den letzten Jahren gegenüber Englisch an Boden verloren. Die Tschechen orientieren sich zunehmend an den USA, nicht zuletzt wegen der wachsenden US-Community in Prag. In den Diskos im Grenzgebiet ist die Konversationsprache der Jugend heute oft Englisch.

OÖN: *Haben die Tschechen wirklich „goldene Hände“?*

NEWERKLA: Das bezieht sich auf ihre wirtschaftlichen Talente. Die sind auch heute wieder offensichtlich, Tschechien erlebt gerade einen enormen Aufschwung. Der Neoliberalismus feiert fröhliche Urständ', die Geschäfte zum Beispiel haben meist auch sonntags rund um die Uhr offen. Ideologische Bedenken dagegen gibt es in der antiklerikalen und antikommunistischen tschechischen Gesellschaft heute kaum.

OÖN: *Pilsner oder Budweiser, das ist abschließend die Frage!*

NEWERKLA: Für mich ein Pilsner! Das schmeckt nicht so bitter, und außerdem stammt meine Frau aus der Pilsner Gegend.
(von Alfons Kriegelsteiner)

Kontakt-Forum
a Kunst-Kollegium
Vás srdečně zvou
na výstavu

**Skulpturen
Mag. Art. František Bálek**

Výstavu je možno navštívit
do 4. 7. 2008
Po-pá: 13:00-18:00 hod.,
so: 10:00-14:00
Atelier Jan,
Spittelberggasse 7,
1070 Wien

Institut pro křesťanskou kulturu
Proboštství Rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou

**IN HONOREM DEI
Mezinárodní výstava obrazů, grafiky a miniatur**

Bedřiška Znojemská – Lise Forell – Jiří Němec – Barbara
Issa Wagner – Gerrit Murauer – Ladislav Maria Wagner

Zahájení výstavy
v sobotu 14. června 2008 v 16:00 hod.
děkovnou mší svatou v kostele sv. Hippolyta
Znojmo-Hradiště
otevřeno denně od 15. června od 10:00-17:00 hod.
Výstava potrvá do 31. srpna 2008

Program Slovenského inštitútu (Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien)

18. 6. 2008 (streda) o 19:00 hod.

Pressburger Quartett

Koncert známeho sláčikového kvarteta z Bratislavy, ktoré je zložené z mladých a nadaných hudobníkov – G. Szathmáry, E. Pingitzer, J. Šoška a M. Ťažký. Hrajú z diel W. A. Mozarta, J. Haydna, J. S. Bacha a I. Zeljenku.

Miesto: Slovenský inštitút

21. 6. 2008 (sobota) 10:50-14:10 hod.

Ludwigfest 2008

Obchodný dom Ludwig organizuje folklórnu slávnosť, na ktorej vystúpia skupiny zo Slovenska, Chorvátska a Rakúska – súbory Lúčka a Karpaty z Bratislavy, Rozmarín z Viedne, Anno 93 z Chorvátska a Wimsbacher z Horného Rakúska.

Miesto: K. Ludwig Ges. m. b. H, Altmannsdorferstrasse 79-81, 1120 Wien

22. 6. 2008 (nedeľa) 14:00-18:00 hod.

Multikids

Medzinárodný divadelný festival pre deti

Na festivale sa stretnete s rytmom, hudbou, tancom, komikou, šminkovaním detí, ako aj inými možnosťami spoločenského života. Programom bude sprevádzať slovenský mím Vlado Kulíšek z divadla Fortissimo.

Miesto: Ensemble Theater, Petersplatz 1, 1010 Wien, tel.: 533 20 39, www.multikids.at

25. 6. 2008 (streda) o 18:00 hod.

Dušan Jurkovič a jeho odkaz súčasnosti

Výstava usporiadaná pri príležitosti 140. výročia narodenia architekta Dušana Jurkoviča (1868-1947) a 80. výročia odhalenia pamätníka M. R. Štefánika na Bradle. Pripravený je výber z jeho kresieb v konfrontácii s vybranými súčasnými dielami, ocenenými v tomto roku Cenou D. Jurkoviča. Na vernisáži vystúpi jazz-folková kapela Pacora Trio – cimbal, kontrabas a husle.

Miesto: Slovenský inštitút

27. 6. 2008 (piatok) o 19:00 hod.

Literatúra na Karlovom námestí

Počas Európskych majstrovstiev vo futbale bude na Karlovom námestí postavené javisko, na ktorom je plánovaných okolo 100 kultúrnych podujatí. Okrem iného aj literárne večery – Michael Stavarič moderuje diskusiu a čítanie spisovateľov Kurta Palma (A) a Michala Hvoreckého (SK).

Program Českého centra (Herrengasse 17, 1010 Wien)

ČERVEN

13. 6.-27. 6.

Kunst im öffentlichen Raum, Literatura am Karlsplatz, Wien

13. Juni: Radek Knapp a Jaroslav Rudiš

23. Juni: Markus Köhle a Jaromír Konečný (slam poetry)

27. Juni: Michal Hvorecký a Kurt Palm

Předpokládaný začátek: vždy v 21:00 hod. (před Karlskirche)

Po 16. 6. v 19:30

Štěstí, film Bohdana Slámy

České velvyslanectví, Penzingerstr. 11-13, 1140 Wien

ČERVENEC / SRPEN

1. 7. – 29. 8.

Josef und Miroslava Symon:

40 Jahre in Österreich (1968-2008)

Út 1. 7. v 18:00 hod. Vernisáž

České centrum, Herrengasse 17, 1010 Wien

4.-6. 7.

Schrammel.Klang.Festival. Hudba / Divadlo
Litschau

Štěkeň a Klostermann 2008

19. 7. Oslavy 690. výročí za ložení Štěkně, setkání rodáků a milců. Vzpomínka na 85. výročí úmrtí K. Klostermanna a otevření Institutu K. Klostermanna na faře. Koncert v Zámku CJ.

20. 9. od 10:00 Štěkeň – Čejetice

Příjezd historického vlaku k 1868 FJI Bahn – FJI, Švejtk, KK.

Info: tel. +420 777 166 196

fsacek@kklostermann.eu; www.kklostermann.eu

Die tschechischen Übersetzungen der Heiligen Schrift (Wanderausstellung)

Die Wanderausstellung der Gesellschaft der Freunde der Tschechischen Bibel aus Prag zeigt die Entwicklung von tschechischen Übersetzungen der Heiligen Schrift.

Bestandteil der Schau sind auch Auszüge wertvollster digitalisierter Texte der illuminierten Handschriften aus dem 15. Jahrhundert, sowie moderne Bibelübersetzungen und multimediale Beiträge zu biblischen Themen.

**Museum Retz und Südmährische Galerie,
Znaimer Straße 7, 2070 Retz.**

Die Ausstellung ist bis zum 27. 7. 2008 zu sehen!

Stadtsammlung und Stiftung Dr. Hellmut Bornemann im Bürgerspital

Öffnungszeiten: Samstag, Sonn- und Feiertag 10:00-16:00.
Besichtigung für Gruppen gegen Voranmeldung jederzeit möglich. Kinder bis 14 Jahre frei!

Museum Retz und Südmährische Galerie
Znaimerstraße 7, 2070 Retz, Österreich
Tel.: +43 (2942) 2700, Fax: +43 (2942) 270027
E-mail: tourismus@retz.at

Konferenz *Krajané a exil: 1948 a 1968* (Praha 16.-17. září 2008)

Vzhledem k tomu, že osmičková výročí letošního roku mají úzkou souvislost s československým a českým exilem, Mezinárodní koordináční výbor zahraničních Čechů pořádá 16.-17. září 2008 v Praze konferenci *Krajané a exil: 1948 a 1968*. Konference naváže na Týdny zahraničních Čechů, konané v Praze v letech 1998, 2000, 2003 a 2006. Konference se uskuteční pod záštitou ministra zahraničí České republiky Karla Schwarzenberga a ve spolupráci s Univerzitou Karlovou a nabídne možnost nahlédnout exilové vlny, způsobené politickými událostmi let 1948 a 1968, pohledem historiků (účast přislíbili mj. Jiří Pernes, Vilém Prečan, Vladimír Nálevka a další), ale i pohledem vás – zahraničních Čechů, pamětníků oněch dramatických událostí.

Jednácím místem bude rektorát Univerzity Karlovy, Ovocný trh 3, Praha 1, dobu jednání v oba dny předpokládáme od 9:00 do 17:00 hodin. Součástí konference bude i doprovodný program včetně návštěvy Ústavu pro studium totalitních režimů. Konference se koná v součinnosti s Krajaňským folklórním festivalem, který začíná v Praze 18. září 2008. Podrobné informace o konferenci najdete na internetové adrese www.zahranicnicesi.com.

Všichni zahraniční Češi a krajané jsou co nejsrdečněji zváni! Prosíme vás, abyste nám potvrdili předběžnou účast a eventuální zájem vystoupit na konferenci s vlastním referátem.

Zaregistrovat se můžete na adrese MKVZČ, K Zahrádkám 1289/4, 155 00 Praha 5, Česká republika, nebo na e-mailové adrese info@zahranicnicesi.com. Potvrzení vaší účasti očekáváme do konce srpna 2008.

Věříme, že vás připravovaná konference zaujme a těšíte se na setkání s vámi na půdě Univerzity Karlovy, jejíž prostory se staly tradičním fórem pro setkávání zahraničních Čechů z celého světa.

*Ája Vrzáňová-Steindler, předsedkyně MKVZČ
Miroslav Krupička, tajemník MKVZČ*

Goldmedaille für die Handelsakademie Retz

Beim diesjährigen Fremdsprachenwettbewerb in Tschechisch konnte die Handelsakademie Retz wieder einmal den ersten Platz erringen.

Die stolze Siegerin Karoline Schöbinger präsentierte in ihrer Schule voller Freude ihre Goldmedaille.

Überdurchschnittliche Sprachkompetenz und das hohe Niveau des Tschechischunterrichtes wurden hiermit auf höchster Landesebene belohnt.

Thomas Felzmann zeigt mit Platz fünf ebenso eine sehr gute Leistung. Beide Schüler bewiesen auch heuer wieder, dass die Handelsakademie Retz landesweit Spitze bezüglich Sprachkompetenz ist.

Tschechischlehrerin Mag. Dominique Kalteis
mit Thomas Felzmann und Siegerin Karoline Schöbinger

Tschechisch als wichtige Zusatzqualifikation im Beruf

In Retz werden tschechische und österreichische Schüler gemeinsam unterrichtet. Durch das tägliche Miteinander werden Barrieren abgebaut und erhöhen sich die Jobchancen der Absolventen. Tschechisch-Kenntnisse stellen eine wertvolle Zusatzqualifikation auf dem Arbeitsmarkt dar. Österreichische Banken expandieren immer häufiger Richtung Osteuropa und Firmen errichten Produktionsstätten sowie Filialen in Tschechien. Die Absolventen der HAK Retz erfüllen die in diese Richtung gesetzten Anforderungen der Wirtschaft, ist Direktor Mag. Ewald Fidesser stolz auf seine erfolgreichen Schüler.

Für interessierte und sprachbegabte österreichische Schüler wird mit Hilfe des Sprachkompetenzzentrums Ferrialpraxis in Tschechien organisiert, umgekehrt auch für tschechische Schüler in Österreich.

Die Siegerin Karoline Schöbinger maturiert im heurigen Schuljahr und möchte unter anderem auch Tschechisch studieren.

Projekt: Junges Retz – Mladé Znojmo

Die Bundeshandelsakademie Retz hat gemeinsam mit der 9. Klasse der neunstufigen Grundschule Josefa Mareše aus Znaim ein tolles Projekt gestartet.

Die Schüler des 2. Jahrganges der BHAK Retz und ihre Znaimer Kollegen gestalteten gemeinsam einen Freizeit-

fürher für Jugendliche mit dem Titel *Junges Retz – Mladé Znojmo*. Begonnen wurde das Projekt mit einem schwingvollen Kennenlernen und dem Bilden von gemischten Gruppen aus tschechischen und österreichischen Schülern.

Ziel war es, in den Städten Retz und Znojmo jene Orte zu finden und zu dokumentieren, die für Jugendliche besonders interessant sind. Die Schüler machten sich in Kleingruppen mit Digicams ausgestattet auf den Weg, Bilder von diesen Orten und Veranstaltungen aufzunehmen und Informationen zu sammeln. Diese wurden in einen Folder zusammengefasst. Dieser Folder wird zur Zeit noch layoutiert und auf den Homepages der beiden Schulen einem breiteren Publikum zugänglich gemacht.

Das Projekt *Junges Retz – Mladé Znojmo* wird vom Bundesministerium für Unterricht und Kunst unterstützt. Als Abschluss des Projektes durften die Schüler am 6. Mai 2008 am zweitägigen Schüler- und Studentenfestival in Znojmo teilnehmen. Im Rahmen dieses Festivals konnten die Schüler an diversen Workshops teilnehmen, von Tanz über Literatur bis hin zu Musik und Sport.

Dieses Projekt soll einmal mehr einen Beitrag zum lebenden Austausch und Miteinander der Nachbarstaaten Tschechien und Österreich leisten, denn die Zukunft unserer Region liegt in einem starken Wirtschafts- und Kulturstandort Retz – Znojmo.

(Hermi Schuch)

Anthologieprojekt zum Thema Umweltschutz Offen für engagierte Autorinnen und Autoren jeden Alters

Die Autorinnen Anita Aepli (Schweiz) und Sabine Poethke (Deutschland) geben in enger Zusammenarbeit mit der bekannten Umweltstiftung Myclimate und Papierfresserchens MTM-Verlag im Frühjahr 2009 ein Buch heraus, das sich mit Umweltthemen aus verschiedenen Blickpunkten heraus befasst.

In der Anthologie soll es um Aspekte des Klimawandels gehen. Was wird geschehen? Wie kann man es noch ändern? Muss der Mensch sich anpassen? Oder wird unsere Spezies einfach aussterben? Klimaveränderung, Vorsichtsmaßnahmen und die Eisschmelze in Erzählungen, als Gedicht, Kurzgeschichte. Das geschriebene Wort soll etwas bewirken und zum Aufruf dienen, denn es ist an der Zeit ein ausdrucksstarkes Buch zu schaffen, in dem die Nachricht unserer Umwelt an alle Altersgruppen der Bevölkerung geht. Gesucht werden Kurzgeschichten, Erzählungen, Gedichte, die Meinungen widerspiegeln, ohne zu faktenangereichert oder belehrend zu wirken.

Das Projekt richtet sich länderübergreifend an Autorinnen und Autoren jeden Alters.

Einsendeschluss ist der 31. Oktober 2008. Die ausführlichen Ausschreibungsunterlagen gibt es auf der Internetseite www.spruch-band.de.

Kontakt:

Redaktions- und Literaturbüro Martina Meier
Papierfresserchens MTM-Verlag
D-88131 Bodolz, Kirchstraße 5
Tel.: 0049/179/2071404 – Fax: 0049/12125/73805139
www.papierfresserchens-schreibstube.de
info@papierfresserchen.de

Zahranická migrácia v Slovenskej republike: vývojové trendy od roku 2000

Výzkumné centrum slovenské spoločnosti pro zahraničnú politiku predstavuje novou migračnú analýzu, ktorá sa zaoberá vývojom fundamentálnych komponentů v rámci zahraničnej migrácie na Slovensku (zahraniční sťahovaní, ilegálna migrácia, imigrácia a emigrácia za prácu, nelegálna migrácia atp.) od roku 2000. Ďalej predkladá populačnú vývoj krajinu (s nástinom trendů do roku 2050) i úroveň kriminality, stejně jako postoje obyvateľ SR k migrantům.

Do Rakouska během ME ve fotbale znovu s pasem

Všichni, kdo budou v období od 2. června do 1. července cestovat do Rakouska nebo projíždět přes rakouské území, by si měli vzít na cestu znovu pasy. Příčinou je dočasné obnovení hraničních kontrol během fotbalového mistrovství Evropy. Rakousko tak využije možnosti, kterou mu dávají ve výjimečných případech schengenská dohoda. Kontroly se budou zaměřovat nejen na potenciální chuligány a další problémové fanoušky při Euru 2008, ale i na ilegální přistěhovalce, kteří by mohli využít zvýšeného provozu na hranicích k pronikání do země. Zároveň však chce co nejméně ovlivnit přepravu osob přes hranice. Kontroly nebudou zavedeny po celou uvedenou dobu plošně, ale vždy jen dočasně na vybraných místech.

První zkoušky z češtiny pro pobyt asi cizincům zaplatí stát

Stát zřejmě cizincům bude platit první pokus zkoušky z češtiny, která bude od ledna 2009 podmínkou pro udělení trvalého pobytu. Studenti by si měli sami hradit také nepovinné kurzy. Návrh nového systému výuky češtiny pro cizince, který vypracovalo ministerstvo školství ve spolupráci s ministerstvem vnitra, schválila vláda. Obtížnost zkoušky by měla zajistit, že se cizinec jednoduše domluví v každodenních základních situacích.

Byl otevřen nový úsek metra pro oblast s 50 tisíci obyvateli

Nový úsek pražského metra na trase C z Ládví do Letňan obsluží oblast, v níž bydlí asi 50 tisíc lidí. Další desetitisíce lidí budou jezdit ke konečné stanici podzemní dráhy v Letňanech ze Středočeského kraje, zaznělo při slavnostním otevření úseku zástupci magistrátu a Dopravního podniku hlavního města Prahy. Výstavba úseku, který měří 4,6 kilometru, stála 15,5 miliardy Kč. Soupravy na lince C budou zastavovat ve třech nových stanicích Střížkov, Prosek a Letňany. V Letňanech vzniklo velké záchranné parkoviště pro 700 automobilů a nový autobusový terminál, ke kterému budou zajíždět linky ze středních Čech. Každá z nových stanic z dílny architekta Patrika Kotase je charakteristická svým vzhledem. Střížkov tvoří ocelová konstrukce a velké prosklené plochy. Dominantou stanice Prosek jsou mohutné ocelové sloupy. Letňany charakterizuje zejména strop, který vypadá, že se pohupuje. Konečná stanice je nyní v polích poměrně daleko od okolní zástavby. Prvořadou funkcí stanice je autobusový terminál.

Česká vláda schválila vstup státu do společnosti Collegium Bohemicum

Stát vstoupí do obecně prospěšné společnosti Collegium Bohemicum, která se zabývá česko-německými vztahy. Stát se tak stane jedním ze zakladatelů společnosti. „Je to projekt, který prohlubuje vztah mezi Čechy a Němci s tím, že do projektu vstupuje za stát ministerstvo kultury,“ uvedl Čunek. Tento krok vlády podle něj přispěje k novému dialogu mezi Čechy a Němci. Společnost Collegium Bohemicum vznikla koncem roku 2006 jako centrum česko-německých studií. Zakladateli společnosti jsou město Ústí nad Labem, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a ústecká Společnost pro dějiny Němců v Čechách. Collegium Bohemicum vzniklo jako veřejně prospěšná společnost v rámci transformace Muzea města Ústí nad Labem. Zaměřuje se na kulturní dědictví spoluvytvářené v českých zemích německy mluvícím obyvatelstvem. Jeho aktivity v minulosti ocenil bývalý bavorský premiér Edmund Stoiber.

Nadační fond prezidentského páru rozdělil za pět let 22,5 miliónu Kč

Nadační fond manželů Livia a Václava Klausových za pět let od založení rozdělil ve svých projektech 22,5 miliónu Kč. Fond je podle první dámy zaměřen především na vzdělávání, podporuje hlavně děti ve stovce dětských domovů při jejich přípravě na vstup do života, pořádá počítačová školení pro seniory, poskytuje stipendia a příspěvky na různé dětské kurzy. Podle snahy může dítě na základě systému a bonusu za dokončení studia dostat skoro 20 000 Kč. „Peníze mohou být použity na zakoupení nutného vybavení pro domácnost, na úhradu prvních splátek nájemného, na další vzdělávání, založení stavebního spoření a podobně,“ uvedla Livia Klausová.

Václav Klaus podstoupil v červnu operaci kyčelního kloubu

Prezident Václav Klaus podstoupil na začátku června úspěšnou operaci kyčelního kloubu. O datu rozhodlo lékařské konzilium vedené špičkovým ortopedem Pavlem Dunglelem z Fakultní nemocnice Bulovka v Praze. Prezident se podle dostupných informací dlouhodobě připravoval na výměnu kyčelního kloubu za umělý, s kyčlí měl potíže už léta. Podle *Mladé fronty Dnes* si je však dlouho nechtěl přiznat. I proto, že tenis mohl celkem bez problémů hrát, nic ho neomezovalo. Noha jej ale začala v poslední době bolet i při vstávání ze židle a bolest se stále zhoršovala. Václav Klaus zákrok už jednou odložil kvůli prezidentské volbě.

Gottovi se narodila čtvrtá dcera, dostala jméno Nelly Sofie

Populární český zpěvák Karel Gott je počtvrté otcem. Nejmladší dcera osmašedesátiletého umělce dostala jméno Nelly Sofie Gottová. S manželkou Ivanou, s níž se oženil letos v lednu v Las Vegas, už má legenda české populární hudby dvoutletou Charlotte Ellu. Z předchozích vztahů má známý hudebník už dospělé dcery Dominiku a Lucii.

Česká soutěž Kalendář roku 2008

Ačkoli by se nyní mohlo zdát, že je pozdě zabývat se kalendáři, neboť rok 2008 již pokročil a zvolna se blíží ke své polovině, není tomu tak. Kalendáře v různé podobě nás provázejí celý rok. Nástěnný kalendář je pro nás ozdobou na zdi, která nás upoutá svými výtvarnými kvalitami, ať již doma nebo v kanceláři, stolní kalendář nám připomíná plynoucí čas pracovního týdne a diář hlídá, abychom nezapomněli na domluvené schůzky a úkoly. Zkrátka kalendář je každodenním společníkem, bez něhož se neobejdeme. V České republice probíhá soutěž o nejkrásnější kalendář letos již osmým rokem. Podobné soutěže probíhají i jinde – třeba v Německu letos proběhl již 58. ročník. Proti Čechům tedy mají půlstoletí náskok. České kalendáře ale rozhodně stojí za pozornost. Proto uvedme něco o tom, jak soutěž probíhá, jaké kalendáře uspěly a jaký je současný český nástěnný kalendář.

Soutěž Kalendář vyhlašují časopis Typografia a M.I.P. Group, a. s. Členy poroty jsou odborníci z oblasti polygrafie, fotografie, grafického designu, typografie a marketingu, kteří posuzují kalendáře velmi detailně. Cenu proto mohou získat opravdu jenom ti nejlepší z nejlepších, jejichž kalendáře splní všechna náročná kritéria. Cílem soutěže je podpořit kreativitu, tiskovou a grafickou úroveň kalendářů, upozornit na výjimečné počiny v této oblasti.

Nejstarší česky tištěný nástěnný kalendář byl kalendář Minuci na rok 1485. Připravil ho rektor pražské univerzity Vavřinec z Rokycan. Tradice výroby nástěnných kalendářů v Čechách proto přetrvává již více než půl tisíciletí.

Nástěnné kalendáře neztratily svůj význam ani dnes. Velké firmy spatřují v nástěnném kalendáři objekt, jehož prostřednictvím mohou prezentovat svoje úspěchy, názory, vyjadřovat se k aktuálním společenským otázkám nebo podporovat charitativní projekty. Kalendář je zároveň atraktivním dárkem pro zákazníky a obchodní partnery. Ovšem rozhodně neplatí, že pouze velké společnosti mohou zásluhou dostatku finančních prostředků vytvořit kvalitní kalendáře. Naopak, soutěže se zúčastňují i malé firmy, neziskové organizace či jednotlivci a jejich práce plně obostojí i v tvrdé konkurenci velkých společností.

Kalendář může do soutěže přihlásit jeho vydavatel, firma, která se podílí na jeho tvorbě či výrobě (agentura, grafické studio, tiskárna atd.), nebo jakákoli právnická či fyzická osoba se souhlasem vydavatele.

V letošním roce mohli přihlášení získat jednu ze tří cen v sedmi kategoriích:

1. obrazová (kulturní)
2. propagační
3. typografická
4. fotografická
5. celebrity
6. volně prodejné
7. ostatní

Celkově bylo v soutěži Kalendář roku 2008 hodnoceno 82 kalendářů. Nejjobsazenější byla kategorie propagační, ve které bylo posuzováno celkem 36 přihlášených prací, následovala kategorie fotografická s 23 kalendáři. Tyto dvě kategorie jsou již tradičně nejsilnější. Novinkou byla v letošním roce kategorie celebrit. Do této kategorie se přihlašovaly kalendáře zobrazující význačné osobnosti společenského života. Zasedání hodnotící poroty proběhlo

6. března v historických prostorách Národního divadla. Záštitu nad soutěží převzal ředitel Národního divadla PhDr. Ondřej Černý.

Porotu v letošním roce velmi zaujal kalendář *Mattioliho herbář*, zařazený v kategorii obrazová (kulturní). Přihlásila ho Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická. Porotci kladně hodnotili zejména čistotu grafického zpracování, jednotu použitého tématu – obrazu i písma. Z hlediska tisku a využití nových polygrafických technologií byl jako výborný posuzován kalendář společnosti KBA, který přihlásila česká pobočka společnosti KBA, dobořský výrobce tiskových strojů KBA-Grafitec s. r. o., do kategorie fotografické. Tyto dva kalendáře také reprezentují dva různé směry tvorby – *Mattioliho herbář* návrat k čistotě grafického zpracování, kalendář *Impressions 2008* firmy KBA nejnovější možnosti tiskových technologií (UV tisk a lakování, hybridní tiskové barvy) pro zvýšení působivého efektu tiskoviny. Tento efekt je ještě znásoben stejně zpracovaným obalem na kalendář.

Velmi kvalitním kalendářem v kategorii obrazová (kulturní) byl Autorský kalendář *Ivan Exner pro rok 2008* společnosti Nobiles, s. r. o. Kalendář Ivana Exnera byl oceněn i v minulém roce, letošní kalendář úspěšně pokračuje v této koncepci. Úspěšně se odlišuje od ostatních také promyšlenou a kvalitně provedenou adjustací. Kalendář *Orbis pictus* vydaný studiem ART D – Grafický ateliér Černý, s. r. o., prezentuje současné české grafické umění. Studio ART D – Grafický ateliér Černý, s. r. o., také v minulých ročnících úspěšně bodovalo v soutěži se svými kalendáři zaměřenými na tvorbu známých grafiků.

Kalendář je pro mnoho firem příležitostí představit svoji činnost či výrobky, proto tato kategorie byla ve všech ročnících soutěže vždy velmi silně obsazena. Tvrzení oříškem však je zvolit zajímavé, objevné řešení, odlišné od ostatních. V kategorii propagační zaujal porotu kalendář *80 let značky Synthesia*, vyznačující se kvalitním typografickým zpracováním a citlivým propojením historického tématu se současností. U kalendáře společnosti hubergroup, přihlášeného českou pobočkou – společností Michael Huber CZ – do kategorie propagační, se porota shodla na tom, že idea využití fotografií zaměstnanců a následné fotomontáže z nich je zajímavá. Umělecký záměr je charakterizován: „Požádali jsme 3 600 lidí, kteří pracují pro hubergroup na celém světě, aby udělali fotografie krásných, bizarních nebo unikátních záběrů ze své země. Z více než 500 zaslaných motivů jich bylo vybráno 12, které byly zasazeny do neobvyklého prostředí. Tak vznikly jedinečné, vtipné nápady, které vás donutí podívat se dvakrát.“ Dobře zvolenou propagační je také kalendář *Ospap 2008* společnosti Ospap, velkoobchod papírem, a. s., využívající motivu dřeva jako suroviny pro výrobu papíru. Přidanou hodnotou tohoto kalendáře je personalizace pro jeho vlastníka.

Silná byla i kategorie fotografická, kde soutěžily kalendáře známých fotografů, např. Jana Saudka (*V dobré společnosti*, za Unipetrol, a. s.), Josefa Hníka (*Blízké předměty*, za Českou pojišťovnu, a. s.) či Jana Šibíka (*Jan Šibík – Afrika*, za Ringier ČR, a. s.). V případě kalendáře Unipetrolu porota ohodnotila kromě fotografií i graficky zajímavé ztvárnění. U *Limitovaného kalendáře Českého olympijského výboru* (za Českou olympijskou, a. s.) porota vyvedla především inovativnost a kvalitu fotografií.

O tom, že kalendář může být i 3D objektem (dosud v historii soutěže nebylo mnoho takových příkladů), svědčí *Kalendář čas* společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a. s., se zakomponovanými funkčními nástěnnými hodinami, nebo prostorový objekt – kostka – kalendář *PF Reisenhel*, který využívá vlastností použitého materiálu a vzbuzuje svým tvarem hravost. *Kalendář 2008 Nazaret* (přihlásil Nazaret, středisko Diakonie a Misie církve československé husitské) je jasným důkazem, že kalendáře neziskových a charitativních organizací se v konkurenci určitě neztratí.

VÝSLEDKY SOUTĚŽE

Grand Prix

Mattioliho herbář, přihlašovatel VOŠG a SPŠG, Praha 1

Kategorie obrazová (kulturní)

1. *Mattioliho herbář*, přihlašovatel VOŠG a SPŠG, Praha 1
VOŠG a SPŠG získala od firmy Michael Huber CZ věcnou cenu – certifikát na dodávku barev.
2. Autorský kalendář *Ivan Exner pro rok 2008*, přihlašovatel Nobiles, s. r. o.
3. *Orbis pictus*, přihlašovatel ART D – Grafický ateliér Černý, s. r. o.

Kategorie propagační

1. *80 let značky Synthesia*, přihlašovatel Synthesia, a. s.
2. *The World is full of surprises*, přihlašovatel Michael Huber CZ, s. r. o.
3. *Ospap 2008*, přihlašovatel Ospap velkoobchod papírem, a. s.

Kategorie typografická

1. *Menhart kalendář 2008*, přihlašovatel Menhart Creative Communications

Kategorie fotografická

1. *Impressions 2008*, přihlašovatel KBA-Grafitec, s. r. o.
2. *Blízké předměty*, přihlašovatel Česká pojišťovna, a. s.
Fotograf Josef Hník, autor fotografií kalendáře *Blízké předměty*, získal věcnou cenu od firmy Pentax – fotografické příslušenství.
2. *Limitovaný kalendář ČOV*, přihlašovatel Český olympijský výbor Tiskárna Daniel, která tiskla *Limitovaný kalendář ČOV*, získala od firmy Michael Huber CZ věcnou cenu – certifikát na dodávku barev.
3. *V dobré společnosti*, přihlašovatel Unipetrol, a. s.

Kategorie celebrity

1. *Lucie 2008*, přihlašovatel Production Team, s. r. o.
Tiskárna Maestro, která tiskla kalendář *Lucie 2008*, získala od firmy Michael Huber CZ věcnou cenu – certifikát na dodávku barev.

Kategorie volně prodejné

1. *Ledňáčci*, přihlašovatel Graspo CZ, a. s.

Kategorie ostatní

1. *Kalendář čas*, přihlašovatel Telefónica O2 Czech Republic, a. s.
2. *PF Reisenhel*, přihlašovatel Reisenhel CS, s. r. o.
3. *Kalendář 2008 Nazaret*, přihlašovatel Nazaret, středisko Diakonie a Misie církve československé husitské

Cena časopisu Typografia za příkladnou pomoc postiženým sportovcům
Česká fotografie pro sport bez bariér, přihlašovatel Nakladatelství Helma, s. r. o.

Cena M.I.P. Group a. s.

Jan Šibík – Afrika – za nejlepší grafický design fotografického kalendáře, přihlašovatel Ringier ČR, a. s.

Kalendář *Doteky barev 2008*, přihlašovatel Letní dům, občanské sdružení, získal od společnosti Epson věcnou cenu – multifunkční zařízení Epson.

Videotéka a fonotéka KLUBU (s podporou MZV-OKKV)**Seznam videokazet:**

Balada pro banditu
 Bohemia I
 Český ráj (něm.)
 Císařův pekař
 Český Krumlov (něm.)
 Čerte, drž se svého kopyta
 Hrátky s čertem
 Jižní Čechy (něm.)
 Karlsbad
 Kytice
 Mikulov (něm.)
 Magdalena Kožená
 Morava a Slezsko (něm.)
 Nesmrtelná teta

Obchod na korze
 Ostře sledované vlaky
 Osudy dobrého vojáka Švejka I-II
 Penzión pro svobodné pány
 Praha
 Pražské Jezulátko (něm.)
 Šakalí léta
 Tajemství ocelového města
 Trhák
 Všichni moji blízcí
Divadlo Jára Cimrmana:
 AKT, hra se zpěvy a tanci
 Němý Bobeš aneb Český Tarzan
 Vyšetřování ztráty třídní knihy
 Záškok

Pohádky:

Broučci
 Kocour Vavřinec
 Krtečkova dobrodružství
 Maxipes Fík
 Mach a Šebestová I-II
 Rákosníček a jeho rybník
 Spejbl a Hurvínek
 Tuláček
Kazety:
 A vy páni muzikanti
 Jarmila Šuláková – Folk songs
 Jen vzpomínky poštáctví
 kluka
 Krtečkova dobrodružství I-II

Neuvěřitelné situace:

Šimek a Sobota
 Písničky Čechů v Chorvatsku
 Slzy smíchu Jiřiny Bohdalové
 The best of Pavel Bobek
 Všichni moji blízcí
CD:
 V + W, Písničky (2005)
Možnost zapůjčit tyto filmy:
 Audience
 Báječná léta pod psa
 Když rozvod, tak rozvod
 Pelíšky
 Skřivanci na niti
 Smrt krásných srnců

Máte-li zájem o vypůjčení, kontaktujte zástupce Kulturního klubu. Kauce 5 € za videokazetu, 2 € na obnovu filmotéky.

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Příhlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich,
Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien

záznamník (od 10:00): ++43-1-402 32 99

fax (od 10:00): ++43-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým členům a novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2007 činí **29,- €**. Prosím, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2007 činí včetně poštovného **49,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY PRO INZERENTY (včetně cen)

Rozměry v cm	Cena v €
2,5 × 5,2	6,13
3,2 × 10,5	15,31
6,5 × 5,2	15,31
7,0 × 8,5	26,88
7,0 × 10,5	34,38
5,0 × 17,3	40,00
12,5 × 17,3	100,00

Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 2 €. Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).

Sleva pro členy Kulturního klubu 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria, číslo účtu: **683 035 901**, BLZ: **12000**, IBAN: **AT 03 1200000 683035901**, SWIFT: **BKAUATWW**
- Česká spořitelna, číslo účtu: **1557869023**, kód banky: **0800**, účel: **inzerát**.

Objednávky přijímá a případné dotazy Vám zodpoví:

Mag. Pavlína Böhmová, mobil 0043 (o) 669 195 44 077,
tel./fax: 0043 (01) 95 44 076

František Písařík, tel.: 0043 (o) 650 599 28 02

centrální fax (od 10:00): 0043 (01) 79 88 454

e-mail: inzerce@kulturklub.at

Kursy češtiny

Čeština pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci, hlaste se na tel. č. 6023651, dr. Malá.

Čeština – začátečníci i pokročilí.

Zájemci, hlaste se na tel./fax 0043-1-40 89 841,

Mag. dr. Brandeis.

Kurzy

slovenského jazyka
na Slovenskom inštitúte

miesto: priestory Slovenského inštitútu,
Wiplingerstrasse 24-26, 1010 Wien,
informácie: tel. 01/535 40 57

TSCHJECHISCHES ZENTRUM
 České Centrum

Herrengasse 17, 1010 Wien
 ředitelka dr. Tatjana Langášková
 Tel./Fax: 0043 1 5352360 - 14
www.tschechischeszentrum.at
 E-mail: ccwien@czech.cz
 Po – Pá 10:00-17:00

Mag. **Sylvie Šebelová**
 Sprachtrainerin für Tschechisch

+43 1 920 70 48 **tel+fax**
 +43 699 12 64 29 38 **mobil**
office@sebelova.at **e-mail**
www.sebelova.at **web**

CzechTourism Wien
Česká centrála cestovního ruchu
 Herrergasse 17, 1010 Wien
 ředitelka Dr. Phil. Nora Dolanska
 tel.: 0043 1 533 21 933
 fax: 0043 1 533 21 934
 e-mail: info-at@czechtourism.com
www.czechtourism.com

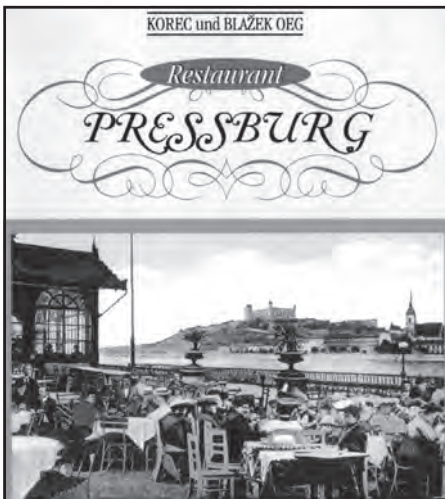
ofsetový tisk • barevné kopírování
• grafické studio •

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Kniha autorky Marie Brandeis *Přišli jsme odjinud...* s předmluvou bývalého českého velvyslance v Rakousku a nynějšího prezidenta PEN-klubu Jiřího Gruši obsahuje portréty osobností, jež jsou spjaty s českou menšinou, prostředím a kulturou ve Vídni a v Rakousku. Přehledně a zajímavě popisuje nejen bohatou historii exilového života české menšiny v Rakousku, ale i její současný stav. Publikace je dvojjazyčná: česko/německá.

Knihu je možno zakoupit/objednat v knihkupectví **Pastrňák's Austro-Bohemia Press**, 1030 Wien, Steing. 24, tel.: ++43-0-699-10596078, fax: ++43-1-812 36 50, e-mail: ivana.pastrnak@chello.at otevřeno: st, čt 17:00-18:30 nebo v **Kulturním klubu** (viz níže).

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagsmenü – Spezialitäten aus der ganzen Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zadarmo

Danica Korecová, fa. Korec
tel./fax: 038-7486 159
Informace v reštaurácii Pressburg

VON MINDERHEITEN ZU VOLKSGRUPPEN

20 Jahre Wiener Arbeitsgemeinschaft

Redigiert von
Heinz Tichy, Ernő Deák
und Richard Basler

integratio

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK

sekretariát: út 8:00-9:30, čt 17:00-18:30
Otto Bauer Gasse 23/11, 1060 Wien
tel. +43-1-596 13 15, fax +43-1-595 57 99
rsk@slovaci.at www.slovaci.at

Divadelní ochotnický spolek VLASTENECKÁ OMLADINA

1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 02273 7604
www.omladina.at

Galerie auf der Pawlatsche

Institut für Slawistik
Universitätscampus
1090 Wien, Spitalgasse 2-4/Hof 3
www.univie.ac.at/pawlatsche

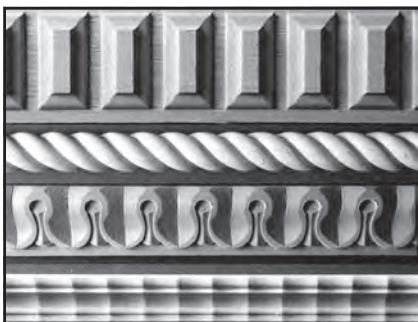

Slowakisches Institut

Wien

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT

Wipplingerstr. 24-26
1010 Wien
Tel./Fax: 43 / 1 / 53 54 057
E-mail: siwien@gmx.at
www.sivieden.mfa.sk

Dřevěné lišty a mřížky

Franz Kolář GmbH
Josef-Strebl-Gasse 8, 2345 Brunn/Geb.
Tel.: 02236/31724, Fax: 02236/323 96
E-mail: office@kolar.at; www.kolar.at

**Divadlo Brett – 1060 Wien,
Münzwardeingasse 2,
tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at,
www.theaterbrett.at
úterý – sobota od 20 hod.**

AUSTRO-BOHEMIA PRESS
1030 Wien, Steing. 24
tel.: ++43-0-699 10596078 (9:00-19:00)
fax: ++43-1-812 36 50
e-mail: ivana.pastrnak@chello.at
www.pastrnak.at.ac
(st, čt 17:00-19:00 a také některé soboty)

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

EXTRAPARFUM.AT

Vitáme Vás v internetové parfumerii
www.extraparfum.at

Nabízíme ucelenou řadu originál zabalených značkových parfémů za skvělé ceny.

Příjemné nakupování a mnoho voňavých dní Vám přeje
Váš EXTRAPARFUM

„Art-Atelier“

Bildhauerei / Keramik
Restaurierung / Keramikurse
Altmüttergasse 6, 1090 Wien

Tel.: 0676 9452096

Auf Ihren besuch freut sich:
Mag. Milada Zahnhausen
Dipl. Bildhauerin & Keramikerin

Täglich ab 11:00 bis 23:00h

ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien - Margaretenstraße 60 - Tel (0222) 586 09 67

Theater
mök

Mobiles

Theater für Kinder

tel 01/505 98 06

e-mail: theater.moki@chello.at

www.theater-moki.at

Atelier JAN -

Umění z kůže

Jan & Tamara

Brabenec,

Spittelberggasse 7,

1070 Wien,

tel./fax: 526 54 22,

po-pá 13-18 hod.,

so 10-14 hod.

Výhodné ubytování ve Vídni

I. Seda,

Westbahnstr. 18, 1070 Wien,

Tel. 01/617 27 06

Právník v ČR

JUDr. Josef Franc

advokát

Kancelář: Kovářská 1169/17, 190 03 Praha 9

tel./fax : 004202 848 18 008,

mobil: 00420602 850 267

e-mail: Josef.FRANC@seznam.cz

SALON MIMI - ŽOFIE HERRMANN

Dipl. kosmetička, pedikérka,
zdravotní sestra

Odborná kosmetika, pedikúra,
manikúra, el. epilace chloupků,
manuelle lymphdrainage

Aromamassage, soft-laser

Termín dle dohody:

tel. + fax: 01/98 24 867

Út - pá: 8:30-11:30 + 14:00-18:00

1140 Wien, Kienmayerg. 48

Hudební skupina Krokodýl

Živá hudba, hrajeme svadby, plesy,
zábavy, společenské akce, Silvestry.

Široký repertoár českých,
slovenských, anglických písní.

Těšíme se na setkání s Vámi.

Bližší informace CZ:

tel.: +420603947957 (Gryšová)

e-mail: monikagrysova@seznam.cz

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Informationszeitschrift der Tschechen

und Slowaken in Österreich

Schlüsselgasse 18, 1080 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764,

fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at

www.kulturklub.at

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici
v redakci.

BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

Familie Karl Kolařík

seit 1920

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

Budweiser
Budsträu

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin;
předělávky, vlastní výroba (též z doneseného
materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88,
tel. / fax 604 54 85,
po-pá 9-12 a 14-18 hod., so 9-12 hod.

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17,
Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12
po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY,

Krajanské ceny, TV-Service,
T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17,
1030 Wien, Tel./Fax: 798 47 08

PROLINGUA

Ivana BROZOVA

Barichgasse 21
Eingang Ottogasse
1030 Wien

Tel.: 0650 / 400-17-10
E-Mail: prolingua.b@volny.cz

Raumdekor

ANTON FLORIÁN
MALERMEISTER

TEL. +FAX **586 86 86**

1060 Wien, Hofmühlgasse 18

E-mail: raumdekor.florian@aon.at

**MALEREI - STUCK
JALOUSIEN - ROLLO
ANSTRICH - TAPETEN
TEPPICHE - VORHÄNGE
STIL- UND LIFTKARNISEN
WAND- UND BODENBELÄGE
FARBEN - LACKE - WERKZEUGE**
>>> *sleva pro krajany*

Nabízím pronájem pěkného bytu

cca 46 m² v Praze 6 – Dejvicích, ul. Zemědělská.

Zařízený a klidný ve zvýšeném přízemí cihlového domu.

Předsíň, pokoj, kabinet, kuchyň, balkon, zahrádka.

Nová koupelna s vanou. Telefon, plyn a dálkové topení.

Cena podle dohody.

Kontakt: paula.carmignato@rozhledy.at

Pronajmu hezky zařízený pokoj

v 11. okrese, 3 min od U3, kabelová televize, internet, prádelna, bazén na střeše, kompletně zařízená kuchyně ke společnému používání. Pouze ženy, nejraději česky nebo slovensky mluvící. Fotografie na vyžádání, k pronájmu ihned.

Cena: 370 € + dvouměsíční kauce. Tel.: **0650/38 22 512**,
e-mail: DenisaKames@hotmail.com

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinerstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,

www.restaurant-boehmerwald.at

otevřeno: po – ne 11-23 hod.

Restaurant Schönbrunner Stöckl rodina Smadišova

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

Nabízíme:

svatby, podnikové a rodinné oslavy, Vánoce,
catering service pro každou příležitost,
slevy pro skupiny z ČR.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Küche/ kitchen / cucina / kuchyň

10:00-22:00, otevřeno po celý rok

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor, tel.: +43-1-813 42 29,

tel./fax: +43-1-812 82 71, www.schoenbrunnerstoeckl.com

Zur Böhmischen Kuchl

Speciality české a moravské kuchyně:
dřšťková polévka, bramboráky, svíčková, lívanečky,
Budějovické a Velkopopovické pivo –
na Vaši návštěvu se těší Dagmar Ficenc

1080 Wien, Schloßelgasse 18, tel.: 402 57 31

otevřeno: po – pá od 11.00 – 15.00 a 17.30 – 23.00

**KLEINES
WIENER CAFE**

Denis Bezucha

1080 Wien, Kochgasse 18

tel. 01/402 32 07

po – pá 9:00-22:00

sobota a neděle

zavřeno

Kavárna s českou kuchyní.

Oslavy na objednávku.

Budějovické pivo.

1848

Z mnoha národů, kterým panoval rakouský císař, byly na tom nejhůř národy slovanské. Také v Čechách to vřelo nespokojeností.

Na venkově sedláci odmítali obdělávat zdarma panskou půdu, leckde se jí dokonce násilím zmocnili. Ve městech se bouřili dělníci proti malým mzdám.

Císař o tom všem věděl. Proto slíbil ústavu, která měla zajistit lidem více práv a svobody. Lidé přijali císařův slib s nadšením.

V létě roku 1848 se do Prahy sjeli zástupci všech Slovanů z rakouské říše. Žádali pro své národy stejná práva, jako měli Rakušané.

Tehdy začaly v Praze nepokoje. Císař poslal do Prahy vojáky. To Pražany pobouřilo. Na protest uspořádali na Koňském trhu, dnešním Václavském náměstí, velké shromáždění.

Potom se lidé pokojně rozcházeli. Proti nim stáli ozbrojení vojáci s nasazenými bodáky. Na povel začali do lidí střílet.

Pražané hned vytrhávali kameny z dlažby, převraceli vozy, hromadili nábytek. Stavěli barikády, aby vojáky zadrželi. Začal boj.

Po pěti dnech vojenská přesila přece jen zvítězila. Mír však nenastal, nespokojenost rostla. A tak císař po několika měsících musel ustoupit alespoň v tom, že zrušil robotu.

Tajemný doktor Brouk

Básník Josef Hiršal zaznamenal v knize vzpomínek historiku o tom, jak si jej v dávném roce 1941 bonviván a psychoanalytik surrealistické skupiny Bohuslav Brouk zvolil za společníka při tazích pražskými nočními lokály: „Sotva se posezení v Dunaji, U Šupů či u Paukrů chýlilo ku konci, vyzval mě pološeptem Brouk: »Zavolej do Astorky Kašprika nebo vrchního do Bonnuity, že tam přijdem!« Příklad jsem se snažil vyplnit co nejdiskrétněji, a pak jsme se většinou taxíkem přesunuli do lokálů hluboce nočních. Bylo-li zavřeno, stačilo zaklepat a vyslovit kouzelné zařikadlo: »Doktor Brouk.«“

Až do odchodu za hranice v roce 1948 byl doktor Brouk (1912-1978) pravým enfant terrible intelektuální Prahy. Pocházel z velkoobchodnické rodiny (firma Brouk a Babka) a provokativnost jeho postojů včetně levicové orientace lze jistě částečně chápat i jako vzpouru proti domácímu prostředí. Jeho teorie, ve kterých rozvíjel freudismus, nehleděly na společenská tabu, demystifikovaly společenské kultury a pobuřovaly erotickými tématy. Stačí vyjmenovat tituly jeho některých publikací a esejů z třicátých let: *Manželství – sanatorium pro méněcenné*, *Patologie životní zdatnosti*, *Stoupa života*, *Onanie jako životní názor*.

Brouk musel šokovat i tím, že jeho pohled na – pro surrealismus klíčová – témata touhy a lásky naprosto postrádal sentimentální zabarvení, jež v české meziválečné avantgardě prosazoval vlivný Vítězslav Nezval. Vystudovaný přírodovědec a filozof Bohuslav Brouk nebyl nadšeným milencem života, ale naopak defetistou a skeptikem. Takový byl v bezstarostné době pražské bohémy a takovým zůstal i v desetiletích, která následovala a zdaleka už bezstarostná nebyla. Právě této pohnuté doby mezi lety 1948-1978 se týkají dokumenty – ať už z pera samotného Brouka, nebo svědků a přátel –, které do knihy *Zde trapno existovat* sebral a uspořádal Viktor A. Debnár.

Budoucím milenkám

Bohuslav Brouk emigroval ve svých třiceti šesti letech a skoro stejně tak dlouhou dobu pak prožil v Paříži, Melbourne a nakonec v Londýně. Hranice překročil vybaven aktovkou, do níž se „sotva vešlo pyjamo a toaletní potřeba“. Svědectví o jeho prvních letech ve Francii podává básník žijící dnes v Portugalsku, František Listopad. Protloukali se tehdy společně a stýkali se také s Broukovými přáteli – Toyen a Jindřichem Heislerem. Brouk se uchytil ve Výboru pro sociální pomoc československým uprchlíkům. Psal například do *Zpravodaje československé emigrace*, jehož vydavateli byly známé osobnosti exilu, někdejší ministr Hubert Ripka a František Kovárna.

Broukovy články, básně a dopisy představují důležité svědectví o situaci českých emigrantů. Dále tu máme texty, které Brouk začal psát v Paříži a pokračoval v nich v Melbourne. Jsou součástí autorových dlouhodobých úvah o hrdinství a svobodě (na vydání ještě čeká Broukův obsáhlý spis *O šalbě svobody a filosofie*, psaný v letech 1953-1957) a Brouk je stylizuje jako *Dopisy z exilu příštím milenkám*. Do památníčku si je ale uloží málokdo. Laboratorně anatomický pohled rozbíjí hned v prvních odstavcích jakékoli nadnesené představy.

„Klidně a střízlivě uvažováno: lidé chtějí žít co nejšťastněji a s tímto záměrem si hledají cestu, která by jim v tom

kladla co nejméně překážek. Někteří hledají lišácky tuto cestu doma v kolaboraci s komunisty a druzí se ji zase domnívají neméně lišácky nalézt v exilu.“ Brouk, skeptický k odboji a odpůrce jakéhokoli sentimentálního vlastenčení, nahlíží do situace poválečného Československa: „Ve jménu lidu byl zesprostáčen svět, ve jménu člověka Vás, má drahá, prosím, abyste mi to nepřipomínala a byla distingvovaná. Důvěrnost není pozváním k sprostotě a nevkusu a v den, kdy si spravíte podvazek mincí nebo podprsenku spínacím špendlíkem, není nutno, abyste se přede mnou svlékala.“

Navzdory slovům o lišáctví se Brouk v exilu společensky angažuje a podrobně sleduje i události v Československu. Zhnuseně referuje o oslavách prvního výročí únorového puče, ironicky zaznamenává proměny těch, jež kdysi znal, např. svého profesora Jana Mukařovského, který dříve tíhnul k surrealismu a nyní se v „trapné ekvilibristické rektorské přednášce“ prohlásil za stoupence socialistického realismu. V korespondenci s Jaroslavem Dreslerem z padesátých let se Brouk zabývá podstatným momentem československé meziválečné avantgardy: jejím vztahem k levicovým ideologiím. Popisuje i vlastní krátkou kariéru v KSČ a také své místo mezi surrealisty: „Vstoupil jsem do skupiny hlavně pro přátelství se Štyrským a Toyen a jen na jejich naléhání jsem podepsal projev loajality KSČ, který koncipoval Nezval s Kopeckým. Kopecký měl totiž výhrydy proti mé a Štyrského účasti ve skupině.“

Bílý plášť

Třicet let po jeho smrti se jméno Bohuslava Brouka z povědomí českých intelektuálů a bohémů zcela nevytratilo, a to ani tehdy, když od něj nic nečetli. Přežívá jako sympatická postava excentrika, provokatéra, autora slavného pojednání o onanii. S knihou *Zde trapno existovat* se však Broukův život přestává jevit jako mýtus nebo jen série recesí, poprvé jej nahlížíme vcelku a reálně.

Nejenže poznáváme jeho zralé postoje, v nichž často rekapituluje názory svého mládí – surrealismus, s výjimkou prací Štyrského a Toyen, například nazývá „reklamní záležitosti“. Mezi dokumenty nacházíme i zatykač vojenského prokurátora vydaného na Brouka v říjnu 1948, svazky ministerstva vnitra, průkazy. Kniha je opatřena třemi předmluvami – V. A. Debnára, Vladimíra Papouška a Vladimíra Boreckého, soupisem literatury o autorovi a rejstříkem jmen včetně krátkých medailonů osobností z Broukova okolí. Vcludila se sem i chyba: u několika básní byl jako autor mylně uveden F. Listopad, zřejmě proto, že řada Broukových věcí pochází z Listopadova archivu.

Poprvé máme k dispozici i fotografie z pozdější doby. Jedna z nich se jmenuje „Člověk přestrojený za chemika“ a pochází z Melbourne padesátých let. Vidíme na ní nenápadnou postavu v bílém plášti a toto přestrojení možná Brouka charakterizuje nejlépe. Skepse, humor, ostrý, iluzemi nezastřený pohled z něj učinily pronikavého glosátora společnosti a jejich nálad. Ne chemika, ale spíše patologa české společnosti.

(Marie Langerová)

Autorka je literární historička.

Bohuslav Brouk: *Zde trapno existovat*

Ed. Viktor A. Debnár

Brno: Host, 397 stran

RELIGIÖSE ÜBUNGEN - LEHRAUSGÄNGE

SCHULE :	Pr. »Komensky«, Wien 3., Schützengasse 31
KLASSE :	8. ORg
RELIGIONSLEHRER :	P. Dr. Jan Horák, SDB
REFERENTIN:	PAss. Paula Carmignato, SMDB
ART DER ÜBUNG :	Lehrausgang - Exkursion
ORT :	Wien 1., Stephansplatz
DATUM :	Do, 8. Mai 2008
ZEIT :	08:00 - 09:50 Uhr
HAUPTTHEMA :	Erzbischöfliches Ordinariat und Stephansdom

INFORMATIONSBERICHT :

Die Maturaklasse hat die letzte Stunde des röm.-kath. Religionsunterrichts im **Stephansdom** am Wiener Stephansplatz verbracht. Die Einzigartigkeit dieses Domes und die tausenden Details aus denen er zusammengesetzt ist machen ihn zu einer kunsthistorischen und architektonischen Schatzkiste. Der Stephansdom als Symbol der Stadt verdankt den tschechischen Baumeistern viel. Zum Beispiel: das mächtige Steildach mit bunter Ziegelmusterung aus Böhmen. Die Statue vom hl. Wenzel und der Altar vom hl. Johannes von Nepomuk, Hauptpatronen der tschechischen Nation, fehlen in der Kathedrale von Wien seit 500 Jahren auch nicht. Einige Kirchenlieder werden in Wien noch nach tschechischen Melodien gesungen. Heute findet man im Gebet- und Gesangbuch "Gotteslob" der Erzdiözese Wien tschechische Melodien.

Einer Wiener Sage zufolge half die heute dort stehende Muttergottes-Statue einem Dienstmädchen, das unschuldig des Diebstahls verdächtig wurde. Die Statue von Mutter und Kind befindet sich in der Nähe des Eingangs zum südlichen Seitenchor. Die Figur sei deshalb so schwarz, heißt es, weil die Dienstmädchen so fromm gewesen seien und so viele Kerzen angezündet hätten, die die Figur immer mehr nachdunkeln ließen. Verewigt hat diese Madonna übrigens Lilian Faschinger in ihrem Roman „Wiener Passion“, eine Geschichte über den Lebensweg eines Dienstmädchens aus Böhmen.

Unsere Exkursion hat im **Erzbischöflichen Ordinariat** begonnen, wo man die einzelnen Stellen und Ämter (Schulamt, Diözesangericht, Finanzkammer, Diözesanarchiv, Pressestelle, usw.) findet. Mit dem Lift haben wir den Dachspeisesaal besucht und dort einen kleinen Imbiss gegessen. Von hier aus hat man einen wunderschönen Blick auf die Stadt.

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina Bodnar
choroby kožní a pohlavní,
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11,
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8,
tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech
ortoped a ortopedický chirurg,
roh Simmeringer Hauptstr. / Kopalgasse
1/3/3, Wien 11,
tel. 74 9 32 03

MUDr. Vít Doležal
zubní lékař,
Blattgasse 13, Wien 1030,
tel. 713 72 66, všechny pokladny

MUDr. Eva Dršata
oční lékařka,
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne,
termín po dohodě na tel. 587 54 27,
všechny pokladny

MUDr. Kamila Hajek
soukromá léčba homeopatií,
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10,
tel. 689 22 80

MUDr. Hana Lion
zubní lékařka,
Waltenhofengasse 5/2/301, 1100 Wien,
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15,
Tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina Lion
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii,
Röttergasse 37, 1170 Wien,
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav Lipták
internista – sportovní lékař,
Innere Medizin – Sportmedizin,
gerichtlich beeid. Sachverständiger,
Diplomsporarzt, všechny pokladny.
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City,
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00,
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

MUDr. Iona Polzer, roz. Bartošková
choroby oční a optometrické (Wahlarzt),
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374,
www.gesundeaugen.at

MUDr. Georg Sojka
neurolog a psychoterapeut,
Apostelgasse 25-27 (ve dvoře vpravo),
Wien 1030,
tel. 0664/214 01 63, termín po dohodě

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss
odborná ortopedka, též dětská,
Pilgramgasse 10, Wien 5,
tel. 58 74 460

Dr. med. Lenka Widner
odborná dětská lékařka, alle Kassen,
po 9-14, út 14-19, čt 8:30-12:30 a 14-16,
pá 8:30-12:30, jindy po dohodě
Waltenhofengasse 5 / Stiege 2,
1100 Wien, tel. 01/6880448,
e-mail: lenka.widner@gmx.at

PSYCHOTERAPEUT PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ

Mag. Dr. Ladislav Nykl, Ph.D.
lektor na vídeňské univerzitě
a Masarykově univerzitě v Brně
semináře růstu osobnosti, pomoc
při sociálních problémech, depresích,
psychosomatických problémech atd.

Praxe:
Ledererg. 17/7, Wien 8,
tel. 523 57 44 nebo 0676/5194833
e-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

GESUNDHEITSSTUDIO KROTTENBACH

Med. Univ. Dr. Kamil Maarfia
soukromý všeobecný lékař,
pracovní, preventivní a estetická
medicína, životní prostředí
Krottenbachstraße 52 (vchod Budinskygasse)
1190 Wien, tel.: 01/9580951,
mobil: 0699/6300063
e-mail: dr.maarfia@artdoc.at,
www.artdoc.at

Ověřené překlady dokumentů aj.
Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf
tel. +43-2235/44 637, +43-676/37 62 117
práce: Marxerg. 1a, 1030 Wien
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
fax: 02235/44 638

Ověřené překlady
Mag. Lenka KOVARIK
1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@hotmail.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at

**Ověřené překlady dokumentů, dokladů,
smluv, úředních listin a tlumočení**
Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
mobil: 0664/2537951
fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Ověřené překlady
Mag. Pavlína BÖHMOVÁ
Dieselgasse 5/43, 1100 Wien
tel./fax 2082175, 0699/19544077
e-mail: pavlina@chello.at

Ověřené překlady
Petr Jeremias POPOV-HAMMERSCHMIED
A-1110 Wien, Hugogasse 5/7
tel./fax +43(0)650 9688004
www.petrpopov.info,
www.tschechischebahnen.at

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
Duchovní správce krajanů Prof. P.ThDr. Jan Horák
1030 Hagenmüllergasse 31,
tel. +43 0664 406 55 41, fax: +430 01 711 84 112
www.sweb.cz/farnost.viden, www.rozhledy.at

**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Vídeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.

**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Vídeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.

**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Vídeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.

**KOSTEL "Don Bosco", Vídeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel Panny Marie na rohu
Linz, Herrenstr. a Redigierstr. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svätá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

Klemens Maria Hofbauer klub
Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie
na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV
otevř. každ. pá do 19–22 hod. v ne. a cír.
sv. od 9.30 do 11 hod.

Kaple sv. Stanislava
Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek
v měsíci v 18:00 hodin

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE
Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule
1150 Goldschlagstr. 14 / Tel. 9824609
Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt
Schellingerg. 1-3 / Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ
Privátní bilingvní škola obecná
1030 Wien, Sebastianplatz 3
tel. 714 88 76, fax 714 88 76 / 34
**Privátní bilingvní reálné gymnázium
2. stupeň**
1030 Wien, Schützengasse 31
ředitelka Mag. H. Huber, tel. 890 44 04-60
Mateřská škola
tel. (ředitelství) 713 31 88 / 40

**Europäische
Mittelschule Wien
European Middle
School Vienna**
1070 Wien, Neustiftgasse 100
Tel: (+43 1) 526 19 78
Fax: (+43 1) 526 19 78-210

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Schlüsselgasse 18
1080 Wien

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy!

Romain Rolland

Hra

o lásce

a smrti

K&H

Praha

Kvasnička a Hampl